

2008 sausio 31

Nr. 2 / 290

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

ISSN 1392-6098

Bažnyčios žinios

Popiežius

Popiežiaus Benedikto XVI žinia 2008 m. gavėnios proga	2
Popiežiaus Benedikto XVI žinia 16-osios Pasaulinės ligonių dienos proga	3
Popiežiaus Benedikto XVI kreipimasis į Romos kurijos narius tradicinių kalėdinių sveikinimų proga	5
Popiežiaus Benedikto XVI kreipimasis į prie Šventojo Sosto akredituotų diplomatų korpusą per tradicinį pasikeitimą naujametiniams sveikinimais	9

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	10
Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas	11
2008-ieji paskelbti Šiluvos Dievo Motinos jubiliejiniais metais	12
Rengimasis Šiluvos jubiliejui išėivijoje	13
Šeimų šventė	14
Kaišiadoriečiai Taizé susitikime	15
Marijampolėje – vėl Marijonų gimnazija	16
Pristatyta knygelė „Devyni laiškai“	17
BBC filmavo Kryžių kalną	18

Homilijos

„PO ŠEŠIŲ DIENŲ“ II gavėnios sekmadienis (A)	20
TROŠKULYS IR VERSMĖ III gavėnios sekmadienis (A)	21

Ganytojo žodis

Kardinolo A. J. Bačkio pamokslas Vilniaus arkikatedroje minint Sausio 13-ąją	22
--	----

Bažnyčios dokumentai

Tikėjimo mokymo kongregacija DOKTRININĖ NOTA DĖL KAI KURIŲ EVANGELIZACIJOS ASPEKTŲ	23
---	----

Bažnyčia pasaulyje

Pristatyti apaštalo Pauliaus metai	30
Popiežius iškėlė šv. Augustino reikšmingumą	30
Solidarumas su Šventuoju Tėvu	30

Papilio 5
44275 Kaunas, Lietuva
Telefonai: 32 38 53, 32 27 76
Telefaksas 32 38 53
El. paštas: lkbic@lcn.lt
www.katalikai.lt

Popiežiaus Benedikto XVI žinia 2008 m. gav nios proga

„Kristus dėl jūsų tapo vargdieniu“ (plg. 2 Kor 8, 9)

Mieli broliai ir seserys,

1. Kiekvienais metais gavėnia suteikia mums apvaizdišką progą apmąstyti mūsų krikščioniškojo gyvenimo prasmę bei vertę ir skatina iš naujo atrasti Dievo gailėstingumą, kad savo ruožtu patys taptume gailėstingesni savo broliams. Gavėnios laikotarpiu Bažnyčia siūlo tam tikrus ypatingus įpareigojimus, kurie konkrečiu būdu lydėtų tikinčiuosius tame vidinio atsinaujinimo procese: tai *malda*, *pasninkas* ir *išmalda*. Šiais metais tradicinėje Gavėnios žinioje noriu atkreipti dėmesį į išmaldos praktiką, kuri yra konkretus būdas padėti stokojantiems, o drauge asketinė praktika, leidžianti išsilaisvinti nuo prisirišimo prie žemiškųjų gėrybių. Apie tai, kokia didelė medžiaginių turtų traukos jėga ir koks ryžtingas turi būti mūsų apsisprendimas nepaversti šių turtų stabais, Jėzus neatšaukiamai sako: „Negalite tarnauti Dievui ir Mamonai“ (Lk 16, 13).

Išmalda padeda įveikti tą nepaliojamą pagundą, mokydama mus atsiliepti į artimo poreikius ir dalytis su kitais tuo, ką Dievo gerumo dėka turime. Toks yra per gavėnią įvairiose pasaulio dalyse vargšų labai organizuojamų specialių rinkliavų tikslas. Taip su vidiniu apsisprendimu siejama konkreti bažnytinės bendrystės išraiška, kaip buvo ankstyvojoje Bažnyčioje. Apie tai kalba šventasis Paulius savo laiškuose dėl rinkliavų Jeruzalės bendruomenės labui (plg. 2 Kor 8–9; Rom 15, 25–27).

2. Evangelija moko, kad esame ne turimų gėrybių savininkai, bet valdytojai; todėl negalime jų laikyti savo išskirtine nuosavybe, jos pripažintinos priemonėmis, kuriomis naudojasi Viešpats, kviesdamas kiekvieną mūsų tapti jo apvaizdos tarpininku artimo atžvilgiu. Katalikų Bažnyčios katekizmas primena, kad medžiaginės gėrybės įgyja visuomeninę vertę pagal jų visuotinės paskirties principą (plg. KBK, 2404).

Evangelijoje Jėzus aiškiai įspėja tuos, kurie savo žemiškaisiais turtais naudojami tik patys. Žvelgiant į daugybę nieko neturinčių ir badą kenčiančių žmonių, tarsi galingas priekaištas skamba šv. Jono žodžiai: „Jei kas turėtų pasaulio turtų ir, pastebėjęs vargo spaudžiamą brolių, užrakintų jam savo širdį, – kaip jame pasilikis Dievo meilė?“ (1 Jn 3, 17). Tuo stipriau skamba raginimas dalytis tuose kraštuose, kur daugumą gyventojų sudaro krikščionys, nes jų atsakomybė už minias, patiriančias vargą ir apleistumą, yra dar didesnė. Ateiti

jiems į pagalbą yra teisingumo pareiga net labiau negu gailėstingumo aktas.

3. Evangelija išryškina būdingą krikščioniškosios išmaldos bruožą: ji turi būti duodama slapta. „Tenežino tavo kairė, ką daro dešinė, kad tavo išmalda liktų slaptoje“ (Mt 6, 3–4). Kiek anksčiau buvo pasakyta, jog nederą girtis savo gerais darbais, kad nebūtų rizikuojama prarasti atpildo danguje (Mt 6, 1–2). Jėzaus mokinys turi rūpintis, kad viskas tarnautų didesnei Dievo garbei. Jėzus primena: „Taip tešviečia ir jūsų šviesa žmonių akivaizdoje, kad jie matytų gerus jūsų darbus ir šlovintų jūsų Tėvą danguje“ (Mt 5, 16). Todėl viską reikia daryti Dievo, o ne savo garbei. Mieli broliai ir seserys, tegu to suvokimas lydi kiekvieną pagalbos artimui gestą, vengiant atkreipti dėmesį į save pačius. Jei vykdydami gerus darbus nesiekiamo Dievo garbės ir tikro brolių gėrio, o veikiau rūpinamės asmenine nauda ar tiesiog siekiame aplodismentų, nesielgiame pagal Evangelijos dvasią. Šiuolaikinėje vizualinės raiškos visuomenėje reikia išlaikyti didelį jautrumą, nes ta pagunda dažna. Evangelinė išmalda nėra paprasta filantropija; tai veikiau konkreti išraiška gailėstingosios meilės, dieviškosios dorybės, reikalaujančios vidujai atsigręžti į Dievo ir brolių meilę, sekti Jėzų Kristų, kuris mirdamas ant kryžiaus už mus iki galo atsidavė. Ar galima nedėkoti Dievui už tokią daugybę žmonių, kurie tyliai, toli medijų formuojamos visuomenės prožektorijų, šia dvasia vykdo didžiadvasišką veiklą, teikdami paramą stokojančiam artimui? Nedaug vertas savo gėrybių davimas kitiems, jei dėl to širdis prisipildo puikybės; todėl tas, kuris žino, jog Dievas „regi slaptoje“ ir slaptoje atlygina, neieško, kad jo gailėstingumo darbus pripažintų žmonės.

4. Šventasis Raštas kviečia pažvelgti į išmaldą giliau, pranokstant grynai medžiaginį matmenį, ir moko, jog daugiau džiaugsmo teikia davimas negu gavimas (plg. Apd 20, 35). Kai elgiamės su meile, išreiškiame savo būties tiesą: juk esame sukurti ne dėl savęs, bet dėl Dievo ir dėl brolių (plg. 2 Kor 5, 15). Kiek kartų dėl Dievo meilės dalijamės savo gėrybėmis su jų stokojančiais artimaisiais, visuomet patiriame, jog gyvenimo pilnatvę gimdo meilė, ir viskas grįžta kaip palaiminimas vidinio pasitenkinimo ir džiaugsmo pavidalu. Dangaus Tėvas atlygina už mūsų išmaldas savo džiaugsmu. Negana to, šventasis Petras tarp dvasinių išmaldos vaisių mini taip pat nuodėmių atleidimą. Jis rašo: „Meilė uždengia nuodėmių gausybę“ (1 Pt 4, 8). Gavėnios liturgijoje dažnai primenama, jog Dievas mums, nusidėjėliams, duoda galimybę gauti atleidimą. Dalijimasis su vargšais tuo, ką turime, parengia mus priimti tą dovaną. Šiuo momentu turiu omenyje tuos, kuriuos slegia įvykdytas blogis ir būtent dėl to jie jaučiasi tolimi Dievui, pilni baimės ir be-

veik negalintys kreiptis į jį. Išmalda, suartindama mus su kitais, suartina mus su Dievu ir gali tapti tikro atsi-vertimo, susitaikinimo su Juo ir su broliais priemone.

5. Išmalda moko didžiadvasiškos meilės. Šv. Juozapas Benediktas Cottolengo ne kartą priminė: „Niekuomet neskaičiuokite monetų, kurias duodate, nes visuomet kartoju: jei duodant išmalda kairė ranka neturi žinoti, ką daro dešinė, tai ir dešinioji neturi žinoti, ką pati daro“ (*Deti e pensieri*, Edilibri, 201). Šia prasme nepaprastai iškalbingas yra evangelinis epizodas, kur neturtinga našlė įmeta į šventyklos išdą „visa, ką turėjo“ (Mk 12, 44). Jos smulki ir nereikšminga moneta tampa iškalbingas simbolis: ta našlė duoda Dievui ne iš savo pertekliaus, ne tiek, ką ji turi, bet kas ji yra – visą save.

Šis jaudinantis epizodas yra įtrauktas į dienų prieš pat Jėzaus mirtį aprašymą. Šventasis Paulius rašo, kad Jėzus tapo vargdieniu, kad praturtintų mus savo neturtu (plg. 2 Kor 8, 9), jis atidavė už mus visą save. Gavėnia ragina imti iš jo pavyzdį taip pat praktikuojant išmalda. Iš jo galime pasimokyti, kaip savo gyvenimą daryti visa apimančia dovana. Sekdami juo, įgyjame gebėjimą ir atvirumą duoti ne tik truputį to, ką turime, bet save pačius. Argi visos Evangelijos negalime apibendrinti vienu meilės įsakymu? Gavėnios išmaldos praktika turi būti priemonė, leidžianti pagilinti mūsų krikščioniškąjį pašaukimą. Krikščionis, nesuinteresuotai aukodamas save patį, liudija, jog ne medžiaginis turtas diktuoja būties dėsnius, bet meilė. Išmaldai vertę suteikia meilė, įkvėpanti įvairių dovanos formų, pagal kiekvieno galimybes ir sąlygas.

6. Mieli broliai ir seserys, gavėnia ragina mus „ugdyti dvasią“, taip pat ugdytis per išmaldos praktiką, kad augtume meile ir atpažintume vargšuose patį Kristų. Apaštalu darbuose pasakojama, kad prie šventyklos durų prašančiam išmaldos luošiui Petras sušuko: „Siddabro nei aukso aš neturiu, bet ką turiu, tą duosiu. Jėzaus Kristaus Nazariečio vardu kelkis ir vaikščio!“ (Apd 3, 6). Mūsų duodama išmalda ženklina didesnę dovana, kurią galime paaukoti kitiems skelbdami Kristų ir liudydami jį – Tą, kurio vardu yra tikrasis gyvenimas. Todėl šį laikotarpį teženklina pastanga individualiai ir bendruomeniškai labiau šlietis prie Kristaus, kad būtume jo meilės liudininkais. Tegu Marija, Motina ir ištikima Viešpaties tarnaitė, padeda tikintiesiems kovoti gavėnios „dvasinę kovą“ maldos, pasninko ir išmaldos ginklais, kad Velykų šventes galėtų švęsti dvasiškai atsinaujinę. To linkėdamas su džiaugsmu teikiu visiems apaštališkąjį palaiminimą.

Iš Vatikano 2007 m. spalio 30 d.

Popiežiaus Benedikto XVI žinia 16-osios Pasaulinės ligonių dienos proga (2008 m. vasario 11 d.)

Brangūs broliai ir seserys!

1. Vasario 11-ąją, Lurdo Palaimintosios Mergelės Marijos atminimo dieną, švęsima Pasaulinė ligonių diena teikia deramą progą apmąstyti skausmo prasmę ir krikščionių pareigą visomis aplinkybėmis imtis dėl to atsakomybės. Šiais metais ši reikšminga kasmetinė šventė susijusi su dviem Bažnyčios gyvenimui svarbiais įvykiais, kuriuos jau leidžia nuvokti pasirinkta tema: „Eucharistija, Lurdas ir ligonių pastoracija“, – su Nekalčiausiosios Mergelės Marijos pasirodymų Lurde 150 metų jubiliejumi ir tarptautiniu Eucharistijos kongresu Kvebeke, Kanadoje. Tai teikia mums ypatingą progą aptarti artimą Eucharistijos slėpinio, Marijos vaidmens išganymo plane ir žmogaus skausmo bei kančios tikrovės sąsają.

Lurdo pasirodymų 150-osios metinės kviečia mus nukreipti žvilgsnį į Švenčiausiąją Mergelę, kurios Nekaltasis Prasišėjimas yra didi bei neužtarnauta Dievo dovana moteriai, idant ji, nepaisydama jai teksiančių išbandymų bei kančių, tvirtu bei nepajudinamu tikėjimu galėtų iki galo laikytis dieviškųjų planų. Dėl to Marija yra visiško savęs atidavimo Dievo valiai pavyzdys: ji įsidėjo į širdį amžinąjį Žodį ir pradėjo jį savo mergeliškose iščiose; ji kliovėsi Dievu ir, kalavijui pervėrus jos sielą, nesvyruodama dalijosi savo Sūnaus kančia Kalvarijoje, kryžiaus papėdėje, atnaujindama savąjį *taip* Angelo apreiškimui. Tad apmąstyti Marijos Nekaltąjį Prasišėjimą reiškia leisti būti patraukiamam *taip*, įstabiai suvienijusiam ją su Kristaus, žmonijos Atpirkėjo, misija, leisti būti paimamam ir vedamam jos rankos ir savo ruožtu ištarti Dievo valiai *fiat* visa savo džiaugsmų ir sielvartų, vilčių ir nusivylimų kupina egzistencija, suvokiant, kad išbandymai, skausmas ir kančia praturtina mūsų žemiškąją kelionę.

2. Neįmanoma kontemplančiai Marijos nejaučiant Kristaus traukos ir neįmanoma žvelgti į Kristų iškart nepastebint Marijos buvimo. Motiną ir Sūnų jungia Šventosios Dvasios veikimu jos iščiose sukurtas nepertraukiamas ryšys, ir tą ryšį, kaip nuo ankstyvųjų amžių tikina Bažnyčios tėvai ir teologai, slėpingai suvokiame Eucharistijos sakramente. „Kūnas, gimęs iš Marijos, prasišėjęs iš Šventosios Dvasios, yra iš dangaus nužengusi duona“, – sako Hilarijus Puatjetis. IX a. Bergamo sakramentarijuje skaitome: „Jos iščios subrandino vaisių, duoną, pripildžiusią mus angeliškos dovanos. Marija

atkūrė išganymui tai, ką savo kalte buvo sugriovusi Ieva.“ Šventasis Petras Damijonas atkreipia dėmesį: „Kūną, kurį Švenčiausioji Mergelė pagimdė, su motinišku rūpestingumu išmaitino savo iščiose, tą kūną dabar neabejotinai gauname nuo šventojo altoriaus, o jo kraują geriamo kaip mūsų atpirkimo sakramentą. To laikosi katalikų tikėjimas, to sąžiningai moko šventoji Bažnyčia.“ Švenčiausiosios Mergelės ryšys su Sūnumi, paaukodu Avinėliu, kuris panaikino pasaulio nuodėmę, nepalieka nuošalyje ir Bažnyčios, Kristaus mistinio Kūno. Marija, pasak Dievo tarno Jono Pauliaus II, „yra Eucharistijos moteris visu savo gyvenimu. Bažnyčia, laikydama Mariją savo pavyzdžiu, pašaukta sekti ir jos ryšiu su švenčiausiuoju Slėpiniu“ (Enciklika *Ecclesia de Eucharistia*, 53). Tokioje perspektyvoje pasidaro dar geriau suprantama, kodėl Palaimintosios Mergelės Marijos kultas Lurde lydimas pabrėžtino ir nuolatinio Eucharistijos priminimo kasdieniais Eucharistijos šventimais, Švenčiausiojo Sakramento adoracija ir ligonių palaiminimu, kuris yra piligrimų apsilankymo prie Massabiellės grotos vienas išraiškingiausių momentų.

Daugybė ligotų piligrimų ir gausybė juos lydinių savanorių Lurde padeda mums apmąstyti motinišką ir švelnų dėmesį, Mergelės rodomą žmogaus skausmui bei kančiai. Būdama susijusi su Kristaus Auka, Marija, *Mater Dolorosa*, kryžiaus papėdėje kentėjusi kartu su savo Sūnumi, yra itin artima krikščionių bendruomenei, susirenkančiai aplink savo kenčiančius narius, nešiojančius Viešpaties kančios žymes. Marija kartu kenčia su išbandomaisiais, kartu su jais puoselėja viltį bei guodžia juos palaikydama savo motiniška pagalba. Ir argi nėra tiesa, kad dvasinė tokių sergančių žmonių patirtis verčia mus vis labiau suprasti, jog „dieviškasis Atpirkėjas trokšta prasismelkti į kiekvieno kenčiančiojo širdį per savo Švenčiausiosios Motinos, pirmutinės ir labiausiai išaukštintos iš visų atpirtųjų, širdį“? (Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Salvifici doloris*, 26).

3. Lurdas akina apmąstyti Nekalčiausiosios Mergelės motinišką meilę savo sergantiems ir kenčiantiems vaikams, o artimiausias tarptautinis Eucharistijos kongresas bus proga pagarbinti Altoriaus sakramente esantį Jėzų Kristų, patikėti save Jam kaip neapgaunamam Vilčiai, priimti Jį kaip nemirtingumo vaistą, gydantį kūną ir dvasią. Jėzus Kristus atpirko pasaulį savo kančia, mirtimi ir prisikėlimu bei kaip „gyvenimo duona“ panoro likti su mumis mūsų žemiškojoje kelionėje. „Eucharistija – Dievo dovana, kad pasaulis gyventų“ – tokia yra Eucharistijos kongreso tema, kuria pabrėžiama Eucharistija kaip Tėvo savo įsikūnijusio ir nukryžiuoto Sūnaus dovanojimas pasauliui. Būtent Sūnus surenka mus apie Eucharistijos stalą, skatindamas savo mokinius rodyti meilės kupiną dėmesį kenčiantiems bei

sergantiems, kuriuose krikščionių bendruomenė atpažįsta savo Viešpaties veidą. Posinodiniame apaštališkajame paraginime *Sacramentum caritatis* pabrėžiau, jog „mūsų bendruomenės, švesdamos Eucharistiją, turėtų vis labiau suvokti, kad Kristaus auka yra už visus ir kad Eucharistija dėl to kiekvieną į Jį tikintį verčia patį tapti *perlaužta duona* už kitus“ (88). Tad esame raginami asmeniškai įsipareigoti tarnauti broliams, pirmiausia tiems, kurie išgyvena sunkumus, nes kiekvieno krikščionio pareiga iš tiesų yra kartu su Kristumi būti duona, laužiama tam, kad pasaulis gyventų.

4. Taigi tampa akivaizdu, jog pastoracija sveikatos srityje būtent iš Eucharistijos turėtų semtis reikiamų dvasinių jėgų, kad galėtų veiksmingai atskubėti žmogui į pagalbą bei padėti jam suprasti išganomąją jo paties kančios vertę. Jau cituotame apaštališkajame laiške Dievo tarnas Jonas Paulius II rašė, jog Bažnyčia savo kenčiančiuose broliuose ir seseryse išvelgia tarsi daugialypį Kristaus antgamtinės galios subjektą (plg. 27). Slėpiniai susivieniję su Kristumi, žmogus, kenčiantis su meile bei romiai atiduodantis save Dievo valiai, tampa gyva atnaša dėl pasaulio išganymo. Mano mylimas pirmtakas taip pat yra pareiškęs, kad „juo labiau žmogui grasina nuodėmė ir juo sunkesnės šiandieniam pasaulyje glūdinčios nuodėmės struktūros, juo žmogaus kančia iškalbingesnė. Ir juo labiau Bažnyčia jaučia poreikį pasitelkti žmogaus kančių dėl pasaulio išganymo vertę“ (ten pat). Tad jei Kvebeke Pasaulinę ligonių dieną dvasiškai lygiagrečiai bus kontempliuojamas Eucharistijos, Dievo dovanos, kad pasaulis gyventų, slėpinys, tai tada bus ne tik švenčiamas žmogaus kančios veiksmingas dalyvavimas išganomajame Dievo darbe, bet ir tam tikra prasme ragaujami tiems, kurie tiki, pažadėti brangūs vaisiai. Taip su tikėjimu primamas skausmas virsta vartais, pro kuriuos įžengiama į atperkamosios Jėzaus kančios slėpinį bei kartu su juo pasiekama jo prisikėlimo ramybė ir laimė.

5. Nuoširdžiai sveikindamas visus ligonius ir visus jais įvairiopa besirūpinančius, vyskupijų ir parapijų bendruomenes kviečiu artėjančią Pasaulinę ligonių dieną švesti visapusiškai pasinaudojant Dievo Motinos pasirodymų Lurde 150-ųjų metinių laimingu sutapimu su tarptautiniu Eucharistijos kongresu. Tegul tai būna proga pabrėžti šventųjų Mišių, Eucharistinės adoracijos ir Eucharistijos kulto svarbą, stengiantis koplyčias mūsų sveikatos apsaugos centruose paversti tvinksinčiais širdimi, kurioje Jėzus nepaliaujamai atnašauja save Tėvui, kad žmonija gyventų! Prideramas ir maldingas Eucharistijos dalijimas irgi teikia tikrą paguodą visokių negalių ištiktiems kenčiantiesiems.

Artėjanti Pasaulinė ligonių diena, be to, tebūna tinkama aplinkybė ypatingu būdu melsti Marijos motiniškos

globos ligoniams, sveikatos apsaugos darbuotojams ir besidarbuojantiems šios srities pastoracijoje! Prieš akis ypač turiu į šią sritį išitraukusius kunigus, pašvęstojo gyvenimo asmenis, savanorius ir visus, kuriems rūpi veikliai aukojantis kūnu ir siela tarnauti ligoniams bei pagalbos laukiantiesiems. Visus patikiu Marijai, Dievo ir mūsų Motinai, Nekaltajam Prasidėjimui. Tepadedą jį kiekvienam liudyti, kad vienintelis galiojantis atsakas į žmogaus skausmą ir kančią yra Kristus, kuris prisikeldamas nugalėjo mirtį ir dovanojo mums niekada nesibaigiantį gyvenimą. Kupinas tokių jausmų, nuoširdžiai teikiu visiems ypatingą apaštališkąjį palaiminimą.

Vatikanas, 2008 m. sausio 11 d.

BENEDICTUS PP. XVI

Jo Šventenyb s popiežiaus Benedikto XVI kreipimasis Romos kurijos narius tradicini kal dini sveikinim proga (2007 12 21)

Tekstą pateikiame šiek tiek sutrumpintą.

Jūsų Eminencijos,
Garbingieji broliai Vyskupai ir Kunigai,
Mieili broliai ir Seserys!

<...> Baigiasi dar vieni metai. Kaip pirmutinį ryškų taip greitai prabėgusio laikotarpio įvykį norėčiau paminėti savo apsilankymą Brazilijoje. Jo tikslas buvo susitikti su Lotynų Amerikos ir Karibų vyskupų konferencijų penktąja visuotine konferencija, taigi, kalbant bendriau, su Bažnyčia didžiuliame Lotynų Amerikos žemyne. Prieš apmąstydamas konferenciją Aparecidoje, norėčiau paminėti keletą šios kelionės svarbiausių momentų. Pirmiausia – iškilmingą vakarą su jaunuoliais San Paulo stadione: tą vakarą, nepaisant negailestingo šalčio, mus suvienijo didesnis vidinis džiaugsmas, gyvas bendrystės patyrimas ir aiškus troškimas tarnauti susitaikinimui Jėzaus Kristaus Dvasioje, būti vargšų bei kenčiančiųjų draugais ir gerumo, kurio spindesį išvystame Evangelijoje, šaukliais. Kai kuriems masiniams renginiams būdinga savitaiga: žmonės leidžiasi pagaunami svaiginamų ritmų bei garsų, galiausiai džiaugdami tik pačiais savimi. Tuo tarpu čia, priešingai, buvo atvertos jų pačių sielos; tą vakarą spontaniškai pajutome tarpusavio bendrystę – buvimą vieniems su kitais, nulemtą buvimo vieniems dėl kitų. Tai nebuvo bėgimas nuo kasdienio gyvenimo, tas vakaras suteikė jėgos naujaip priimti gyvenimą. Tad norėčiau nuoširdžiai padėkoti jaunuoliams, kurie tą vakarą padarė gyvą savo *buvimu kartu*, savo gies-

mėmis, kalbomis ir maldomis, apvaliusiomis mūsų vidų ir padariusiomis mus geresnius – geresnius kitiems.

Neužmirštama diena, kai kartu su daugybe vyskupų, kunigų, pašvęstojo gyvenimo asmenų ir pasauliečių kanonizavau Brazilijos sūnų Frei Galvão, paskelbdamas jį visuotinės Bažnyčios šventuoju. Visur būdavome pasveikinami jo atvaizdais, iš kurių spindėjo šviesus širdies gerumas, jo atrastas susitikus su Kristumi ir palaikant ryšius su savo bendruomene. Esame girdėję, kad Kristus, galutinai grįždamas *paruzijoje*, pasirodys ne vienas, bet su visais savo šventaisiais. Tad kiekvienas istorijon įžengiantis šventasis jau yra Kristaus antrojo atėjimo dalelė, jo naujas įžengimas į laiką, nauju matmeniu parodantis mums jo paveikslą bei laiduojantis jo artumą. Jėzus Kristus nepriklauso praeičiai, jis taip pat nėra uždarytas tolimoje ateityje, kurios atėjimo net nedrįstame siekti. Jis atvyksta lydimas ilgos šventųjų procesijos. Kartu su savo šventaisiais jis jau yra pakeliui pas mus, keliauja į mūsų dabartį.

Kuo gyviausiai pamenu dieną, kurią praleidau Vilties fazendoje (*Fazenda de Esperanca*), kur žmonės, buvę pavergti narkotikų, iš naujo atranda laisvę ir viltį. Atvykęs iškart naujaip pajutau gydomąją Dievo kūrinių galią. Žali kalnai supa platų slėnį, kreipia žvilgsnį aukštyn ir kartu kelia saugumo jausmą. Iš nedidelės karmelitų bažnytelės tabernakulio trykšta skaidraus vandens srovė, primenanti Ezechielio pranašystę apie iš Šventyklos tekančią vandenį, išvalantį druskingą žemę, leidžiantį augti gyvybę duodantiems medžiams. Turime ginti kūrinių ne tik atsižvelgdami į jos naudingumą mums, bet ir dėl jos pačios – kaip žinią iš Kūrėjo, kaip grožio, kuris yra pažadas ir viltis, dovana. Taip, žmogui būtina transcendencija. Tą poreikį, pasak Teresės Avilietės, patenkina tik Dievas. Jei Dievo stokojama, žmogus pats stengiasi peržengti pasaulio ribas, atverti prieš save beribę erdvę, kuriai jis buvo sukurtas. Tada poreikiu jam tampa narkotikai. Tačiau labai greitai jis atranda, kad jie yra nesibaigianti iliuzija, galima sakyti, žmogui skirtas velnio triukas. Čia, Vilties fazendoje, pasaulio ribos tikrai peržengiamos, žvilgsnis atsiveria Dievui, mūsų gyvenimo pilnatvei, ir tada žmogus pasveiksta. Nuoširdžiai dėkoju ir siunčiu širdingus linkėjimus visiems ten besidarbuojantiems ir palimos tiems, kurie stengiasi pasveikti.

Dar norėčiau priminti susitikimą su Brazilijos vyskupais San Paulo katedroje. Ligi šiol neužmirštu mus lydėjusios iškilmingos muzikos. Ypač gražią ją darė tai, kad buvo atliekama neturtingų miesto jaunuolių choro bei orkestro. Tad šie žmonės leido mums patirti grožį, vieną iš dovanų, kurių dėka galima peržengti pasaulio kasdienybės ribas ir pajusti didingesnę tikrovę, įgalinančią mus įsitikrinti Dievo grožiu. „Veiksmingo ir mei-

lės kupino kolegialumo“, broliškos bendrystės vykdant bendrą misiją patyrimas tada leido mums išgyventi visuotinio džiaugsmą: kartu su prisikėlusiu Kristumi, pašaukusio mus į savo tarnybą, esame broliai ir seserys, nepaisant visų geografinių ir kultūrinių sienų.

Ir pagaliau Aparecida. Mane ypač sujaudino nedidelė Dievo Motinos statulėlė. Keli neturtingi žvejai, keletą kartų tuščiai metę tinklus, ištraukė ją iš upės vandens ir po to galiausiai užgriebė daugybę žuvų. Ji – neturtingųjų Dievo Motina, pati tapusi neturtinga ir maža. Per tikėjimą ir meilę iš to išaugo didelė šventovė, kuri, vis dar atspindinti Dievo neturtą ir Motinos nusizeminimą, kasdien teikia namus bei prieglobstį besimeldžiantiems ir viltį puoselėjantiems žmonėms. Mums buvo gera tenai susirinkti, ir ten parengėme dokumentą *Jėzaus Kristaus mokiniai ir misionieriai, idant jame turėtų gyvenimą*. Kai kas, žinoma, galėtų iškart paklausti: bet ar dera imtis šios temos šiuo istorijos tarpsniu, kuriame gyvename? Ar ne per staiga sukamasi į vidujiškumą, kai didieji istorijos iššūkiai, neatidėliotini teisingumo, taikos ir laisvės klausimai reikalauja visų geros valios ir pirmiausia krikščionijos bei Bažnyčios visavertiško įsipareigojimo? Ar nederėtų imtis šių problemų, užuot traukūsi į vidinį tikėjimo pasaulį?

Kol kas palikime šias prieštaras nuošalyje. Prieš atsiliepiant į jas, būtina tinkamai suvokti tikrąją pačios temos reikšmę; ją supratus, išaiškės ir atsakas į prieštaras. Pagrindinė temos mintis yra surasti gyvenimą, tikrąjį gyvenimą. Šiuo atžvilgiu tema suponuojama, jog šis tikslas, dėl kurio, matyt, visi sutinka, pasiekiamas tampant Jėzaus Kristaus mokiniu ir įsipareigojant jo žodžiui bei artumui. Tad Lotynų Amerikos ir kartu viso pasaulio krikščionys dar kartą pakviečiami tapti geresniais „Jėzaus Kristaus mokiniais“ – tokiais iš esmės esame Krikšto dėka, tačiau tai nereiškia, kad neturime nepaliaujamai tokiais tapti veikliai pasisavindami tai, kas tuo sakramentu dovanota. Ką reiškia būti Kristaus mokiniu? Pirmiausia tai reiškia gebėti jį atpažinti. Kaip atpažįstama? Kviečiama įsiklausyti į jį, kalbantį mums per Šventąjį Raštą, besikreipiantį į mus ir ateinantį mūsų pasitikti visuotinėje Bažnyčios maldoje, sakramentuose ir šventųjų liudijime. Niekas negali pažinti Kristaus vien teoriškai. Gerai išsimokslinus, galima žinoti viską, kas apie jį pasakyta Šventajame Rašte, tačiau taip niekada jo ir nesusitikti. Neatimama jo pažinimo, persiėmimo jo nusistatymu dalis, pasak Laiško filipiečiams (2, 5), yra keliavimas kartu su juo. Paulius tokį nusistatymą glaustai apibūdina taip: turėti tokią pačią meilę, laikytis vienos minties (*sympsychoi*), puoselėti santaiką ir sutarimą, nepasiduoti norui varžytis bei puikuotis, žiūrėti ne tik savo, bet ir kitų naudoms (2, 2–4). Katechezė niekada negali būti intelektualinis mokymas, ji visada turi tapti ir gyvenimo drauge su Kristumi praktikavimu,

nuolankumo, teisingumo ir meilės pratybomis. Tik taip su Kristumi einame jo keliu, tik taip atveriamos mūsų širdies akys, tik taip išmokstame suprasti Raštą ir sutikti Jį. Susitikimas su Jėzumi Kristumi reikalauja įsiklausymo, reikalauja atsakyti malda ir to, ką jis mums sako, įgyvendinimu. Pažindami Kristų, pažįstame Dievą, ir, tik pradėdami nuo Dievo, suprantame žmogų ir pasaulį – pasaulį, kuris kitaip neturėtų prasmės.

Tad tapimas Kristaus mokiniu yra auklėjamoji kelionė savo tikrosios būties, tinkamo buvimo žmogumi link. Senajame Testamente pagrindinis gyvenančiojo Dievo žodžiu nusistatymas apibendrinamas sąvoka *zadic* – teisusis: asmuo, gyvenantis pagal Dievo žodį, tampa teisus; jis praktikuoja teisumą ir juo gyvena. Krikščionybėje Jėzaus Kristaus mokinio nuostata išreiškiama kitu žodžiu – tikintysis. Tikėjimas aprėpia viską; šiuo žodžiu dabar turimas galvoje ir buvimas su Kristumi, ir buvimas su jo teisumu. Tikėdami gauname Kristaus teisumą, gyvename juo patys ir perduodame kitiems. Aparecidos dokumente visa tai sukonkretinama gerąją naujieną siejant su žmogaus orumu, gyvybe, šeima, mokslu ir technologija, žmogaus darbu, visuotine žemės gėrybių paskirtimi ir ekologija. Būtent tokiais matmenimis reiškiasi teisumas, gyvenama tikėjimu bei atsiliepiama į mūsų laikų iššūkius.

Jėzaus Kristaus mokinys, pasak dokumento, turi būti ir „misionierius“, Evangelijos šauklis. Čia vėl kyla prieštaras: ar šiandien dar leistina „evangelizuoti“? Ar visos pasaulio religijos ir sampratos veikia neturėtų sugyventi taikiai ir kartu, kiekviena savaip, siekti žmonijai visa, kas geriausia? Kad visi turime taikiai sugyventi ir bendradarbiauti vienas kitą toleruodami bei gerbdami neabejotina. Katalikų Bažnyčia veikliai tam įsipareigojusi ir dviem susitikimais Asyžiuje tai aiškiai paliudijo bei tokį liudijimą dar kartą pakartojo šių metų susitikime Neapolyje. Šiuo atžvilgiu norėčiau paminėti praėjusių metų spalio 13 d. man atsiųstą malonų 138 islamo mokslininkų laišką, kuriame jie liudija savo bendrą įsipareigojimą skatinti pasaulyje taiką. Į tai džiugiai atsakiau pareikšdamas savo tvirtą pritarimą tokiems kilniems tikslams ir kartu pabrėždamas sutarties, laidosiančios abipusės pagarbos, dialogo ir bendradarbiavimo vertybių apsaugą, neatidėliotinę būtinybę. Bendras vieno Dievo egzistavimo, apvaizdingo Kūrėjo ir kiekvieno žmogaus elgesio visuotinio Teisėjo pripažinimas teikia prielaidą bendromis pastangomis veiksmingai ginti pagarbą kiekvieno žmogaus kilnumui siekiant statydingą teisingą ir vieningą visuomenę.

Bet ar toks dialogo ir bendradarbiavimo troškimas sykiu reiškia, kad daugiau nebegalime perteikinti Jėzaus Kristaus žinios, siūlyti žmonijai ir pasauliui šio kvietimo

bei iš jo kylančios vilties? Pažinusieji didelę tiesą ar atradusieji didelį džiaugsmą turi tai perduoti kitiems; jiems absoliučiai nevalia to pasilikti sau. Šios didelės dovanos niekada nėra skirtos tik vienam asmeniui. Jėzuje Kristuje mums nušvito didelė šviesa, didžioji Šviesa: negalime užvožti šio žiburio indu, bet turime pastatyti į žibintuvą, kad šviestų visiems, kas yra namuose (plg. *Mt 5, 15*). Paulius nenuilsdamas keliaudavo su Evangelija. Jis netgi jautė tam tikrą „būtiną prievolę“ skelbti Evangeliją (plg. *1 Kor 9, 16*) – ne tiek rūpindamasis pavienio nekrikštyto žmogaus, kurio dar nepasiekė Evangelija, išganymu, kiek suvokdamas, jog istorija kaip visuma netaps pilnaviška, kol Evangelija nepasieks visų (*pleroma*) pagonių (plg. *Rom 11, 25*). Kad istorija pasiektų atbaigą, būtina, jog Geroji Naujiena būtų paskelbta visoms tautoms, visiems vyrams ir moterims (plg. *Mk 13, 10*). Iš tiesų, kaip svarbu, kad žmonijoje viena į kitą sutekėtų susitaikinimo, taikos, meilės ir teisingumo jėgos! Kaip svarbu, kad žmonijos „balanse“ būtų sužadintas bei sustiprintas priešinimasis grėsmę keliantiems nusistatymams ir smurto bei neteisybės tikrovei! Būtent tai krikščionių misijoje ir daroma. Susitinkant su Jėzumi Kristumi bei jo šventaisiais, susitinkant su Dievu, žmonijos „balansas“ pripildomas tų gėrio jėgų, be kurių visos mūsų socialinės tvarkos programos netaptų tikrove, bet – galimai slegiamos kitokių, taikai ir teisingumui priešingų interesų – liktų vien abstrakčiomis teorijomis.

Tad grįžome prie pradžioje iškeltų klausimų: ar Aparecidoje pagrįstai suteikta pirmenybė Jėzaus Kristaus mokinytei ir evangelizacijai ieškant gyvenimo pasauliui? Ar buvo klaidinga trauktis į vidujiškumą? Ne! Aparecidoje nuspręsta teisingai, nes tik iš naujo susitinkant su Jėzumi Kristumi ir jo Evangelija – ir tik taip – žadinamos jėgos, įgalinančios teisingai atsiliepti į laiko iššūkius.

Birželio pabaigoje pasiunčiau laišką Katalikų Bažnyčios Kinijos Liaudies Respublikoje vyskupams, kunigams, pašvęstojo gyvenimo asmenims ir tikintiems pasauliečiams. Šiuo laišku troškau išreikšti savo gilią dvasinę meilę visiems Kinijos katalikams ir nuoširdžią pagarbą kinų tautai. Jame priminiau amžinuosius katalikų tradicijos ir Vatikano II Susirinkimo principus ekleziologijos srityje. Remdamasis Kristaus „pirminio plano“ savo Bažnyčiai perspektyva, nurodžiau kai kurias gaires, kaip keblias ir sudėtingas Bažnyčios gyvenimo problemas Kinijoje spręsti bendrystės ir tiesos dvasia. Taip pat atkreipiau dėmesį į Šventojo Sosto pasirengimą pradėti su civiline valdžia giedrą ir konstruktyvų dialogą siekiant surasti įvairių, katalikų bendruomenei rūpimų problemų sprendimus. Kinijos katalikų laiškas buvo sutiktas su džiaugsmu bei dėkingumu. Linkiu, kad, padedant Dievui, jis atneštų laukiamų vaisių.

Deja, tik labai trumpai galiu paminėti kitus ryškius metų momentus. Tokie įvykiai, kaip antai nuostabus apsilankymas Austrijoje, turėjo tuos pačius tikslus, ir jais siekta iškelti aikštėn tokias pat gaires. *L'Osservatore Romano* mus lydėjusį lietuį gražiai apibūdino kaip „tikėjimo lietuį“: liūtys ne tik nesumažino žvilgsnio į jo Motiną keliamo mūsų džiaugimosi tikėjimu į Kristų, bet, priešingai, tą džiaugsmą sustiprino. Tas džiaugsmas skrozdavo virš mūsų kabojusių debesų uždangą. Žvelgdami į Kristų su Marija, suradome Šviesą, parodžiusią mums kelią per visas pasaulio tamsybes. Nuoširdžiai norėčiau padėkoti Austrijos vyskupams, kunigams, vienuoliams ir vienuolėms bei daugybei pasauliečių, kartu su manimi tomis dienomisėjusių Kristaus keliu, už tą padrašinantį tikėjimo ženklą, kurį jie dovanojo.

Susitikimas su jaunuoliais Loreto agoroje irgi buvo svarbus džiaugsmo ir vilties ženklas: jei tiek daug jaunuolių nori susitikti su Marija ir kartu su ja – su Kristumi, jei jie leidžiasi būti paveikiami tikėjimo džiaugsmo, galime ramiai eiti pasitikti ateities. Su jaunimu kalbėjau įvairiomis progomis: lankydamasis Casal de Marimo nepilnamečių kalinimo įstaigoje, audiencijų metu ar sekmadieninės Viešpaties angelo maldos proga. Vis pabrėždamas švietimo problemą bei kviesdamas vietines Bažnyčias įsipareigoti pašaukimų pastoracijai, atkreipiau dėmesį į jaunuolių lūkesčius ir dosnius pasiūlymus. Neužmiršau, žinoma, nė pasmerkti manipuliacijų formų, kurioms jaunuoliai šiandien išstatyti, ir pavojų, kylančių ateities visuomenei.

Jau trumpai minėjau Neapolio susitikimą. Ten taip pat lijo – tai itin neįprasta šiam saulėtam ir šviesiam miestui, – tačiau ir ten žmogiška šiluma bei gyvas tikėjimas skrodė debesis ir leido patirti iš Evangelijos kylantį džiaugsmą.

Savęs, žinoma, nereikia apgaudinėti. Mūsų laikų sekuliarizmas ir ideologinių prielaidų, į kurias su savo išskirtine pretenzija į galutinį racionalumą linksta sekuliaristinė sąžinė, spaudimas kelia daugybę problemų. Šitai suvokiame ir žinome, kokių pastangų reikalauja mūsų laikais mums primesta kova. Tačiau taip pat žinome, kad Viešpats ištikimas savo pažadui: „Štai aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos“ (*Mt 28, 20*). Kupini tokio palaimingo tikrumo, atsiliepdami į apmąstymų Aparecidoje paskatas atnaujinti savo buvimą kartu su Kristumi, pasitikėdami ženkime sutikti Naujuosius metus. Keliaukime lydimi Aparecidos Dievo Motinos motiniško žvilgsnio, tos, kuri pavadino save „Viešpaties tarnaitė“. Tegų ji mus saugo bei pripildo vilties. Kupinas tokių jausmų, jums, kurie čia esate, visiems, kurie priklausote didelei Romos kurijos šeimai, nuoširdžiai teikiu apaštališkąjį palaiminimą.

Jo Šventenyb s popiežiaus Benedikto XVI kreipimasis prie Šventojo Sosto akredituot diplomatus korpus per tradicin pasikeitim naujametiniams sveikinimams

2008 m. sausio 7 d., pirmadienis

*Jūsų Ekscelencijos,
Ponai ir Ponios!*

1. Nuoširdžiai sveikinu Jūsų dekaną, ambasadorių Giovanni Galassi, bei dėkoju jam už malonius žodžius, pasakytus man prie Šventojo Sosto akredituotų diplomatų korpuso vardu. Pagarbiai sveikinu kiekvieną iš jūsų, ypač tuos, kurie tokiam susitikime dalyvauja pirmą kartą. Per jus reiškiu savo karštus linkėjimus jūsų tautoms bei vyriausybėms, kurioms taip kilniai ir kompetentingai atstovaujate. Prieš kelias savaites Jūsų bendruomenė patyrė netektį: savo žemiškąją kelionę užbaigė Prancūzijos ambasadorius ponas Bernard'as Kessedjianas; tegu Viešpats priima jį į savo ramybę! Mano mintys šiandien pirmiausia krypta į tautas, dar nepalaikančias diplomatinių santykių su Šventuoju Sostu: jos irgi turi vietą popiežiaus širdyje. Bažnyčia giliai įsitikinusi, jog žmonija yra šeima, – kaip tik šitai norėjau pabrėžti šių metų žinioje Pasaulinės taikos dienos proga.

2. Būtent šeimos dvasia diplomatiniai santykiai praėjusiais metais buvo užmezgti su Jungtiniais Arabų Emiratais, ta pačia dvasia aplankiau kelias man brangias šalis. Karštas brazilų sutikimas iki šiol gyvas mano širdyje! Toje šalyje patyriau džiaugsmo susitikdamas su Aparecidoje į penktąją visuotinę CELAM konferenciją susirinkusiais Lotynų Amerikos ir Karibų didelės šeimos atstovais. Ekonominėje ir socialinėje srityje pastebėjau iškalbingų vilties šiam žemynui ženklų ir kartu tam tikrų nerimauti verčiančių priežasčių. Visi laukiame didėjančio Lotynų Amerikos tautų tarpusavio bendradarbiavimo ir vidinių konfliktų kiekvienoje šio žemyno šalių išsprendimo, galinčio priartinti prie sutarimo dėl didžiųjų Evangelijos įkvėptų vertybių. Norėčiau paminėti Kubą, besirengiančią švęsti dešimtąsias mano garbingojo pirmtako, popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymo metines. Popiežius Jonas Paulius II buvo šiltai sutiktas valdžios bei gyventojų ir ragino visus kubiečius bendromis pastangomis darbuotis dėl geresnės ateities. Šią svarbos nė kiek nepraradusią žinią norėčiau pakartoti.

3. Mano mintyse bei maldose ypač pasibaisėtinų gamtinių katastrofų ištiktos tautos. Prieš akis turiu uraganus bei potvynius, nusiaubusius kai kuriuos Meksikos ir Centrinės Amerikos regionus, taip pat Afrikos ir Azijos šalis, pirmiausia Bangladešą ir Okeaniją; paminėtini ir

didžiuliai gaisrai. Valstybės sekretorius, lankęsis Peru rugpjūčio pabaigoje, man tiesiogiai papasakojo apie baisaus žemės drebėjimo sukeltus suniokojimus, bet jis taip pat kalbėjo apie šios katastrofos ištiktų žmonių drąsą bei tikėjimą. Tokių tragiškų įvykių akivaizdoje reikia didelių bendrų pastangų. Savo enciklikoje apie viltį rašiau, kad „žmogiškumo matą esmingai lemia jo santykis su kančia ir kenčiančiuoju. Tai galioja ir individui, ir visuomenei“ (Enciklika *Spe salvi*, 38).

4. Tarptautinei bendrijai didelį nerimą tebekelia Artimieji Rytai. Džiaugiuosi, jog Anapolio konferencijoje išniro ženklų, rodančių, kad atsakoma šališkų ar vienašališkų sprendimų globalaus, pagarbaus žvilgsnio į šio regiono tautų teises bei teisėtus interesus naudai. Dar kartą akinu izraeliečius ir palestiniečius sutelkti savo jėgas ten įgyvendinant prisiimtus įsipareigojimus ir nestoti skersai kelio sėkmingai atgaivintam procesui. Negana to, tarptautinę bendruomenę kviečiu tvirtai palaikyti šias dvi tautas ir suprasti jų atitinkamas kančias bei baimes. Kaip nesijaudinti dėl Libano, užtvindyto išbandymų bei prievartos, nepalaujamai kresčiančios šią šalį? Trokštu, kad libaniečiai galėtų laisvai nutarti dėl savo ateities, ir prašau Viešpaties apšviesti juos, pradedant viešojo gyvenimo atstovais, idant jie, atidėję į šalį savo dalinius interesus, būtų pasirengę įsipareigoti žengti dialogo ir susitaikymo keliu. Tikrai tada šalis galės darytis vis stabilesnė ir dar kartą tapti įvairių bendruomenių taikaus sugyvenimo pavyzdžiu. Susitaikymas neatidėliotinai būtinas ir Irake! Šiandien teroristiniai pasikėsinimai, grasinimai bei smurtas, ypač krikščionių bendruomenės atžvilgiu, nėra liovęsi, o vakar mus pasiekusios naujienos mūsų nerimą tik patvirtina; akivaizdu, kad tam tikros sunkios politinės problemos tebėra neišspręstos. Šiame kontekste mažumų teisėms apsaugoti reikia tinkamos konstitucinės reformos. Karo paliestiems žmonėms būtina rimta humanitarinė pagalba; galvoje pirmiausia turiu perkeltuosius asmenis šalies viduje ir pabėgusiuosius į užsienį, tarp kurių daug krikščionių. Kviečiu tarptautinę bendriją būti dosnią jiems bei juos priglobusioms šalims, kurių gebėjimas juos priimti ribotas. Išreikšti norėčiau ir savo paramą tolesnei ir nepalaujamai diplomatinių būdų paieškai, kaip išspręsti Irano branduolinės programos klausimą garbingai derantis, taikant skaidrumo bei abipusio pasitikėjimo stiprinimo priemones ir visada atsižvelgiant į autentiškus tautų poreikius bei žmonių šeimos bendrąjį gerį.

5. Dabar savo žvilgsnį nukreipdamas į Azijos žemyną, norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į kai kurias kitas krizines situacijas, pirmiausia Pakistane, pastaraisiais mėnesiais smarkiai kentėjusiame dėl smurto. Tikiuosi, kad visos politinės ir socialinės jėgos įsipareigos staty-

dinti taiką, visų teises gerbiančią visuomenę. Afganistane, greta smurto, esama kitokių rimtų socialinių problemų, kaip antai narkotikų gamyba; tvirčiau remtina plėtra ir dar intensyviau statydintina giedra ateitis. Šri Lankoje nebegalima ilgiau atidėlioti esmingų pastangų palengvinti milžiniškas tebesitęsiančio konflikto keliamas kančias. Taip pat meldžiu Viešpatį, kad, padedant tarptautinei bendrijai, Mianmare prasidėtų vyriausybės ir opozicijos dialogas, kuris laiduotų tikrą pagarbą visoms žmogaus teisėms ir pamatinėms laisvėms.

6. Gręždamasis į Afriką, pirmiausia norėčiau dar kartą išreikšti savo sielvartą dėl to, jog grėsmingas bado ir mirties sukurs Darfūre, regis, beveik visiškai paskandino viltį. Visa širdimi meldžiu, kad ką tik prasidėjusi bendra Jungtinių Tautų ir Afrikos Sąjungos operacija atneštų kenčiančioms tautoms pagalbą bei ramybės. Taikos procesas susiduria su rimtu pasipriešinimu netoli Didžiųjų ežerų Kongo Demokratinėje Respublikoje, ypač rytiniuose regionuose, tuo tarpu Somalį, ypač Mogadišą, tebekamuoja smurtas bei skurdas. Kviečiu konfliktuojančias puses nutraukti karines operacijas, palengvinti humanitarinės paramos judėjimą ir gerbti civilius. Smurtas pastarosiomis dienomis netikėtai prasiveržė Kenijoje. Prisidedu prie sausio 2 d. vyskupų kreipimosi, kuriame visi gyventojai, pirmiausia politiniai vadovai, raginami ieškoti taikaus sprendimo teisingumu ir broliškumu pagrįstu dialogu. Katalikų Bažnyčia nėra abejinga šiose srityse kylantiems skausmo šauksmams. Pabėgėlių ir perkeltųjų asmenų pagalbos prašymus ji padaro savus ir įsipareigoja skatinti susitaikymą, teisingumą ir taiką. Šiais metais Etiopija mini trečiojo krikščioniškojo tūkstantmečio pradžią, ir esu tikras, kad šia proga organizuojami šventiniai renginiai padės priminti krikščionių Afrikoje nuveiktą milžinišką socialinį bei apaštališkąjį darbą.

7. Galiausiai, žvilgsnį sutelkdamas į Europą, džiaugiuosi įvairiose Balkanų šalyse pasiekta pažanga ir dar kartą reiškiu viltį, kad, sprendžiant klausimą dėl Kosovo galutinio statuso, bus atsižvelgta į visų suinteresuotųjų pusių teisėtus interesus ir garantuotas visų šios šalies gyventojų saugumas bei pagarbą jų teisėms, idant smurto spektras būtų galutinai pašalintas ir Europos stabilumas sutvirtintas. Norėčiau paminėti ir Kiprą, su džiaugsmu prisimindamas Jo Palaimintybės arkivyskupo Chrizostomo II apsilankymą praėjusį birželį. Karštai trokštu, kad Europos Sąjungoje būtų dedamos visos pastangos taip ilgai trunkančiai krizei išspręsti. Rugsėjį lankiausi Austrijoje, iš dalies kad pabrėžčiau Katalikų Bažnyčios, galinčios ir norinčios prisidėti prie Europos suvienijimo, esminį indėlį. Kai dėl Europos, tai norėčiau Jus patikinti, jog atidžiai stebiu su Lisabonos sutarties pasirašymu prasidėjusį naują tarpsnį.

Tokiu žingsniu duodamas impulsas „Europos namų“ statydinimui – namų, kurie „bus gera vieta visiems gerai gyventi tik tada, kai bus statomi ant mūsų istorijos ir mūsų tradicijų bendrųjų vertybių tvirto kultūrinio ir socialinio pamato“ (Susitikimas su valdžios atstovais ir diplomatų korpusu, Viena, 2007 09 07) ir nebus neišvengiamas jų krikščioniškosios šaknys.

8. Iš tokios greitos apžvalgos akivaizdu, kad pasaulio saugumas ir stabilumas vis dar tropus. Nerimą keliantys veiksniai įvairūs, tačiau visi jie liudija, kad žmogaus laisvė yra neabsoliuti, bet gėris, kuriuo dalijamasi, už kurį būtina imtis atsakomybės. Vadinas, laisvę garantuoja teisė ir tvarka. Tačiau teisė veiksminga taikos jėga gali būti tik tada, kai jos pamatai tvirtai remiasi Kūrėjo suteikta prigimtinė teise. Tai dar viena priežastis, kodėl Dievo niekada nevalia pašalinti iš žmogaus ar istorijos horizonto. Dievo vardas yra teisingumo vardas, primygtinis raginimas siekti taikos.

9. Toks suvokimas galėtų, be kita ko, padėti suteikti kryptį dialogo tarp kultūrų ir tarp religijų iniciatyvoms. Vis gausėjančios iniciatyvos gali paskatinti bendradarbiauti tokiomis abipusio intereso temomis kaip žmogaus kilnumas, bendrojo gėrio paieška, taikos statydinimas, plėtra. Šiuo atžvilgiu Šventasis Sostas ypač svarbiu laiko savo dalyvavimą aukšto lygmens dialoge dėl religijų ir kultūrų tarpusavio supratimo ir dėl bendradarbiavimo siekiant taikos – dialoge, besiplėtojančiame Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos (2007 m. spalio 4–5 d.) kontekste. Kad būtų tikras, toks dialogas turėtų būti aiškus, vengti reliatyvizmo ir sinkretizmo, sykiu būti ženklinamas nuoširdžios pagarbos kitiems, susitaikymo bei broliškumo dvasios. Katalikų Bažnyčia tokiam tikslui giliai įsipareigojusi. Malonu dar kartą prisiminti praėjusių metų spalio 13 d. man adresuotą 138 islamo religinių vadovų laišką ir iš naujo padėkoti už jame išreikštus kilnius jausmus.

10. Mūsų visuomenė pagrįstai įtvirtino žmogaus asmens didybę ir kilnumą įvairiomis teisių deklaracijomis, suformuluotomis remiantis lygiai prieš šešiasdešimt metų priimta Visuotinė žmogaus teisių deklaracija. Šis iškilmingas aktas, pasak popiežiaus Pauliaus VI, vienas didžiausių Jungtinių Tautų laimėjimų. Katalikų Bažnyčia kiekviename žemyne stengiasi laiduoti, kad žmogaus teisės būtų ne tik skelbiamos, bet ir įgyvendinamos. Reikia tikėtis, jog institucijos, sukurtos žmogaus teisėms ginti bei skatinti, visomis išgalėmis sieks šio tikslo ir, konkrečiai, kad Žmogaus teisių taryba gebės atsiliepti į jos steigėjų lūkesčius.

11. Šventasis Sostas savo ruožtu nenuilstamai vis iš naujo skelbs šiuos principus bei teises, besiremiančias tuo,

kas sudaro žmogaus asmens nuolatinę esmę. Bažnyčia noriai imasi tokios tarnystės pagal Dievo paveikslą sukurtų žmonių kilnumui. Ir, remdamasis tokiais svartytais, negaliu dar kartą neišreikšti apgailestavimo dėl kiekviename žemyne vykdomų nuolatinių išpuolių prieš žmogaus gyvybę. Kartu su daugybe mokslininkų bei tyrėjų norėčiau priminti, kad naujos ribos, pasiektos bioetikoje, neverčia mūsų rinktis mokslo arba moralumo: priešingai, jos įpareigoja moraliai naudotis mokslu. Kita vertus, primindamas popiežiaus Jono Pauliaus II kvietimą 2000 metų Jubiliejaus proga, džiaugiuosi, kad praėjusių metų gruodžio 18 d. Jungtinių Tautų generalinė asamblėja priėmė rezoliuciją, kurioje valstybės raginamos paskelbti moratoriumą mirties bausmės taikymui, ir karštai viliojosi, jog tokia iniciatyva paskatins viešai aptarti šventą žmogaus gyvybės pobūdį. Dar kartą reiškiu apgailestavimą dėl nerimą keliančių grėsmių vyro ir moters santuoka pagrįstos šeimos integrumui. Šią pamatinę instituciją, pagrindinę visuomenės ląstelę, turėtų ginti visi politiniai vadovai, kad ir kokiai partijai priklausytų. Ką dar pasakyti? Į pavojų dažnai statoma net religijos laisvė, „esminis kiekvieno asmens kilnumo reikalavimas ir žmogaus teisių struktūros kurtinis akmuo“ (Žinia 1988 m. Pasaulinės taikos dienos proga, Preamble). Šia teise daug kur neįmanoma pilnatviškai naudotis. Šventasis Sostas ją gina, reikalauja, kad visi ją gerbtų, ir su nerimu žvelgia į krikščionių ir kitų religijų sekėjų diskriminaciją.

12. Taika negali būti vien žodis ar bergždžias siekis. Taika yra įpareigojimas ir gyvensena, reikalaujanti, kad būtų patenkinti visų teisėti poreikiai, kaip antai priėjimas prie maisto, vandens ir energijos, medicinos ir technologijos, taip pat klimato kaitos kontrolė. Tik taip galime statydinti žmonijos ateitį, tik taip galime skatinti visapusišką plėtrą šiandien ir rytoj. Popiežius Paulius VI savo enciklikoje *Populorum progressio* prieš keturiasdešimt metų itin vykusiu pasakymu pabrėžė, kad „plėtra yra naujas taikos vardas“. Todėl, trokštant sutvirtinti taiką, teigiami makroekonominiai rezultatai, daugelio besiplėtojančių šalių pasiekti 2007 metais, turėtų būti paremti veiksminga socialine politika ir turtingųjų šalių prisiimtų įsipareigojimų padėti įgyvendinimu.

13. Galiausiai norėčiau paraginti tarptautinę bendriją globaliai įsipareigoti skatinti saugumą. Bendros valstybių pastangos įgyvendinti prisiimtas pareigas ir neleisti teroristams išgyti masinio naikinimo ginklų neabejotinai sustiprintų bei padarytų veiksmingesnį branduolinių ginklų neplatavimo režimą. Sveikintinas ir susitarimas dėl Šiaurės Korėjos branduolinių ginklų programos panaikinimo, raginu imtis tinkamų priemonių įprastiniams ginklams sumažinti bei kasetinių bombų sukeltoms humanitarinėms problemoms spręsti.

Jūsų Ekscelencijos, Ponai ir Ponios!

14. Diplomacija tam tikra prasme yra vilties menas. Ji gyva viltimi ir siekia išvelgti net menkiausius jos ženklus. Diplomacija turi teikti viltį. Kalėdų šventė kasmet primena, jog, Dievui tapus kūdikiu, Viltis atėjo į mūsų pasaulį, į žmonių šeimos širdį. Šiandien ta tikrybė virsta malda: teatveria Dievas tautų šeimą valdančiųjų širdis niekada nenuviliančiai Vilčiai! Kupinas tokių jausmų, kiekvienam iš jūsų siunčiu savo geriausius linkėjimus, idant jūs, jūsų personalas ir tautos, kurioms atstovaujate, būtumėte apšviesti iš Betliejaus kūdikio sklindančios malonės ir taikos.

▼ Lietuvos Vyskup Konferencijos plenarinis posis

Sausio 16 d. Vilniuje vyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis. Jame dalyvavo kardinolas A. J. Bačkis, arkivyskupas S. Tamkevičius, vyskupai: E. Bartulis, J. Boruta, J. Kauneckas, R. Norvila, J. Ivanuskas, J. Tunaitis.

Posėdyje dalyvavęs apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Peteris Stephanas Zurbriggenas priminė svarbiausius šių metų Bažnyčios renginius ir datas. 2008-aisiais minime 150 metų sukaktį, kai Švč. M. Marija apsireiškė Lurde. Nuo šių metų birželio 29 d. iki 2009 m. birželio 29 d. paskelbti apaštalo šv. Pauliaus gimimo 2000-ajam jubiliejui skirti metai. Liepos 15–20 d. Australijoje, Sidnėjuje, vyks XXI Pasaulio jaunimo dienos. Spalio 5–26 d. Vatikane rengiama XII generalinė Vyskupų sinodo asamblėja, kurios tema „Dievo Žodis Bažnyčios gyvenime ir misijoje“. Apaštališkasis nuncijus taip pat paminėjo Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 metų jubiliejų, į kurio iškilmes rugsėjo mėnesį atvyks specialusis Šventojo Tėvo atstovas.

Lietuvos ganytojai tarėsi kunigų nuolatinio formavimo ir pašaukimų ugdymo klausimais. Mons. G. Grušas vyskupams pristatė JAV Vyskupų konferencijos parengtą programą „Žmonių žvejai“ ir šiai programai sukurtą filmą. Programos tikslas – padėti kunigams suvokti pozityvias savojo pašaukimo patirtis ir skatinti, kad jie patys aktyviau kviestų jaunos žmones mąstyti apie dvasinį pašaukimą. Kalbėta apie naujas Dvasininkijos kongregacijos iniciatyvas. Šios kongregacijos prefektas kard. Cláudio Hummesas praėjusių metų gruodį paskatino rengti specialias Švč. Sakramento adoracijos pamaldas, per kurias būtų meldžiama kunigų šventėjimo. Jos

Šventimai

Vilniaus arkivyskupijoje

Sausio 19 d. Vilniaus arkikatedroje bazilikoje Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis diakonais įšventino aštuonis Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos auklėtinius: **Nerijų Grigaliūną, Andžejų Ryšardą Jasinską, Francišką Jusielį, Rimą Kalmatavičių, Renaldą Kučko, Darių Marcinkevičių, Kęstutį Palikšą, Miroslavą Petrovskį**, kurie baig studijas darbuosis Vilniaus arkivyskupijos parapijose.

Šventimuose dalyvavo Vilniaus arkivyskupo augziliaras ir generalvikaras vyskupas Juozas Tunaitis, Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius kun. Robertas Salaševičius, seminarijos klierikų dvasios tėvas kun. Rimgaudas Šiūlys, klierikų ugdytojai kun. Žydrūnas Vabuolas, kun. Jurgis Vitkovskij, studijų prefektas kun. Hansas Friedrichas Fisheris, parengiamojo kurso vadovas kun. Vaclavas Volodkovičius, naujai įšventintų diakonų gimtųjų parapijų klebonai bei įvairių parapijų kunigai.

Kardinolashomilijoje apžvelgė diakono tarnystės ypatumus: pasiryžimą skelbti Evangeliją, sakyti pamokslus, krikštyti ir laiminti santuokas, lydėti žmones į amžinybę, melstis už visą Dievo tautą Liturgines valandas. Kardinolas pabrėžė, jog diakonai pasirinko laikytis celibato, kad Dievui ir žmonėms tarnautų nepadalyta širdimi. Tas, kuris laikosi skaistumo, išsaugo jaunystę, žvalumą ir yra iššūkis šių dienų pasauliui, kuriame klesti kūno kultas. Ganytojas linkėjo ištvėrimės dvasininko kelyje, kvietė drąsiai ir aktyviai apaštalauti įvairiose sielovados srityse.

-sbuž-

Šiauli vyskupijoje

Gruodžio 30 d. Šiaulių katedroje iškilmingų šv. Mišių metu vyko kunigo ir diakonų šventimai. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis suteikė kunigys-

būtų skirtos ir atmokai už kunigų nuodėmes, kurios, net jei būna negausios, skaudžiai paliečia visą tikinčiųjų bendruomenę. Prefektas taip pat pakvietė tikinčias moteris savo malda ir auka palaikyti kunigus jų tarnystėje. Kiekviena Lietuvos vyskupija spres, koku būdu prisidėti prie šių iniciatyvų.

Posėdyje buvo aptarti artėjančios Maldų už krikščionių vienybę savaitės renginiai. Jie prasideda sausio 18 d. ir baigiasi sausio 25 d., Apaštalo Pauliaus atsišventimo šventės išvakarėse. Ekumeninė savaitė šiomet pasaulyje rengiama jau 100-ąją kartą. Katalikų Bažnyčioje šią tradiciją įvedė popiežius Benediktas XV 1916 m. Kiekvienoje vyskupijoje, atsižvelgiant į vietos aplinkybes, vyks ekumeninės pamaldos ir įvairūs renginiai; tikintieji labai skatinami juose dalyvauti.

Posėdyje svarstyta vyskupijų tribunolų (bažnytinių teismų) veikla. Tribunoluose dirba ne tik kanonų teisę studijavę kunigai, bet ir deramo išsilavinimo pasauliečiai, procesui vykdyti reikia lėšų, todėl pribrendo reikalus spresti šių institucijų išlaikymo klausimą. Vyskupai pritarė tribunolų vadovų – oficiojų siūlymui Lietuvos vyskupijose suvienodinti mokesčių už bylų svarstymą ir nustatyti, kad jis siektų 500 Lt. Dalį šios sumos bus prašoma sumokėti priėmus bylą nagrinėti, o kitą dalį – paskelbus sprendimą. Prireikus vietos vyskupas arba oficialas nuo šio mokesčio pareiškėjus gali atleisti.

Posėdžio dalyviai buvo supažindinti su gruodžio mėnesį vykusiu Dvišalės (Bažnyčios ir valstybės) komisijos posėdžiu. Ši komisija sudaryta Šventojo Sosto ir Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nuostatoms įgyvendinti. Minėtame posėdyje buvo svarstoma Katalikų Bažnyčios juridinių asmenų naudojamos apskaitos tvarka bei darbuotojų statutai, aptartas Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo keitimo procesas, Lygių galimybių įstatymo taikymo apimties problemos, kalbėta apie tarptautinėse sutartyse numatytus, tačiau iki šiol dar nepasirašytus susitarimus, valdžios pareigūnų sprendimų, kurie svarbūs Bažnyčiai, oficialų paskelbimą.

Vyskupai apsvarstė Lietuvoje dirbančių egzorcistų prašymą kurti asociaciją ir iš esmės jam pritarė. Tokia asociacija padėtų palaikyti ryšį su kitų šalių egzorcistais, prisidėtų prie savo narių ugdymo. Jos statutą pavesta patvirtinti Vyskupų Konferencijos Nuolatinėi tarybai.

Posėdžio dalyviai tarėsi, kaip geriau padėti susirgusiems kunigams. Buvo atveju, kai, kunigui staiga susirgus ir arti nesant artimiausių jo giminų, buvo uždelsta suteikti veiksmingą medicininę pagalbą. Problemų kyla, nes pagal galiojančius įstatymus sprendimus dėl gydymo, perkėlimo į kitą ligoninę už neįgalų asmenį gali priimti tik artimiausi giminės, o juos ne visuomet pavyks ta greitai surasti arba ligonis jų apskritai neturi. Kad būtų išvengta panašių atvejų, kunigai gali įgaluoti sprendimus dėl jų medicininio aptarnavimo priimti kitą arti dirbantį kunigą, savo dekaną arba vyskupijos kurijos darbuotoją.

Kitas plenarinis Lietuvos Vyskupų Konferencijos posėdis bus surengtas kovo 12 d. Kaune.

-lvks-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Sausio 9 d. įvyko eilinis Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Jam pirmininkavęs kardinolas A. J. Bačkis susirinkimą pradėjo pranešimu apie Šventojo Sosto Dvasininkijos kongregacijos organizuojamą nuolatinės ado-

racijos ir maldos akciją už šventą kunigų gyvenimą. Akcija skirta permaldauti Dievą už kai kurių kunigų netinkamą elgesį, papiktinimus ar net kriminalinius nusikaltimus. Kardinolas kvietė atsilipti į šią Šventojo Sosto iniciatyvą ir savo parapijose kartkartėmis organizuoti adoraciją ar maldos vakarą šia intencija. Jis atvirai sakė, kad pats kasdien pusvalandį adoracijoje meldžiasi už kunigus. Kardinolas taip pat akino atsakingai žvelgti į būsimų bendradarbių ugdymą, netylėti, jei žinomos kokios nors su būsimaisiais kunigais susijusios problemos.

Susirinkime kalbėta apie tikybos mokymo mokyklose padėtį. Daugelis tikybos mokytojų, susidurdami su finansiniais sunkumais, palieka šį darbą – jau vien Vilniaus mieste šiuo metu yra 8 mokyklos, neturinčios tikybos mokytojų. Kunigai paraginti pagal galimybes įtraukti mokytojus ir į parapijos katechezę ir už šį darbą jiems atlyginti. Tikybos mokymą mokyklose išlaikyti labai svarbu, ir nors Vilniaus arkivyskupijoje tikybą renkasi jau mažiau kaip 50 proc. moksleivių, per tikybos pamokas vis dėlto pasiekama daugiau jaunimo, nei per parapijų katechezes.

Vilniaus arkivyskupijos Kunigų fondo valdybos pirmininkas kun. M. Čeponis pristatė praėjusių metų fondo veikos ataskaitą. Pasak jo, dauguma kunigų yra sumokėję į fondą reikiamą įnašą, ir tai solidarumo ir paramos tarnystės broliams ženklas. Jis taip pat išreiškė viltį, kad tie, kurie sumokėjo tik dalį ar visai nesumokėjo, per šiuos metus pasitaisys. Šiuo metu iš Kunigų fondo remiama keliolika kunigų, po poros mėnesių jiems ketinama šiek tiek pakelti išmokas atsižvelgiant į infliaciją.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos atstovas kun. L. Virbalas SJ pristatė naujus finansinės apskaitos blankus ir kompiuterinę programą. Mokesčių inspekcija sutiko su supaprastintu ir Bažnyčiai pritaikytu apskaitos variantu, bet reikalauja, kad jis būtų kruopščiai pildomas.

Susirinkime kalbėję Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centro atstovai supažindino su 2008 m. renginiais jaunimui, o Lietuvos Vyskupų Konferencijos Jaunimo pastoracijos tarybos sekretorė M. Vyskupaitienė kalbėjo apie visų Lietuvos vyskupijų jaunimo centrų parengtą programą „Pakeliui į Pasaulio jaunimo dienas su Šventąja Dvasia“, skirtą ne tik vykstantiems į Sidnėjų, bet ir visoms jaunimo grupėms. Bus parengtas pasiūlymas, kaip paminėti Jaunimo dienas negalintiems nuvykti į Australiją.

Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius kun. R. Šalaševičius pranešė apie vasario 17–18 d. seminarijoje organizuojamas rekolekcijas, skirtas 11–12 klasių ir vyresniems jaunuoliams, besidomintiems kunigo pašaukimu ir galbūt svarstantiems galimybę jį pasirinkti.

Kitame susitikime, kuris įvyks vasario 13 d., bus supažindinama su nauja popiežiaus Benedikto XVI enciklika *Spe salvi*.

-kžv-

2008-ieji paskelbti Šiluvos Dievo Motinos jubiliejiniais metais

Sausio 6 d., švenčiant Viešpaties Apsireiškimo iškilnę, Kauno arkikatedroje bazilikoje buvo perskaitytas Kauno arkivyskupo metropolito Sigito Tamkevičiaus dekretas, 2008-uosius skelbiantis Šiluvos Dievo Motinos metais.

tės šventimus diak. **Tomui Janavičiui** (gim. 1982 m.), kilusiam iš Karklėnų parapijos (Kelmės rajonas), diakonais įšventino Kauno kunigų seminarijos klierikus **Tomą Ūksą** (gim. 1982 m.) bei **Algimantą Žibėną** (gim. 1978 m.).

-Š-

Kaišiadori vyskupijoje

Sausio 20 d. Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo Katedroje Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis diakonais įšventino Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos VI kurso auklėtinius **Vytautą Kirką** (gim. 1983 m.) ir **Romą Tarailą** (gim. 1981 m.). Diakonai iki šių mokslo metų pabaigos tęs studijas Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijoje.

-Kš-

Panevėžio vyskupijoje

Sausio 20 d. Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje vysk. Jonas Kauneckas diakono šventimus suteikė Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos klierikams: **Regimantui Tubeliui** (gim. 1984 m.) ir **Nerijui Papirčiui** (gim. 1982 m.).

-P-

Paskyrimai Šiaulių vyskupijoje

Kun. T. Janavičius paskirtas Šiaulių šv. Jurgio parapijos vikaru.

Diak. T. Ūksas paskirtas pastoracijai į Radviliškio švč. M. Marijos Gimimo parapiją.

Diak. A. Žibėnas paskirtas tarnauti Šiaulių šv. apaštalų Petro ir Pauliaus katedroje.

-Š-

Dievo Motinos paveiklo kelionė

Ukmergės švč. Trejybės bažnyčia

Gruodžio 9 d. 10 val., lydimas parapijos jaunimo ir gausaus tikinčiųjų būrio, Šiluvos Dievo Motinos paveikslas iškilmingai perneštas iš Ukmergės šv. apaštalų Petro ir Povilo bažnyčios į švč.

Trejbės bažnyčia. Sutikimo procesijai vadovavo sergantį kleboną kun. Petrą Purlį pavaduojantis Pašilės Šv. Barbaros parapijos klebonas kun. Kazimieras Gražulis. Iškilmingas šv. Mišias aukojo kun. Petras Tavoraitis, jam talkino kun. Antanas Jokūbauskas. Visą paveikslą buvimo laiką Švč. Trejbės bažnyčioje iki gruodžio 16 d. vyko ypatingos pamaldos. Tą savaitę šv. Mišias aukoj kunigai K. Gražulis, P. Tavoraitis, A. Jokūbauskas tikinčiuosius kvietė aktyviai lankyti Dievo Motinos paveikslą, nes kiekvienas turime Marijai už daug ką padėkoti, paprašyti ir atsiprašyti. Sekmadienį paveikslas buvo išlydėtas į Pašilės Šv. Barbaros parapiją.

Pašilės Šv. Barbaros bažnyčioje

Gruodžio 16 d., sekmadienį, prieš sumą, Šiluvos Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslas iš Ukmergės Švč. Trejbės bažnyčios atkeliavo į Pašilės Šv. Barbaros bažnyčią. Paveikslą atlydėjo būrys parapijos jaunimo, pasitiko gausiai susirinkę parapijos tikintieji. Skambant giesmei „Marija, Marija“, paveikslas įneštas į papuoštą bažnyčią. Vėliau čia klebonas kun. Kazimieras Gražulis aukojo šv. Mišias. Pasveikinęs visus pamaldų dalyvius ir nuoširdžiai pasidžiaugęs neeiliniu Pašilės dvasinio gyvenimo įvykiu, klebonas papasakojo apie stebuklingą laikomą paveikslą, supažindino su jo istorija. Giedojo bažnyčios choras, vadovaujamas vargoninės Aurelijos Sinicienės. Visą savaitę buvo giedama Švč. M. Marijos litanija, kalbamas rožinis, skaitomas Šventasis Raštas, prieš šv. Mišias giedamos giesmės. Kasdien bažnyčioje lankėsi daug gausėnis būrys parapijiečių negu paprastai šiokiadieniais. Šeštadienį po šv. Mišių, giedant „Marija, Marija“, paveikslas išlydėtas į Pabaisko Švč. Trejbės parapiją.

Pabaisko Švč. Trejbės parapijoje

Šeštadienį, gruodžio 22 d., Švč. M. Marijos su Kūdikiu paveikslas iš Pašilės Šv. Barbaros bažnyčios pasiekė Pabaisko Švč. Trejbės parapijos bažnyčią. Pa-

dekrete pranešama, kad oficialiai šie jubiliejiniai metai bus pradėti 2008 metų vasario 3 dieną, sekmadienį. Tą dieną visose Kauno arkivyskupijos parapijose bus aukojamos šv. Mišios, meldžiant Švenčiausiosios Mergelės Marijos globos ir užtarimo pas Viešpatį. Jose kviečiamos kaip galima gausiau dalyvauti parapijų bendruomenės.

Jubiliejiniais metais arkivyskupas S. Tamkevičius akina dalyvauti Kaune gegužės mėnesį ir Šiluvoje rugsėjį vyksiančiame Kauno arkivyskupijos Eucharistiniame kongrese, taip pat Jurbarko, Raseinių, Kauno II dekanatų Eucharistiniuose kongresuose balandžio mėn., kviečia atvykti į Šiluvą per Sekmines gegužės 11–12 d., kur Tarptautinei katalikų charizminio atsinaujinimo tarnybai vadovaujant bus švenčiamos „Tautų Sekminės“. Dekrete raginama kaip galima gausiau atvykti į kiekvieno mėnesio 13 dieną vykstančius atlaides Šiluvoje, išitraukiant į dekanatų tomis dienomis rengiamas piligrimines keliones į Šiluvą, parapijose ir savo namuose palaikyti pamaldumą Dievo Motinai, ypač uoliai švęsti visas Marijos garbei skirtas šventes.

Dekrete skelbiama, kad Dievo Motinos apsišventinimo Šiluvoje 400 metų Jubiliejus bus iškilmingai švenčiamas Šiluvoje rugsėjo 6–15 d. Jame, be kita ko, tvirtinama, jog Šiluvos maldininkai, organizuoti atvykstantys į Šiluvą ir ten dalyvaujantys šv. Mišiose, taip pat jubiliejaus šventimo dalyviai gali pelnyti visuotinius atlaides.

Jubiliejinis metas numatoma baigti per 2008 metų Kalėdas. Tą dieną visose parapijose bus aukojamos padėkos šventosios Mišios, drauge meldžiant Dievo Motinos globos Kauno arkivyskupijos parapijų ir kitoms bendruomenėms.

-vm-

Rengimasis Šiluvos jubiliejui išėivijoje

Pasaulinė lietuvių diena

Užsienio lietuvių katalikų sielovados grupės pranešime skelbiama, jog prasiūdo registracija į pasaulio lietuviams skirtą dieną Šiluvoje ir pasirengimas jai. Ši diena bus švenčiama rugsėjo 15-ąją per jubiliejinę 400 m. Švč. M. Marijos apsišventinimo iškilmes. Pranešime sakoma, jog rugsėjo 15-ąją bus meldžiama ir švenčiama su lietuviams, gyvenančiais užsienyje ir Lietuvos etninėse žemėse, tad išėivijos parapijų bendruomenės ir kunigai, organizacijos, chorai, meno grupės, ypač jaunimas, raginami aktyviai išitraukti į dienos organizavimą, siūlyti prisistatymus, menines ar akademinės programas. Pranešime pabrėžiama, kad šios dienos svarbiausia dalis – bendra iškilminga šv. Mišių liturgija Šiluvos aikštėje, tad jai rengtis, burtis ir liturgijoje gausiai dalyvauti kviečiami visi maldininkai, išėivijos chorai ir ypač jaunimo ansambliai.

Šiluvos Marijos metai Kanadoje

Artėjant Šiluvos jubiliejui, Kanados lietuvių katalikų centras ir Kanados lietuvių kunigų vienybė 2008 metus paskelbė Šiluvos Marijos metais Kanadoje. 2008 m. balandžio 5 d. iškilmingas šv. Mišias Anapilyje drauge su visais suvažiavusiais kunigais aukos ir Šiluvos M. Marijos paveikslą pašventins vyskupas Jonas Ivanauskas. Pašventintoji Šiluvos paveikslą kopija keliaus per visus lietuvių telkinius Kanadoje pagal numatytą tvarkaraštį. Numatyti ir jubiliejinių metų uždarymo iškilmių renginiai: lapkričio 1 d. Toronto Prisikėlimo parapijoje arkivyskupas Sigitas Tamkevičius kalbės apie pavergtosios

Lietuvos pogrindį ir „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kroniką“; o lapkričio 2 d. Anapilyje aukos šv. Mišias Lietuvos kankinių šventovėje ir oficialiai uždarys Šiluvos Marijos jubiliejinius metus.

Kiti pasirengimo įvykiai

Balandžio 26–27 d. Šiluvos jubiliejų ir šiemet švenčiamą 100 metų parapijos gyvavimo sukaktį minės Detroito parapija. Tuo rūpinasi sudarytas komitetas, kuriam vadovauja Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos klebonas kun. Ričardas Repšys.

Lietuvių klubas Gardner, MA, apylinkėje rugsėjo mėnesį šventė 81 metų savo gyvavimo sukaktį. Šia proga Bronė Višniauskienė, Vyčių klubo kultūros pirmininkė, taip pat paruošė Šiluvos altorėlį ir surengė Marijos apsireiškimo Šiluvoje paminėjimą. Dalyvavo Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Richardas A. Jakubauskas. Kun. Jonas Petrauskas MIC priėmė ir laimino dovanas, kurias nešė klubo narės. Billas Višniauskas papasakojo klubo istoriją, taip pat kalbėjo apie Marijos apsireiškimo Šiluvoje įvykį ir pasirengimą švęsti jubiliejų

-kasp-

Šeim švent

Šiaulių vyskupijoje

Sausio 6-ąją, Trijų Karalių dieną, Šiaulių vyskupija pakvietė į tradicinę šeimų šventę. Nuo 2000 m. kasmet į ją susirenka šeimos ne tik iš visos Šiaulių vyskupijos, tolimiausių jos parapijų, bet ir iš kitų vyskupijų. Šiais metais Šeimų šventė pirmąkart vyko didžiulėje Šiaulių arenoje. Čia buvo aukojamos ir šv. Mišios. Renginio metu netilo kvietimas, išsakantis pagrindinę šventės mintį: „kurti dangų žemėje“.

Šeimų susitikimas pradėtas Viešpaties šloviniu, kuriam vadovavo Kretingos pranciškoniškas jaunimas. Visus kartu šlovinti kvietė renginio vedėjas brolis dominikonas kun. Pijus. Brolio Pijaus mintys apie Dievo meilę žmonėms, Išganytojo troškimą, kad gyvenimo kovose būtume laimėtojai, apie kasdienės maldos motyvus ir sąžinės sąskaitą padėjo susikaupti deramai švęsti Eucharistiją. Šv. Mišias Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis aukojo už visą vyskupiją, kad Viešpats laimintų visas šeimas. Koncelebravo 42 kunigai iš Šiaulių bei kitų vyskupijų, giedojo vyrų choras „Skliautai“.

Per pamokslą Šiaulių vyskupas kalbėjo apie šeimos šventumą ir santuokos svarbą. Ganytojas citavo popiežiaus Benedikto XVI mintį, kad kiekvienas, griaudamas šeimos instituciją, griaua taiką pasaulyje. „Jei mūsų šeimos bus tvirtos, – sakė vyskupas, – turėsime nepaprastai gražią tėvynę Lietuvą. Svarbu vykdyti ne savo, o Dievo valią. Dievas parodo nepaprastai didelį pasitikėjimą šeimomis, leisdamas rūpintis savo mažutėliais. Būtina visapusiškai rūpintis gausiomis šeimomis, kad Lietuva augtų, o ne mažėtų.“

Po pamokslo sutuoktiniai, kaip jau įprasta, iškilmingai atnaujino Santuokos pažadus. Šventėje dalyvavusi Seimo narė Rima Baškienė pasidžiaugė naujais tyrimo rezultatais: du trečdaliai Lietuvos gyventojų remia tradicinę santuokinę šeimą. „Gyventi santuokoje – tai gyventi atsakingai“, – teigė Seimo narė, išsakydama troškimą, kad kiekvienas Seimo darbas būtų nukreiptas į šeimos stiprinimą.

veikslą pasitiko parapijos tikintieji. Šv. Mišias Švč. M. Marijos garbei aukojo kun. Kazimieras Gražulis, atsidėkojant Dievo Motinai už praeityje suteiktas ir dabartyje teikiamas gausias užtarimo malones. Per pamokslą klebonas accentavo Švč. M. Marijos didybę, ragino tikinčiuosius kasdien prašyti Marijos užtarimo, kad kiekvienas asmeniškai, taip pat ir mūsų tauta naujai dvasiškai atgimtų. Po šv. Mišių buvo giedama Švč. M. Marijos litanija, kalbamas pasiaukojimo Švč. M. Marijai aktas ir rožinis. Tikintieji taip pat giedojo Švč. M. Marijai skirtas giesmes. Norintieji ilgiau pabūti Dievo Motinos artumoje savo asmeninius troškimus išsakė tyloje. Gruodžio 23 d. Šiluvos Marijos paveikslas iškilmingai išlydėtas į Vidiškių Švč. Trejybės bažnyčią.

-pi-

Apginta disertacija

Sausio 18 d. Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakulteto Didžioji auloje kun. K. Stutis Kėvalas apgynė teologijos daktaro disertaciją tema „Laisvosios ekonomikos šaltiniai ir tikslai pagal encikliką *Centesimus annus*“ (*The Origins and Ends of the Free Economy as Portrayed in the Encyclical Letter Centesimus Annus*). Šis darbas ne tik tarpdisciplininis, sujungiantis teologijos ir ekonomikos mokslus, bet ir universitetinio bendradarbiavimo, peržengiančio valstybių ribas ir kultūrinius skirtumus, vienas iš pavyzdžių. Mokslinis darbo vadovas – dr. Samuelis Greggas iš Acton instituto, Mičigano valstijos (JAV). Disertacijoje atskleidžiama, kad teisingai suprantama laisvoji rinka remiasi žmogaus laisvės bei krikščioniškosios antropologijos supratimu Katalikų Bažnyčios socialiniame mokyime. Disertacijos išvadose teigiama, jog egzistuoja nauja Katalikų Bažnyčios socialinio mokymo galimybė: plėtoti „rinkos teologijos“ sritį, t. y. tyrinėti laisvosios rinkos principus tokių teologinių sąvokų kaip žmogus – Dievo paveikslas, sikūnijimas, Švč. Trejybė bei šv. Eucharistija kontekste.

-sa-

Jaunimo centrų draugystė

Jau daugiau kaip 10 metų trukusi partnerystė tarp Kaišiadorių ir Magdeburgo (Vokietija) vyskupijų jaunimo centrų po Pasaulio jaunimo dienų Kelne (2005) išaugo į dar platesnį draugystės partnerystės įsitraukė dar du Jaunimo centrai: Hradec Králové vyskupijos jaunimo centras (Čekija) bei Murcijos jaunimo centras (Cartagenos vyskupija, Ispanija).

Tarpusavio draugystę stiprina viena iš partnerystės veiklų – kasmetinė jaunimo stovykla. 2006 m. pirmoji 4 šalių jaunimo stovykla vyko Lietuvoje, Kaišiadorių vyskupijoje, 2007 m. – Murcijoje, Ispanijoje. Šią vasarą planuojama stovyklauti Hradec Králové vyskupijoje, Čekijoje. Parengiamieji stovyklos darbai jau įsibėgėję. Sausio 2–5 d. stovyklos organizatoriai, visų keturių Jaunimo centrų atstovai, susitiko Hradec Králové vyskupijoje ir kelias dienas derino vasaros stovyklos turinį bei veiklą.

Ši stovykla – tai ne tik smagus tarptautinis jaunimo susitikimas, bet ir tikėjimo gilinimas ir stiprinimas – katechezės, įvairios jaunimo diskusijos. Susipažįstama su kiekvienos šalies tikėjimo situacija, tautų kultūra ir jos ypatybėmis, taip ugdamas pagarbą kitoms tautoms bei sėjama taikingos širdies sėkla. Šią stovyklą vyksta aktyvesni jaunimo atstovai iš kelių vyskupijos parapijų. Viešnagės metu Čekijoje teko susitikti su Hradec Králové vyskupu Dominiku Duka, pabrėžusiu būtinybę stiprinti Europą vienijančias krikščioniškąsias šaknis, skatinti pasaulio tautų, skirtingų kultūrų taikų bendravimą.

-kvjc-

Skautų susitikimas

Europos skautų federaciją sudaro 16 asociacijų iš įvairių Europos šalių. Viena jų – Lietuvos nacionalinė Europos skautų asociacija, kuriai priklauso apie 100 narių. Sausio 5–6 d. Kaune, Palaimintojo Jurgio Matulaičio parapijos namuose, vyko tradicinis Lietuvos na-

Pasibaigus šv. Mišioms, kurios buvo nepaprastai iškilmingos, Šiaulių miesto meras Genadijus Mikšys šventės dalyvius pavadino istorinio įvykio liudytojais, nes uždaroje patalpoje vienu metu šv. Mišių aukoje dalyvavo daugiau nei 5000 žmonių. Anot apskrities viršininko Alvydo Šedžiaus, ši šventė turėtų būti pagrindinė Šiaulių apskrities šventė. Jos organizatoriai – Šiaulių vyskupijos šeimos centras – rūpinosi ir turininga menine renginio programa. Ji prasidėjo šventės pradininko ir globėjo Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio vedama giesme, skirta Dangaus Karalienei. Gėrio, grožio ir judesio pamoką pademonstravo šokio studija „Želmenėliai“ kartu su baletu soliste Loreta Bartusevičiūte. Dainomis džiugino dvidešimtmetį nesenai minėjęs „Ro-ko-ko“ ansamblis, Veronika Povilionienė ir Saulius Balandis, Garsusis „Dagilėlio“ choras ir Gytis Paškevičius. Iš Kauno atvykęs salezietiškas jaunimas ir katalikų bendruomenė „Gyvieji akmenys“ parodė miuziklą „Jis sugrįžo, šventė bus“. Savo daina visus džiugino operos solistas Virgilijus Noreika. Tūkstančius širdžių vienijusi šventė baigta bendra giesme, prašant Viešpaties palaimos gyvenimo kelionėje.

Vilkaviškio vyskupijoje

Trijų Karalių šventės dieną surengta tradicinė Vilkaviškio vyskupijos šeimų šventė. Šiomet Vilkaviškio vyskupijos šeimos centras (vadovė Lina Brauklylienė) šeimas iš įvairių vyskupijos parapijų į šventę pakvietė jau penktąjį kartą.

Ta proga šv. Mišias Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo bažnyčioje aukėjo vysk. Rimantas Norvila. Joms pasibaigus klebonas Andrius Šidlauskas MIC visus susirinkusiuosius pakvietė į šventės tęsinį Municipaliniame dramos teatre. Mažajoje teatro salėje laukė garuojanti kava, arbata, užkandžiai. Pasisotinę ir sušilę, lydimi jaunimo grupės giesmių, visi perėjo į didžiąją salę. Sveikinimo žodį tarė vysk. Rimantas Norvila, pasidžiaugdamas susirinkusiomis katalikiškoms šeimoms.

Šventės dalyvius linksmo Marijampolės muzikos mokyklos tautinių šokių kolektyvas „Javonėlis“. Po koncerto mažieji šventės dalyviai buvo pakviesti pažaisti, pasilinksinti, o suaugusieji – pasiklausti kun. Kęstučio Briliaus MIC paskaitos apie šeimą, jos svarbą, kylančius pavojus. Paskaita pradėta trumpu filmu apie motiną, neturinčią rankų, tačiau besirūpinančią savo kūdikiu. Komentarai po šio filmo buvo nebereikalingi.

Prelegentas visus pakvietė pamąstyti, kuo skiriasi sąvokos „turėti šeimą“ ir „gyventi šeimoje“. Jis atkreipė klausytojų dėmesį į vis labiau įsigalinčią turėjimo ideologiją, tačiau, anot jo, dvasinių dalykų turėti negalima, turėti negalima ir Dievo, galima tik su Dievu gyventi. Todėl ir susirinkusieji paraginti mokytis vaikus gyventi, o ne turėti. Kunigas pabrėžė šeimos svarbą pateikdamas statistinių duomenų (JAV iš 100 kalinčiųjų 80 proc. augę šeimoje be tėvo), pakvietė šeimas aktyviai dalyvauti Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos veikloje, nelikti tik pasyviais stebėtojais.

Po paskaitos visiems nuotaikingas ir prasmingas dainas dainavo „Teatriuko“ aktoriai iš Vilniaus. Šventė užbaigta vysk. Rimanto Norvilos palaiminimu.

-irat, rs-

Kaišiadoriečiai Taizé susitikime

2007 m. gruodžio 28 d. – 2008 m. sausio 1 d. Taizé broliai pakvietė jaunimą į 30-ąją ekumeninį Europos jaunimo Taizé susitikimą Ženevoje, Šveicarijoje.

Šioje „pasitikėjimo piligrimystėje žemėje“ dalyvavo 40 tūkst. jaunuolių iš visos Europos. Iš Kaišiadorių vyskupijos į susitikimą vyko 60 jaunuolių – savarankiškai susiorganizavo ir keliavo Elektrėnų parapijos jaunimas bei 14 atstovų iš Alytaus (šv. Liudviko), Kaišiadorių, Širvintų, Vievio, Žaslių ir Žiežmarių. Kelionę, bendradarbiaudamas su Panevėžio vyskupijos jaunimo centru, organizavo Kaišiadorių vyskupijos jaunimo centras.

Piligrimystė ir Taizė dvasia jau buvo jaučiama kelionėje: vykstant autobusu melstasi, giedotos Taizė giesmės, diskutuota, dalytasi tikėjimo patirtimi mažose grupelėse bei mąstyta popiežiaus Jono Pauliaus II žodžių, kad palaimingiau yra duoti nei imti, tema. Kelionėje taip pat svarstyta, ką kiekvienas gali duoti kitiems jauniems žmonėms, atvykusiems į šį Europos jaunimo susitikimą, bei Ženevos miestui, svetingai priėmusiam tokį gausų žmonių būrį. Geriausia dovana – tai asmeninis tikėjimo liudijimas, toks buvo šios kelionės piligrimų sprendimas.

Ženevoje net 90 procentų jaunuolių buvo apgyvendinti šeimose. Šeimų atvirumas bylojo apie pasitikėjimą ir taiką. Į šį liudijimą stengtasi atsiliepti kultūringu elgesiu, visa priimti atviromis širdimis ir, žinoma, dalytis patirtais Taizė susitikimo įspūdžiais. Jaunimas džiaugsmingai rinkdavosi į pamaldas, diskutuodavo tarptautinėse grupelėse, dalyvaudavo pokalbiuose su kunigu, kultūrinuose, pažintiniuose susitikimuose, turėjo galimybę pabūti tylos kambaryje, priimti Atgailos sakramentą. „Išgirsti, klausyti ir taip gyventi“ – tai viena iš minčių, nuskambėjusių sekmadienį, gruodžio 30 d., kai visi atvykę iš Lietuvos buvo susirinkę į šv. Mišias Šv. Pijaus bažnyčioje. Prieš Eucharistijos šventimą kalbėjęs Taizė br. Robas džiaugėsi, kad tiek daug jaunimo iš Lietuvos – apie tūkstantis – ryžosi pasitikėjimo ir taikos piligrimystei žemėje. Po to savo liudijimu ne vieno jaunuolio širdį palietė Mantas iš Kauno Taizė pasirengimo centro. Jis kalbėjo apie girdėjimą ir įsiklausymą į tai, kas sakoma: įsiklausymą į kitų žmonių žodžius, kurie tau linki gero, įsiklausymą į Dievo žodį.

Naujuosius Metus 40 tūkstančių jaunuolių sutiko kitaip nei įprasta: 23 val. visose parapijose buvo meldžiamasi už taiką: vidinę, šeimų, skirtingų religijų ir tautų, mat taika prasideda nuo kiekvieno iš mūsų. Po pamaldų vyko naujametinis vakaras: kiekvienos tautos atstovai savo parapijose prisistatė. Malonu buvo matyti, kad jaunimas gali ir moka džiaugtis bei švęsti Naujuosius kitaip, nei švenčia pasaulis.

-kvjc-

Marijampolje – v I Marijon gimnazija

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministrės 2007 m. gruodžio 22 d. įsakymu, Marijampolės marijonų vidurinėje mokykloje akredituota vykdoma vidurinio ugdymo programa. 2007 m. vasarą išleista trečioji atkurtosios Marijonų vidurinės mokyklos abiturientų laida ir gauta teisė akredituotis, t. y. dalyvauti patikrinime gimnazijos statusui įgyti. 2007 m. spalio 24 d. buvo baigtas vykdyti Vidurinio ugdymo programos įgyvendinimo kokybės patikrinimas, kurio rezultatai nudžiugino visus mokytojus, mokinčius ir jų tėvus. Mokyklos steigėja, Lietuvos marijonų provincija, 2008 m. sausio 10 d. išleido dekretą pertvarkyti Marijampolės marijonų vidurinę mokyklą į Marijampolės marijonų gimnaziją, vykdančią akredituotą vidurinio ugdymo ir pagrindinio ugdymo programas.

Lietuvoje dar daug kas pamena prieš karą Marijampolėje veikusią Marijonų gimnaziją. Vos įsikūrę Marijampolėje, marijonai 1921 m., leidžiant Švietimo mi-

cionalinės Europos skautų asociacijos karnavalas, skirtas Trijų Karalių šventei. Kasmet jis rengiamas vis kitame Lietuvos mieste ir turi savo tematiką. Karnavalo tikslas kaip meilės ir atidumo ženklas savo artimui parengti dovaną vienas kitam ir drauge Jėzui ir Trims Karaliams. Šių metų pasirinkta tema: „Krašto dovana Trims Karaliams“ atspindi krašto tradicijas, istoriją.

Iš įvairių Lietuvos regionų suvažiav Europos skautai, pradedant mažaisiais, septynmečiais, vadinamais vilkiukais, ir baigiant suaugusiais paruošė įvairias dovanas: vaidinimus, dainas, patiekalus, rankdarbius. Daugelis buvo pasiūpūs tautiniais drabužiais. Antra diena buvo skirta vadinamajam „Didžiajam žaidimui“, kurio metu skautai pasklido po visą Kauno miestą su įvairiomis užduotimis, kurios padėjo pasitikrinti savo etnografijos žinias ir jas papildyti.

-sa-

Paminėtas prel. L. Pratkelio atminimas

Sausio 7 d. į Linkuvos miestelio gyventojai rinkosi į Švč. M. Marijos Škaplierinės šventovės pasimelsti už buvusį savo parapijos kleboną amžino atminimo prelatą Leopoldą Pratkėlį jo mirties 25-ųjų metinių proga. Šv. Mišias koncelebravo Linkuvos parapijos klebonas teol. lic. S. Paliūnas, Smilgių klebonas prel. B. Antanavičius ir Panevėžio katedros kapitulos kanauninkai – Panevėžio katedros alt. kan. V. Masys, Troškūnų klebonas kan. S. Filipavičius, Rokiškio dekanas kan. J. Janulis, Rokiškio alt. kan. P. Žiukelis, Kupiškio dekanas kan. V. Rabašauskas ir Biržų dekanas kan. P. Miškinis. Prelatas Br. Antanaitis per pamokslą priminė prelatą Leopoldą Praskelį buvus kilnią, ištikimą Kristaus Bažnyčią ir tautos idealams asmenybę, kantriai iškęsusių visus savo laikmečio iššūkius, okupacinės valdžios persekiojimus, neįbauginamą ir nepalaužiamą. Prelatas L. Pratkelis visada klovėsi Viešpaties globa ir tą pasitikėjimą nešė paprastam negandų ir klaidinančios ideologijos blaškomam žmogui. Kuni-

gav s įvairiose šiaurės Lietuvos parapijose, grįž s iš sovietinio lagerio, buvo paskirtas į Linkuvą, kur vadovavo šios parapijos tikinčiųjų bendruomenei. Po vyskupo K. Paltaroko mirties, Panevėžio vyskupijai netekus ganytojo, prelatas L. Pratkelis ėjo Panevėžio katedros kapitulos pirmininko pareigas.

-lp-

Giesmės Dievui ir Tėvynei

Sausio 19 d. jau keturiolikta kartą nuskambėjo tradicinė Vilkaviškio vyskupijos jaunųjų giesmininkų šventė „Giedu ir dainuoju Dievui ir Tėvynei“, kurioje šiemet dalyvavo per 30 kolektyvų (apie 800 dainininkų), taip pat svečių iš Lenkijos.

Šventė prasidėjo Marijampolės Arkanġelo Mykolo bazilikoje šv. Mišiomis, kurias aukojo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, o vėliau persikėlė į Marijampolės kultūros centrą, kur vyko koncertas. Pasak renginio vedėjos Odetos Pučinskienės, ši visam pasauliui suprantama muzikos kalba pokalbiui apie viltį, ġerį, meil kviečianti šventė ne atsitiktinai vyksta metų pradžioje: gražus jausmas, pabudinamas dvasingo bendravimo daina, giesme, išlieka visus metus – iki kitos šventės. pasveikin s šventės dalyvius ir žiūrovus, vyskupas R. Norvila pabrėžė, jog tokios ir panašios iniciatyvos diegia labai svarbias vertybes: meil Dievui ir Tėvynei.

Tradicin švent organizavo Vilkaviškio vyskupijos Caritas ir Marijampolės moksleivių kūrybos centro choro studija „Vyturėlis“.

-lg-

Kalėdinių giesmių festivalis

Sausio 4 d. Kauno Šventosios Dvasios (Šilainių) parapijoje veikiančiame Šv. mergelės ir kankinės Kotrynos seserų vienuolyne vyko Kauno miesto vaikų darželių kalėdinių giesmių antrasis festivalis. Ryte į pirmąjį koncertą ir po pietų į antrąjį koncertą susirinko dvidešimt keturių Kauno miesto darželių vaikai

nisterijai, įsteigė privačią aukštesniąją mokyklą. 1923 m. vienuolyno teritorijoje buvo pastatytas trijų aukštų juvenatas – gimnazija su bendrabučiu. Tais pačiais metais Marijampolės marijonų gimnazija prilyginta valstybinėms mokykloms. Norinčiųjų mokytis joje buvo gana daug. Į gimnaziją buvo priimami tik berniukai nuo dvylikos metų iš visos Lietuvos. Išleista dvylika abiturientų laidų – paskutinioji 1940 m. birželio mėnesį. Svarbiausias gimnazijos uždavinys buvo parengti jaunuolius aukštajam mokslui ir išsiugdyti kandidatų savajai kongregacijai. Ši klasikinė gimnazija formavo tvirtus mokslo žinių pagrindus. Dėstė kompetentingi pedagogai – trečdalis mokytojų buvo kunigai marijonai, kiti – katalikai pasauliečiai. 1940 m. okupantai gimnaziją uždarė. 1941 m. Laikinoji Lietuvos vyriausybė buvo davusi leidimą atgaivinti gimnazijos veiklą, tačiau okupacinė vokiečių valdžia leidimą netrukus panaikino. Daug Marijampolės marijonų gimnazijos auklėtinių tapo garsiais mokytojais, kunigais, gydytojais, inžinieriais, teisininkais ir kitų sričių darbuotojais. Keliolika buvusių gimnazistų dalyvavo ginkluotame pasipriešinime okupacijai, nemažai buvo represuoti.

Lietuvos marijonų provincija 1997 m. atkūrė katalikiškąją Marijampolės marijonų vidurinę mokyklą. Šiandien katalikiškoje Marijampolės marijonų gimnazijoje mokosi moksleiviai nuo 5 iki 12 klasės. Gimnazijai vadovauja direktorius kun. dr. Vytautas Brilius MIC. Čia gali mokytis 416 vaikų ir jaunuolių. Dėsto kvalifikuoti dalykų specialistai: iš 34 mokytojų – 1 ekspertė, 15 metodininkų, 15 vyr. mokytojų, 3 – mokytojai. Daugelis mokinių yra konkursų, olimpiadų nugalėtojai ne tik Marijampolės apskrityje, bet ir šalyje. Anot mokinių tėvų, tai gražiausia, jaukiausia ir saugiausia mokymo įstaiga mieste. Gimnazijos bendruomenė aktyviai dalyvauja rekolekcijose, įvairiose katalikiškose šventėse, kasmet organizuoja tarptautines konferencijas, seminarus katalikiškojo auklėjimo temomis. Stengdamasi tęsti senosios gimnazijos tradicijas, bendruomenė kelia sau ne mažesnę tikslą – siekti dar geresnės ugdymo kokybės, gerais darbais liudyti visuomenei žmogiškąsias bei krikščioniškąsias vertybes.

-rr-

Pristatyta knygel „Devyni laišakai“

Sausio 14 d. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos galerijoje „Antrasis aukštas“ miesto visuomenei pristatyta Panevėžio vyskupijos šeimos centro direktorės Jūratės Šaumanienės knygelė „Devyni laišakai“, išleista Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūros lėšomis įgyvendinant Europos Sąjungos programą „Jaunimas“. Knygos autorė kūdikio lūpomis kas mėnesį kalba tėvams ir kiekvienam iš mūsų apie gyvybę, vaiko vystymąsi, augimo ir brendimo kaitą. Dar negimęs kūdikis kreipiasi į skaitytoją ir kviečia susimąstyti apie didžiąją paslaptį – gyvybės kelio pradžią. Menišškai iliustruoti devyni dar negimusio kūdikio laišakai (dailininkė S. Medytė) skatina susimąstyti apie gyvybės vertę ir tėvų atsakomybę kuriant šeimą.

Renginio vedėja bibliotekos darbuotoja Albina Saladūnaitė susirinkusiems dėkojo už solidarumą ir pagarbą gyvybei. Tai pirmasis G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos renginys šiais metais. Anot A. Saladūnaitės, nors pristatomas nedidelės apimties leidinys, bet tai knygelė mums visiems apie mus visus. J. Šaumanienė, pristatydama leidinį, dėkojo visiems už palaikymą ir paramą. Pasak autorės, visa, kas vyksta bręstančios gyvybės aplinkoje – tėvų santykiai, namų aplinka, išoriniai dirgikliai, gyvybės vertinimas arba nepagarba jai, noras atsikratyti kūdikiu – išlieka vaikelio atmintyje. Prenatalinis laikotarpis daro lemiamą poveikį asmenybės brendimui.

Renginyje dalyvavusi knygos redaktorė mokytoja L. Lapinskienė negailėjo gerų žodžių knygos autorei, kuri yra šešių vaikų mama. Pasak jos, taip subtiliai kalbėti apie gyvybę leido autorės sukauptas darbo ir šeimos patirtis. Tai svarbu ypač šiandien, kai mūsų aplinkoje tiek daug nihilizmo, beviltiškumo, vartotojiškumo.

Pasak knygos dailininkės S. Medytės, knygai iliustruoti pasirinktos ne chrestomatinės nuotraukos, nuolat tiražuojamos įvairiuose leidiniuose bei interneto svetainėse, bet subtili technika – taškeliai, brūkšneliai, linijos, iškalbingai bylojančios apie gyvybės tobulėjimą, žmogaus augimą iščiose. Knygos recenzentas gydytojas D. Serapinas pasidalijo savo darbo patirtimi. Jis sakė, kad visos neurozės, reakcijos, žmogaus elgesys, gyvenimo būdas, požiūris į aplinką, save, kitus žmones susiformuoja prenataliniu laikotarpiu. Medikas linkėjo būti atviriems gyvybei, padrašinti tuos žmones, kurie baiminasi dėl vaikelio atsiradimo ar net nori atsisakyti užsimezgdusios gyvybės. Ši knygelė, anot D. Serapino, tai regimas ženklas ir priminimas, kad gyvybė – vertybė. Gydytojas Petras Knizikevičius atkreipė dėmesį į liūdnokus faktus: prieš 25 m. Panevėžyje užregistruota 3500 gimimų, dabar jų bėra tik 1,5 tūkstančio.

Pristatyme dalyvavęs Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas susirinkusiems priminė psichologų teiginį, jog suicidinės reakcijos dažniausiai kyla iš pasąmonėje užfiksuotų dalykų. Jei prenataliniu laikotarpiu buvo kalbama ar stengiamasi nusižudyti, sunaikinti iščiose esančią gyvybę, ateityje žmogų gali kamuoti nevisavertiškumo kompleksas, nenoras gyventi. Ir atvirkščiai, tėvų norėto ir laukto vaikelio gyvenimas bus pozityvus, kūrybingas.

Pasak miesto vicemero Petro Luomano šiandienėje visuomenėje siautėjanti mirties kultūra turi įtakos gyvybės nuvertinimui. LR Seimo narys Julius Dautartas, pasidžiaugęs, kad menininkai neįsileido popkultūros ir vartotojiškumo į Panevėžį, akino šią knygelę pristatinėti mokyklose, su mokiniais kalbėtis gyvybės tema.

-kjj-

BBC f Imavo Kryži kaln

Sausio 11–13 d. Didžiosios Britanijos BBC televizijos kanalo kūrybinė grupė filmavo Kryžių kalną, kryždirbį kaunietį Adolfą Teresį, kitas su tikėjimu susijusias mūsų šalies realijas savo kuriamam 8 serijų dokumentiniam filmui „Aplink pasaulį su 80 tikėjimų“. Filmo pavadinimu pasirinkę Žiulio Verno garsaus romano „Aplink pasaulį per 80 dienų“ parafrazę, filmo kūrėjai lygiai taip pat greitai keliauja iš vienos šalies į kitą fiksuodami medžiagą, grindžiančią jų idėją, kad kiekviename tikėjime slypi žmogiškumo bei taurumo grūdai, skatinantis įvairių tautų, religijų žmones bendrauti, suprasti vienas kitą. Pasak kino režisierius dokumentininko Sauliaus Beržinio, talkinusio BBC televizijai kuriant filmo „Aplink pasaulį su 80 tikėjimų“ dalį apie Lietuvą, „šis filmas – tai savotiška jo kūrėjų piligrimystė. Serialas buvo sumanytas norint atskleisti religijų vietą šiuolaikinių žmonių gyvenime, parodyti, kad kiekvienoje religijoje glūdi žmoniškumo pradai, mokantys gerbti kito tikėjimą“.

Filmo „Aplink pasaulį su 80 tikėjimų“ kūrėjus labai suintrigavo kauniečio medžio skulptoriaus Adolfo Teresiaus gyvenimo bei kūrybos patirtis. Jie nutarė filmuoti šį tautodailininką jo dirbtuvėje ir jo sukurtą prakartėlę, stovinčią prie Kauno arkikatedros. Filmo kūrėjai dėkingi Kauno arkivyskupui Sigitui Tamkevičiui, Kauno miesto merui Andriui Kupčinskui, kad po Trijų

pagarbinti Kūdikėlio Jėzaus. Visi kartu su Trimis Karaliais atnešė brangiausią dovaną – giesmę. Tai dar vienas žingsnis puoselėjant bendruomeninio giedojimo tradicijas. Festivalį vainikavo jo rėmėjo ir globėjo LR Seimo nario Ryto Kupčinsko, Kauno Šventosios Dvasios parapijos kunigo mons. Liongino Vaičiulionio sveikinimai ir jungtinio choro giesmės „Mažo Jėzulių gera širdelė“, „Atsiskubino Betliejun“. Visi kolektyvai su džiaugsmu buvo sutikti giesmininkų ir klausytojų.

LR Seimo narys R. Kupčinskas, Kauno m. ikimokyklinių įstaigų muzikos mokytojų draugijos pirmininkė Jurgita Urnižienė, Kauno lopšelio-darželio „Dobilėlis“ direktorė Ilona Sliesarčiukienė, Kauno Tirkiliškių lopšelio-darželio direktorė Antanina Skaudžiuvienė apdovanojo renginio dalyvius ir organizatorius padėkos raštais, dovanėlėmis. Renginio organizatoriai – Kauno lopšelis-darželis „Dobilėlis“, Kauno m. Tirkiliškių lopšelis-darželis – visiems dėkojo už materialin ir dvasin paramą.

-ir, dk-

Trijų Karalių šventė Lekėiuose

Sausio 6 d. Lekėčių kultūros namų darbuotojai ir Šv. Kazimiero parapija Lekėčių kultūros namuose surengė Trijų Karalių šventės paminėjimą.

Pirmoje renginio dalyje dainavo Lekėčių laisvalaikio kultūros centro mišrusis choras (vad. Violeta Belevičiūtė), priminta Trijų Karalių šventės tradicija.

Antroji renginio dalis buvo skirta džiaugsmingam apmąstymui. Literatūrinės-muzikinės kompozicijos „Dar neskaityti Kalėdų laiška“, kurią parengė Lekėčių parapijos kun. Juozas Fakėjavas, metu atplėšti simboliniai dar neskaityti kalėdiniai laiška, kuriuose atsispindėjo Jėzaus gimimo šviesa paprastuose žmonių gyvenimuose ir tarsi buvo klausiamas: „Kaip gyvename po Kalėdų stebuklo toliau – savo kasdienybėje ir buityje.“ Kun. Juliaus Sasnausko, Antano Škėmos ir Paulo

Coelho kūrinių ištraukas skaitė Lekėčių vidurinės mokyklos mokytoja Danutė Kasparavičienė ir keletas mokyklos mokinių – Andrius Kasparavičius ir Milda Lepševičiūtė, taip pat parapijos kunigas Juozas Fakėjavas. Kalėdin džiaugsmingą nuotaiką tarp laiškų skaitymo kūrė Violeta Belevičiūtė ir Erika Lukšienė, grojusios gitara ir dainavusios. Renginys baigėsi agape: visi atėjusieji dalijosi karšta kava, arbata ir šventiniais išgyvenimais.

-kjf-

Nauji leidiniai

Antoinette Bosco. Gavėnia: neeilinis meilės istorija. – Vilnius: Katalikų pasausio leidiniai, 2008. – 120 p.

„Gavėnia yra meilės istorija – neeilinė meilės istorija, atskleidžianti mums, kad visuose sunkumuose ir kančioje esame ne vieni. Esame amžinai sujungti su Jėzumi“.

Taip prasideda įžvalgus ir jaudinantis Antoinette Bosco apmąstymas apie gavėnią – bažnytinių metų dalį, kurioje atsispindi ir mūsų gyvenimo etapai. Gavėnia mums duota tarsi dovana – keturiasdešimties dienų kelionė, kurios metu galime įgyti gilesnį supratimą, atveriantį paslaptis, kodėl gyvenimas yra būtent toks. Per gavėnią mums leidžiama laisvai kelti klausimus ir išreikšti savo sąmyšį tikint, kad Dievas tai suprantą.

Knygoje autorė atskleidžia savąjį gavėnios supratimą, vengdama paviršutiniškumo, negatyvių prasmų ir pabrėžtinai išryškintos, kartais apsimestinės aukos reikšmės. Mūsų kasdienybėje yra apstu klystkelių, vilkduobių ir įvykių, priverčiančių mus pasijusti vienišiams. Bet sulaukiame gavėnios, kuri parodo, kaip didžiai klystame, nes gavėnia yra meilės istorija, atskleidžianti mums, kad visuose sunkumuose ir kančioje esame ne vieni.

Karalių prakartėlė liko neišardyta – buvo laukiama filmuotojų iš BBC televizijos: filmo autoriaus Peterio Oweno, režisieriaus ir operatoriaus Kevino Jarvi, prodiuserės Karenos Selwey. Sausio 12 d. Kaune apsilankę pas A. Teresijų, filmo kūrėjai nusprendė, kad filmo lietuviškos dalies didžiumą turėtų sudaryti istorija apie Kryžių kalną.

A. Teresiaus pasakojimai apie jo religinio pasipriešinimo kelią sovietmečiu filmo kūrėjams buvo netikėti: skulptorius kryžius drožė ir Kryžių kalne statė, kai šis Lietuvos religinio pasipriešinimo fenomenas buvo naikinamas. P. Owenas Lietuvoje ketino iš A. Teresiaus įsigyti kryžių ir jį iškelti Kryžių kalne. Tačiau tautodailininkas kryžių britui dovanavo kaip piligrimui. Prakartėlė, filme turėjusi byloti, kad sakralinio meno kūriniai randa vietą Lietuvos miestų erdvėse, kad kryždirbiai jais sudvasina miestų kasdienybę, dėl filmo ribotos trukmės, deja, liko nenufilmuota. Filmą „Aplink pasaulį su 80 tikėjimų“ BBC ketina rodyti metų pabaigoje.

-jkk-

Mir kun. jubil. Juozapas Janauskis (1929–2008)

Sausio 8 d. po ilgos ir sunkios ligos mirė buvęs ilgametis Veiviržėnų parapijos klebonas kun. jubil. Juozapas Janauskis. Kun. J. Janauskis gimė 1929 m. birželio mėn. 21 d. Norvaišių km., Požerės parapijoje, dabartiniame Šilalės r. 1938 m. pradėjo mokytis Laukuvos pradžios mokykloje, kurią baigęs ir neturėdamas galimybės toliau mokytis tarnavo pas ūkininkus. 1952 m., baigęs Laukuvos vidurinę mokyklą, įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją. 1957 m. balandžio 17 d. vyskupo Julijono Steponavičiaus išventintas į kunigus.

Darbavosi šiose Telšių vyskupijos parapijose: 1957–1958 Luokės (Telšių r.) vikaru, 1958–1959 m. Kulių (Plungės r.) vikaru, 1959–1960 m. Švėkšnos (Šilutės r.) vikaru, 1960–1961 m. Telšių Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų parapijos vikaru, 1961–1965 m. Tauragės vikaru, 1965–1966 m. Šilalės vikaru, 1966–1973 m. Kretingos vikaru, 1973–1996 m. Veiviržėnų (Klaipėdos r.) klebonu, 1996–1998 m. Judrėnų (Klaipėdos r.) klebonu, nuo 1998 m. birželio iki mirties Veiviržėnų altaristu. Paskutinius ketverius metus kun. Juozapas Janauskis praleido Gargždų slaugos ligoninėje, kur ir mirė.

Kunigo Juozapo žemiškieji palaikai pirmiausia buvo pašarvoti Gargždų bažnyčioje, o sausio 10 d. išlydėti į Veiviržėnus, kur jis buvo pašarvotas Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčioje. Sausio 11 d. į Veiviržėnų bažnyčią atsisveikinti su kun. Juozapu Janauskiu rinkosi tikintieji bei Telšių vyskupijos kunigai. Laidotuvių šv. Mišioms vadovavo Telšių ganytojas Jonas Boruta SJ, koncelebravo daugiau nei 30 kunigų, šv. Mišioms asistavo Gargždų parapijos diakonas Paulius Jaraminas, dalyvavo Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai. Šv. Mišių metu giedojo Veiviržėnų parapijos ir Veiviržėnų gimnazijos muzikos mokyklos mokytojų chorai.

Per pamokslą Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ pirmiausia kvietė tikinčiuosius nuoširdžiai melstis už mirusį kunigą, priminė jo gyvenimo kelią, taip pat kalbėjo apie kunigo misiją pasaulyje – būti ženklų kitiems, sakyti ir liudyti tiesą. Kunigas, pasak vyskupo, prisiima didžiulę atsakomybę – kviesti, raginti žmones gyventi pagal Kristaus mokymą, šviesti juos ir plėsti Kristaus karalystę žemėje. Po šv. Mišių žodį tarė dabartinis Veiviržėnų parapijos klebonas kun. Č. Degutis. Kun. jubil. Juozapo Janauskio žemiškieji palaikai palaidoti bažnyčios šventoriuje.

-kasab-

„PO ŠEŠIŲ DIENŲ“

II gavėnios sekmadienis (A)
Pr 12, 1–4; 2 Tim 1, 8–10; Mt 17, 1–9

Pasakojimas apie Jėzaus atsimainymą prasideda neįprastu laiko nurodymu: „po šešių dienų“. Šios laiko nuorodos prasmė atsiskleidžia žvelgiant į būsimąjo įvykio visumą. Pagal Dievo kūrybos tvarką po šešių darbo dienų septintoji yra šabas. Šabo dieną nedera užsiimti žemiškais darbais. Šią dieną turime būti šlovingoje Dievo artumoje, nes Jis apsieiškia su savo šviesa ir palaima. Jėzaus atsimainymas yra sekmadienis įvykis, panašiai kaip jo prisikėlimas. Šie įvykiai nušviečia tikrąją sekmadienio šventimo prasmę. Sekmadienį dangaus Tėvas suburia savo vaikus ir leidžia jiems išgyventi amžinosios palaimos džiaugsmo įžangą. Jėzaus mokiniams atsimainymo įvykis atskleidžia tai, kas buvo paslėpta. Jie gali vis aiškiau nuvokti, kad vidujai Jėzui būdinga kitokia būtis, kuri dabar atsiskleidžia regimai. Gal tai, kas dabar tampa regima, yra paguoda ir padrašinimas prieš būsimąją kančią?

Moze ir Elijas žydams buvo Mesijo padėjėjai ir užtarėjai. Jų pasirodymu ir Jėzaus pokalbiu su jais išrinktiesiems apaštalams paliudijama, kad Jėzus yra Mesijas. Dievo apreiškimai, taip pat Jėzaus atsimainymas yra vien Dievo iniciatyva. Jų neįmanoma sulaukyti ar pratęsti, kaip tai bando padaryti Petras. Išvalgų apie galutinius eschatologinius dalykus neįmanoma apčiuopiamai įtvirtinti. Mums skirta rūpintis kitais dalykais – turime statyti būstus žmonėms, o Dievas sau būstą pasistatys pats. Apaštalams šios scenos simbolika yra aiški, jie ją tiesiogiai išgyvena. Saulės šviesa ir debesies tamsa – Dievo buvimo palyginimai. Iš debesies bylojantis balsas yra Dievas. Jis praskleidžia paslapties skraistę ir apsieiškia žmonėms jiems suprantamais žodžiais. Žodis labai aukštai iškeliamas, drauge ir atsakomybė už žodį.

Dievo balsas pirmiausia nurodo mylimąjį Sūnų. Jis mylimasis, nes yra vienintelis ir nepalyginamas Sūnus. Nors ir mylėdamas, Tėvas leidžia Sūnui kentėti. Dieviškoji meilė tam neprieštarauja, ji tampa dar labiau tikėtina. Dievo meilė nesistengia sulaukyti nuo kentėjimo, nes „šio pasaulio kentėjimai nepalyginami su būsimąja garbe“. Tėvo šauksmas iš aukštybių paliudija Jėzaus misijos ypatingumą. Jėzus ateina ne iš nežinios, jo misija grindžiama Dievo žodžiu.

Įsakymas „Jo klausykite“ aiškiai skirtas ir mums. Per ką mums kalba Kristus? Per sąžinę, liturgiją, krikščioniškąją meilę ir Šventąjį Raštą. Žmonijos klausimas apie Dievą tinkamai atsakomas per Jėzaus žodį.

Jėzaus atsimainymas nesibaigia jo galutiniu sudievinimu. Po atsimainymo Jėzus vėl atgauna įprastą žmogiškąją būseną. Dar neatėjo laikas pamatyti jį tokį, koks yra iš tikrųjų. Jis vėl grįžta į savo mokinių artumą. Jėzus atsimainymo gestu pasitikėdamas kreipiasi ypač į tris apaštalus. Jis naujai apdovanoja juos savo žmogiškuoju artumu ir kalba jiems – dabar jų eilė patylėti. Apaštalai gauna net įsakmų paliepiamą niekam nepasakoti apie įvykį. Jų pasakojimas neturi sukelti iliuzinių vilčių, socialinių utopijų ar politinių užmojų. Tik po Jėzaus prisikėlimo mokiniai įstengia suvokti atsimainymo prasmę. Atėjus metui apaštalams tenka perteikti atsimainymo ant kalno metu išgyventą patirtį. Pirmiausia išgirsti, klausytis, patylėti ir tik po to kalbėti – tokia religinio patyrimo perteikimo metodika.

Apaštalams duotas įsakymas nekalbėti apie Jėzaus atsimainymą yra terminuotas. Jėzaus prisikėlimas savo šlove toli pranoko atsimainymo vaizdą. Tuomet atėjo laikas paskelbti ir šios šlovės įžangą. Šiuo laipsnišku suvokimu parengiama dar didesnei galutinei šlovei, kai paskutiniąją dieną Žmogaus Sūnus atsisės savo garbės soste. Kas tuomet įstengs tylėti? Jėzaus atsimainymas yra pranašystė: kančiomis ir skausmais paženklintas jo žmogiškasis kūnas buvo perkeistas. Tai ženklas, kad ir mūsų menki kūnai gali būti perkeisti ir tapti panašūs į šlovingąjį Jėzaus kūną.

Kas sieja atsimainymo pasakojimą su pirmajame skaitinyje girdėta Abraomo istorija? Jau senyvą Abraomą Dievas ragina keliauti į nežinomą šalį ir žada, kad jis taps didelės tautos protėviu. Negana to, Abraomo palaiminimas ar prakeikimas taps paties Dievo palaiminimu ar prakeikimu. Dievo pažadas susijęs su nežinomybe, jis reikalauja, kad Abraomas atsižadėtų savo tėvonijos ir ją paliktų. Šie abu pasakojimai kalba apie ypatingą patirtį, kurią vargiai įmanoma nupasakoti žodžiais. Apie pokalbį su Moze ir Eliju pasakojama, tarsi tai būtų paprasčiausias pokalbis. Pasakojime apie Abraomą tiesiog lakoniškai teigiama, kad jam pasirodė Viešpats, ir net nesistengiama to pavaizduoti. Tų įvykių dalyviai ir liudininkai suvokė, kad išgyventa patirtis buvo skirta ne tik jiems asmeniškai: jie buvo Dievo malonės pažado perteikėjai visiems žmonėms. Kita vertus, ypatinga patirtis buvo susijusi su konkrečia ir tikroviška misija. Abraomas nebūtų keliauęs į nežinomą šalį, jei apreiškstasis išgyvenimas nebūtų buvęs visiškai tikroviškas. Abraomas eina į nežinią, jam svarbus ne Pažadėtosios žemės geografinis pavadinimas, bet Dievo žodis. Nors ne visiems skirta išgyventi tokias tikėjimo patirtis, mums taip pat galioja Dievo pažadas ir jo malonė, pasak apaštalo Pauliaus, „dovanota mums Kristuje Jėzuje prieš amžinuosius laikus“.

TROŠKULYS IR VERSMĖ

III gavėnios sekmadienis (A)

Iš 17, 3–7; Rom 5, 1–2.5–8; Jn 4, 5–42

Žiniasklaidos pranešimų įtaigumas grindžiamas faktų svarba. Tačiau kiekvienas žinome, kad atpasakojant įvykį tiesiog neįmanoma iš nuosavo kailio išsinerti – išsiveržti iš savo mąstysenos ribų. Net ir tie žurnalistai, kurie sakosi perteikiantys tik faktus, savo pranešimuose taip pat neišvengia asmeninio požiūrio atspalvių. Iš evangelistų irgi nedera laukti tikslaus buvusių pokalbių įrašo. Jėzaus žodžius ir veiksmus evangelistai perteikia remdamiesi savo suvokimu bei patirtimi. Ne visuomet įmanoma ar naudinga išgryninti tik faktus, slypinčius asmeniškai nuspalvintame ir vaizdžiame pasakojime. Kita vertus, evangelistas nėra vien poetiško pasakojimo kūrėjas ar manipuliuotojas: jis pasakoja ir drauge aiškina, jis išpažįsta, tačiau to, ko nebuvo, neišgalvoja. Toks pasakojimo ir aiškinimo lydinys ypač būdingas šventojo Jono evangelijai – evangelistas yra drauge liudininkas ir pranašas.

Pokalbyje su samariete pamažu vis aiškiau atskleidžia, kas yra Jėzus. Pirmiausia šiame pasakojime susiduriame su žmogumi, nuvargusiu ir ištroškusiu žydu. Tačiau netrukus paaiškėja, kad prašantysis vandens yra ypatingas asmuo. Jis žino, kas toji moteris, taip pat pasakoja apie save. Jis turi Dievo dovaną ir duoda ją tam, kas paprašo. Jis didesnis už patriarchą Jokūbą, nes duoda vandens, pasemto iš paties Dievo ir teikiančio žmogui ramybę, numalšinančio troškulį, kad žmogus daugiau nebetrokštų. Jėzus yra pranašas: įstengia pažvelgti į žmogaus širdies gelmę. Jis yra Mesijas, nes viską paskelbia ir atsako į žmogaus klausimus. Jis suteikia aiškumo, pamoko, teikia gyvybę ir išganymą. Ne kiekvieną Kristaus pažinimas nušviečia kaip žaibas. Kartais Kristaus tikrovė atsisleidžia palaipsniui, sluoksniu po sluoksnio.

Tikinčio žmogaus sąžinei vienas svarbiausių klausimų: Ar tinkamai meldžiuosi? Ar Dievui patinka mano malda, ar jis ja džiaugiasi? Ar malda randu Dievą, o gal su Juo prasilenkiu? Ar melddamasis sutinku gyvąjį Dievą, ar vien kalbu magiškas formules? Dievo ir žmogaus susitikimo maldoje klausimas, pasak Jėzaus, rūpi ir Dievui. Jėzus mums laiduoja, jog Tėvas nori tokių žmonių, kurie tinkamai jį garbintų. Todėl mums nereikia nerimauti, kad Dievą apsunkiname savo maldos bandymais. Jis mūsų laukia ir pasitinka. Kokia yra tikro ir deramo garbinimo esmė? Jėzus atsako į klausimą, kėlusį aštrių diskusijų jo amžininkams: kur dera garbinti Dievą, kur yra ta tikroji garbinimo vieta? Tai nebūtinai Roma, Šventoji Žemė ar kokia garsi šventovė, ji yra ne tik bažnyčioje ar gamto-

je. Visos minėtos vietos nėra „tikroji“ Dievo garbinimo vieta ta prasme, kad jos negarantuoja, jog ten bet kuriuo atveju būtinai sutiksime Dievą. Dievas yra Dvasia, todėl jo negalime susieti su apibrėžta vieta. Dievas yra visur esantis, jis esti daugybėje vietų. Jis yra bažnyčiose, šventovėse, malonėmis garsėjančiose vietose – čia Dievo esmybė tarsi labiau priartėja prie žmogaus, ji tarsi labiau juntama. Tačiau net malonėmis garsėjančiose šventovėse susitinkama su Dievu tik tokiu mastu, koku žmogus gyvena ir garbina „dvasia ir tiesa“. Tikras garbintojas turi būti įpratęs bendrauti dvasia, jis turi būti gimęs iš Dvasios ir pašventintas tiesos žodžiu. Jei Dievas trokšta tokių garbintojų, privalome atsižvelgti į jo troškimą, turime stengtis suvokti tuos sunkius Jėzaus žodžius, kuriais jis žmonių kalba perteikia Dievo troškimą.

Visus nežydus gali papiktinti Jėzaus tvirtinimas: „Išganymas ateina iš žydų.“ Ši tauta sudarė sandorą su Dievu ir dovanoją pasauliui Mesiją. Nepaisyti istorinių faktų būtų beprotybė. Išganymas ateina ne vien dėl žydų, bet iš žydų visiems tikintiesiems. Negalima neigti Dievo teisės būti žmonijos istorijos Viešpačiu.

Misija prasideda nuo tikėjimą patyrusio žmogaus liudijimo. Tokia buvo ir pirmoji misionierė samarietė: ją labiausiai palietė, kad nepažįstamas svetimšalis Jėzus žinojo jos gyvenimo blogybes, dvasinę stoką. Kiekvienas žmogus, šalia Bažnyčios mokomų tikėjimo tiesų, turi taip pat savo asmeninį tikėjimo pagrindimą arba asmeninę patirtimi grindžiamą motyvaciją. Turint tokią patirtį ir liudijimo pagrindą gali būti įveikta nuodėmė, perkeistas gyvenimas.

Kristus lieka atsivertusio asmens artumoje parodydamas, kad iš tiesų yra pasaulio Išganytojas. Kristaus duodamas vanduo tampa nesibaigiančia versme, teikiančia amžinąjį gyvenimą. Būtų neteisinga suprasti krikščionybę taip, tarsi tai būtų kažkas, ko prisisėmus į indus bažnyčioje galima parsinešti namo ir ten išpilti. Tikėjimas deramai plėtojasi tik ten, kur jis yra versmė kitiems. Kam dovanotas dieviškasis gyvenimas, tas turi jį dovanoti kitiems. Dieviškasis gyvenimas išsaugomas dalijantis juo su kitais.

Jėzus dar kartą parodo savo meilę samariečiams, anų laikų atmestiesiems. Jis papiktina visus, siekiančius klasifikuoti žmones, sudėstyti juos į lentynas ir suskirstyti pagal kokybę. Jėzus be išankstinio nusistatymo priima visus pas jį ateinančius žmones, nesvarbu, ką jie anksčiau galvojo ar darė, kokiai žmonių grupei priklausė ar buvo priskiriami. Jis yra tikrasis pasaulio Gelbėtojas. Jame pasaulis randa giliausią ir galutinę vienybę.

Kardinolo A. J. Bačkio pamokslas Vilniaus arkikatedroje minint Sausio 13- j

Brangūs broliai ir seserys,

Pranašas Izaijas mums skelbia nuostabią Dievo žinią: „Tave padarysiu sandora tautai, šviesa pagonims – neregijų akims atverti, belaisviams iš kalėjimo išvesti, tamsiojoje sėdintiems suimtiesiems paleisti“ (Iz 42, 7).

Amžių amžiais žmonės ilgėjosi ir troško laisvės bei taikos, kurią žadėjo Išganytojo atėjimas. Kodėl ši geroji Dievo Žinia taip dažnai pasimeta pasaulyje ir nėra priimama? Kodėl pasaulį tebedrasko pyktis ir nesantaika?

Šiandien minime mūsų tautos tragediją, kuri nusinešė gyvybes jaunų žmonių, mylėjusių savo Tėvynę ir išdrįsusių ją ginti. Nors jau praėjo nemaža laiko, galime džiaugtis nepriklausomybe, tačiau mūsų širdys vis dar ilgisi taikos ir ramybės. Nors mūsų gatvėse nesimato svetimųjų tankų, tačiau nuožmi blogio ir gėrio kova vyksta mūsų širdyse, mūsų šeimose, mūsų visuomenėje. Kaip surasti tikrąją taiką?

Popiežius Benediktas XVI savo naujametiniame laiške taikos bendruomene vadina žmonių šeimą. „Kur kitur, – toliau rašo popiežius, – ugdomas žmogus galėtų geriau autentiškai paragauti taikos, negu gamtos jam parengtame pirmapradžiam „lizde“? Susisukti jaukų saugantį lizdą – šis posakis apie šeimą skamba daugeliu pasaulio kalbų. Viešpats patikėjo tėvams didžiulę atsakomybę: parengti savo vaikus gyvenimui, mokyti juos gėrio ir teisingumo. Teisingumą Kūrėjas įrašė į kiekvieno žmogaus prigimtį, tačiau dėl nuodėmės meilės įstatymas tapo iškreiptas ir sunkiai suvokiamas. Šeimoje, Kristaus sakramentų dėka, yra kuriama sveika, palanki aplinka, kurioje patiriamas teisingumas, meilė, pasitikėjimas, užuojauta silpnesniems, tarnystė sergantiems ir mažiems, nuoširdi pagalba ir solidarumas.

Tačiau ar saugus šiandien yra šis šeimos lizdas? Šeima nėra uždara bendruomenė, ji sudėtinė mūsų visuomenės dalis. Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje sakoma, kad šeima yra prigimtinis ir pamatinis visuomenės grupinis vienetas ir turi teisę į visuomenės bei valstybės teikiamą apsaugą. Ar mūsų visuomenė ir valstybė tikrai teikia pagalbą ir apsaugą šeimai? Ar saugūs vaikai, kuriuos tėvai išleidžia į mokyklą, viešus renginius, palieka namie prie televizoriaus ar interneto?

Su dideliu apgailėstaviu turime konstatuoti, kad šiandien, praėjus beveik aštuoniolikai metų nuo nepriklausomybės atgavimo, švietimas išgyvena sunkią krizę.

Mokytojų skurdas ir jų autoriteto nepaisymas skaudžiai atsiliepia jaunimo ugdymui. Pasigendame šeimos ir lytinio ugdymo mokomųjų knygų. Nepaisant daugelio tėvų protestų, mokykloje vis dar mokoma saugios paleistuvystės, o ne atsakingo ir brandaus šeimos pasirinkimo.

Visą mėnesį nusitęsusi isterija dėl alkoholio reklamos – tarsi pratrūkusi mūsų visuomenės piktžaidė. Dalis valdžios žmonių nepateisinamai keliaklupsčiauja prieš verslo ryklius. Pigių svaigalų, kuriuos įperka ir vaikai bei jaunimas, agresyvus brukimas, jų tapatinimas su sporto laimėjimais ir Lietuvos vienybe, yra nusikaltimas. Jis jau nusinešė šimtus kartų daugiau jaunų gyvybių, negu šiandien minima Sausio 13-osios naktis. Mokslininkai muša pavojaus varpais, pateikdami siaubingą statistiką apie glaudų ryšį tarp alkoholio ir vaikų bei jaunimo savižudybių bei destruktijos. Tačiau stambioji artilerija metama nušluoti visiems, kurie drįso pasipriešinti masiniam Lietuvos žmonių girdymui.

Nejaugi laisvės gynėjų aukos, jų troškimas gyventi orų ir gražų gyvenimą nepriklausomoje Tėvynėje tebuvo naivios svajonės? Ar mūsų politikų ir valstybės vadovų veiksmai yra grindžiami teisingu visuomenės bei valstybės tvarkos principu? Valdžią žmonės renka, kad jie rimtai ir atsakingai rūpintųsi visų žmonių gėriu. Ne valdymo trukmė yra svarbi istorijai, bet nuveikti darbai. Būtent darbai, ginantys taikos bendruomenę, nulems ir jų žemiškojo gyvenimo atmintį bei amžinybę, ir visos tautos ateitį.

Nuolat girdime valdžios vyrus kartojant, kad draudimais problemų neišspręsimė. Tačiau leiskite paklausti, kaip galima auklėti vaikus, jeigu nenurodome jiems laisvės ribų? Ar tarp jūsų yra nors vienas, kurį augindami tėvai niekada nieko nedraudė? Manau, nei vienas tėvas neleis savo atžalai bandyti paskraidyti šokant iš daugiaaukščio namo balkono arba užsikurti svetainėje laužą. Dar nė vienas vaikas neužaugo doru žmogumi, jeigu tėvai jam aiškiai neįvardijo blogio, neaiškino jo padarinių, nemokė prieš blogį atsilaikyti. Laisvė auga, ji suvokiama ir iš tiesų įgyvendinama tik drauge su brandžia atsakomybe, o ne atvirksčiais. Darydamas, ką nori, viską lengvabūdiškai išbandydamas žmogus nesubręsta doru piliečiu. Žinoma, valstybė – tai ne tėvai, tačiau valstybė savo įstatymais turi padėti, o ne trukdyti tėvams bręsti laisvės ribas ir atsakomybės gaires.

Visi mes esame atsakingi už mūsų tautos ateitį. Kviečiu visus geros valios žmones saugoti ir ginti šeimą, vaikus, jaunimą, kaip anomis sausio dienomis gynėte laisvę ir nepriklausomybę. Stiprinkite tarpusavio meilę ir vienybę, skiepykite savo vaikams atsakingumą, darbštumą ir blaivumą. Ypač kreipiuosi į motinas. Tai, ko nepajėgia

padaryti valdžia, policija, mokytojai, gali padaryti motinų meilė ir rūpestis savo vaikais. Būkite solidaresnės ir aktyvesnės gindamos savo vaikus nuo pikto. Prisimenu gražų pasakojimą – kai Vakaruose vieną mokyklą užplūdo narkotikų prekeiviai, ir policija nepajėgė su jais susidoroti, motinos apsupo mokyklą, pasikeisdamos saugojimo savo vaikus, ir joks piktadarys negalėjo ten patekti.

Ligoniai ir seneliai, melskitės ir aukokite savo senatvės ir negalios sunkumus už tautos blaivumą ir sąmoningumą, už vaikus ir jaunimą, už šeimas, kad jos sugebėtų pasipriešinti blogiui ir ugdyti gėrį. Jūsų malda ir auka, suvienyta su mūsų Išganytojo Jėzaus Kristaus mirtimi ir prisikėlimu, yra labai brangi ir veiksminga.

Kreipiuosi į visų Lietuvos žmonių sąžines prašydamas melstis ir dirbti, kad Lietuva neprasisgertų, neišsižudytų ir neišsivažinėtų. Tik mūsų bendrų pastangų dėka visiems tautos žmonėms bus gera gyventi savo namuose. Aš tikiu – Lietuvoje užteks duonos ir pastogės kiekvienam dorai dirbančiam ir atsakingai žiūrinčiam į savo gyvenimą piliečiui.

Melskime Dievo Motiną Mariją pagalbos mūsų šeimoms, mūsų Tėvynei, kad pajėgtume išsivaduoti iš pykčio ir savanaudiškumo kovų, kad sugrįžtų į mūsų namus taika ir ramybė.



TIKĖJIMO MOKYMO KONGREGACIJA

Doktrininė nota d I kai kuri evangelizacijos aspektai

I. Pratarinė

1. Jėzus Kristus, Tėvo pasiųstas skelbti Evangelijos, visus žmones kviečia atsiversti bei įtikėti (plg. *Mk 1, 14–15*), po prisikėlimo patikėdamas apaštalams tęsti savo evangelizacinę misiją (plg. *Mt 28, 19–20; Mk 16, 15; Lk 24, 4–7; Apd 1, 3*: „Kaip mane siuntė Tėvas, taip ir aš jus siunčiu“ (*Jn 20, 21*; plg. *17, 18*). Per Bažnyčią jis trokšta pasiekti kiekvieną istorijos epochą, kiekvieną žemės vietą ir kiekvieną visuomeninę aplinką, priartėti prie kiekvieno žmogaus, kad visi būtų viena kaimenė, ganoma vieno ganytojo (plg. *Jn 10, 16*): „Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai. Kas įtikės ir pasikrikštys, bus išgelbėtas, o kas netikės, bus pasmerktas“ (*Mk 16, 15–16*).

Tad apaštalai, „akinami Šventosios Dvasios, kvietė visus keisti gyvenimą, atsiversti ir priimti krikštą“ (1), nes „keliaujančioji Bažnyčia būtina išganymui“ (2). Pats Jėzus Kristus, būdamas savo Bažnyčioje, žengia pirma evangelizuotojų darbo, jį lydi bei juo rūpinasi, įgalindamas jų pastangas duoti vaisių: kas įvyko ištaikose, tas tebesitęsia per visą istoriją.

Trečiojo tūkstantmečio pradžioje pasaulyje tebeaidi Petro, jo brolio Andriejaus ir pirmųjų mokinių iš Jėzaus išgirstas paraginimas irtis į gilumą ir užmesti tinklus valksmui (plg. *Lk 5, 4*) (3). Stebuklingai užgriebus daugybę žuvų, Viešpats paskelbia Petru, jog šis tapsias žmonių žveju (plg. *Lk 5, 10*).

2. Sąvokos *evangelizacija* reikšmė labai turtinga (4). Plačiau prasme ja apibendrinama visa Bažnyčios misija: visą jos gyvenimą sudaro *traditio Evangelii* įgyvendinimas, Evangelijos, kuri yra „Dievo galybė išgelbėti kiekvienam tikinčiajam“ (*Rom 1, 16*) ir galiausiai sutampa su Jėzumi Kristumi (plg. *1 Kor 1, 24*), skelbimas ir perteikimas. Todėl šitaip suprantama evangelizacija skirta visai žmonijai. Bet kuriuo atveju *evangelizuoti* reiškia net tik mokyti teorijos, bet žodžiais ir veiksmais skelbti Jėzų Kristų, t. y. padaryti save jo buvimo bei veikimo pasaulyje įrankiu.

„Kiekvienas asmuo turi teisę išgirsti Kristuje save apreiškiančio bei dovanojančio Dievo *Gerąją Naująją*, kad galėtų pilnatviškai įgyvendinti savo pašaukimą“ (5). Kalbama apie kiekvienam žmogiškajam asmeniui Viešpaties suteiktą teisę, idant kiekvienas vyras ir kiekviena moteris tikrai kartu su Pauliumi galėtų pasakyti: Jėzus Kristus „pamilo mane ir paaukojo save už mane“ (*Gal 2, 20*). Šią teisę atitinka pareiga evangelizuoti: „Kad aš skelbiu Evangeliją, tai neturiu pagrindo girtis, nes tai mano būtina prievolė, ir vargas man, jei neskelbčiau Evangelijos!“ (*1 Kor 9, 16*; plg. *Rom 10, 4*). Tampa akivaizdu, jog bet kuriai Bažnyčios veiklai būdingas evangelizacinis matmuo, ir ji niekada negali būti atskirta nuo pastangų padėti visiems susitikti Kristų per tikėjimą, nes toks yra pirmutinis evangelizacijos tikslas: „Socialiniai dalykai ir Evangelija tiesiog neatskiriami vienas nuo kito. Kai žmonėms teatnešame žinias, įgūdžius, techninį mokėjimą ir prietaisus, duodame per mažai“ (6).

3. Tačiau šiandien vyrauja didėjanti sumaištis, skatinanti daugelį palikti misionierišką Viešpaties paliepimą skelbti Evangeliją (plg. *Mt 28, 19*) neišgirstą ir neveiksmingą. Dažnai manoma, kad kiekvienas bandymas įtikinti kitą religiniai klausimais apriboja laisvę. Esą leistina tik išdėstyti savo pažiūras ir kvieisti žmones elgtis pagal savo sąžinę, neskatinant jų atsiversti į

Kristų ir katalikų tikėjimą: sakoma, jog pakanka žmoneš padėti būti geresniems ar ištikimesniems savo religijai, pakanka statydingi bendruomenes, gebančias darbuotis dėl teisingumo, laisvės, taikos, solidarumo. Be to, kai kurie teigia, jog nederėtų skelbti Kristaus jo nepažįstantiems, skatinti priklausomybę Bažnyčiai, nes gali būti, jog jie bus išgelbėti ir aiškiai Kristaus nepažindami bei formaliai neįrikiuoti į Bažnyčią.

Tokios problematikos akivaizdoje *Tikėjimo mokymo kongregacija* jautė poreikį paskelbti šią *notą*. Suponuojant visą katalikų mokymą apie evangelizaciją, išsamiai aptartą Pauliaus VI ir Jono Pauliaus II magisteriumo, joje siekiama iškelti aikštėn kai kuriuos santykio tarp Viešpaties įsakymo skelbti Evangeliją ir pagarbos visų žmonių sąžinei bei laisvei aspektus. Galvoje turimi aspektai, turintys svarbių antropologinių, ekleziologinių ir ekumeninių padarinių.

II. Kai kurie antropologiniai momentai

4. „O amžinasis gyvenimas – tai pažinti tave, vienintelį tikrąjį Dievą, ir tavo siųstąjį Jėzų – Mesiją“ (*Jn 17, 3*). Dievas dovanuoja žmogui protą ir valią, kad jis galėtų laisvai ieškoti, pažinti ir mylėti. Todėl žmogaus laisvė yra Kūrėjo žmogui siūloma dovana ir kartu iššūkis. Pasiūlymu kreipiamasi į jo gebėjimą pažinti tai, kas gera ir teisinga. Niekas žmogaus laisvės taip neatveria veikti kaip tiesos ir gėrio paieška, reikalaujanti visus pamatinius gyvenimo aspektus aprėpiančio pritarimo. Tai ypač teisinga turint prieš akis išganomąją tiesą, kuri ne tik yra mąstymo objektas, bet ir susijusi su visu Kristui save atiduodančiu asmeniu – jo protu, valia, jausmais, veika ir planais. Tokioje gėrio ir tiesos paieškoje jau veikia Šventoji Dvasia, atverianti bei rengianti širdis priimti Evangelijos tiesą; anot Tomo Akviniečio žinomo pasakymo: „*omne verum a quocumque dicatur a Spiritu Sancto est*“ (7). Dvasia artina ir traukia širdį prie tiesos, padėdama žmogiškajam pažinimui augti išmintimi ir pasitikint patikėti save tiesai, todėl toks jos veikimas brangintinas (8).

Tačiau šiandien vis dažniau keliami klausimai, ar teisėta siūlyti kitiems – kad jie priimtų – tai, ką mes laikome tiesa. Tokie siūlymai dažnai laikomi kėsinimusi į kito laisvę. Toks žmogiškosios laisvės, atskirtos nuo būtino tiesos pagrindo, supratimas yra viena iš reliatyvizmo, „kuris, nieko nepripažindamas, galutiniu, vieninteliu matu laiko *aš* ir jo norus ir kuris savo laisvės regimybę tampa kiekvienam kalėjimu“ (9), apraiškų. Įvairių šiandieniam mąstymui būdingų agnosticizmo ir reliatyvizmo formų „teisėtas požiūrių pliuralizmas išvirto į nekritišką pliuralizmą, paremtą prielaida, jog visi požiūriai lygiai vertingi: šiandien tai yra vienas plačiausiai paplitusių simptomų, liudijančių pasitikėjimo tie-

sa trūkumą. Taip pat ir kai kurios iš Rytų ateinančios gyvenimo sampratos demonstruoja šį pasitikėjimo trūkumą, atimdamos iš tiesos jos absoliutumą ir manydamos, jog tiesa vienodai atsiskleidžia skirtinguose mokymuose, net jei jie vienas kitam prieštarauja“ (10). Jei žmogus savo pamatinį gebėjimą pažinti tiesą neigia, jei jis pasidaro skeptiškas savo jėgų tikrai pažinti, kas teisinga, atžvilgiu, galų gale praras tai, kas gali nepakartojamai pagauti jo protą ir patraukti jo širdį.

5. Jei kas nors, ieškodamas tiesos, mano galįs kliautis vien savo jėgomis ir nepripažįsta kitų pagalbos būtinybės, save apgaudinėja. Žmogų nuo gimimo „saisto įvairios tradicijos, iš kurių jis perima ne tik kalbą ir kultūrinį ugdymą, bet ir rinkinį tiesų, kuriomis beveik instinktyviai tiki... Nepaisant to, žmogaus gyvenime yra kur kas daugiau tiesų, kuriomis jis tiesiog tiki, negu tiesų, kurias pasiekė asmeninės verifikacijos būdu“ (11) Būtinybė pasitikėti tiesomis, perteikiamomis savo kultūros ar perimtomis iš kitų, praturtina žmogų ir tiesomis, kurių jis pats vienas nepūtų pasiekęs, ir tarpasmeniniais bei socialiniais santykiais, išsiplėtojančiais šiame procese. Tuo tarpu dvasinis individualizmas asmenį izoliuoja, nes trukdo jam su pasitikėjimu kitam atsiverti – gauti ir dovanoti gausių jo laisvę puoselėjančių gėrybių – ir kelia grėsmę teisei visuomenėje reikšti savo įsitikinimus bei nuomones (12).

Pirmiausia gyvenimo prasmę atskleisti bei gyvenimui kryptį teikti gebanti tiesa pasiekama pasitikinčiu klusnumu asmenims, galintiems laiduoti tiesos tikrumą bei autentiškumą: „Be abejonės, gebėjimas ir apsisprendimas patikėti save ir savo gyvenimą kitam antropologiškai yra vienas svarbiausių ir išraiškiausių aktų“ (13). Tiesos ieškojimo dinamika apima, net jei tai vyksta gilesniu lygmeniu, apreiškimo priėmimą tikėjimu: „Apreiškiančiam Dievui privalomas *tikėjimo klusnumas* (*Rom 16, 26*; plg. *Rom 1, 5*; *2 Kor 10, 5–6*), kuriuo žmogus laisvai atiduoda visą save, *protu ir valia visiškai pakludamas atsiskleidžiančiam Dievui ir noromis pritardamas jo apreiškimui*“ (14). Vatikano II Susirinkimas, patvirtinęs kiekvieno žmogaus teisę ir pareigą ieškoti tiesos religijos srityje, priduria: „Tiesos ieškoti reikia žmogaus asmens orumą ir visuomeninę jo prigimtį atitinkančiu būdu, tai yra laisvai, naudojantis mokymu ir švietimu, bendravimu bei dialogu, kuriame vieni kitiems dėsto surastąją tiesą arba tiesą, kurią jie manosi radę, idant šitaip vieni kitiems padėtų jos ieškoti“ (15). Bet kuriuo atveju „tiesa žmogų įtikina ne kitaip, kaip tik pačios tiesos galia“ (16). Todėl garbingai raginti žmogaus protą ir laisvę susitikti su Kristumi ir jo Evangelija yra ne nederamas kišimasis, bet teisėtas pasiūlymas ir tarnystė, galinti padaryti žmonių santykius vaisingesnius.

6. Be to, evangelizacija gali padaryti turtingesnius ne tik tuos, kuriems ji adresuojama, bet ir jos vykdytojus bei visą Bažnyčią. Pavyzdžiui, įkultūrinant „visuotinė Bažnyčia įvairiose krikščioniškojo gyvenimo srityse praturtinama raiškos formomis bei vertybėmis...; ji išmoksta geriau pažinti bei išreikšti Kristaus slėpinį bei yra akinama nuolatos atsinaujinti“ (17). Bažnyčia, nuo Sekminių dienos atskleidusi savo misijos visuotinumą, išties įgyja Kristuje visų istorijos tarpsnių žmonių turtais (18). Kiekvienas susitikimas su asmeniu ar konkrečia kultūra yra ne tik kaip toks vertingas antropologiškai, bet ir gali atskleisti ligi tol neišryškėjusį Evangelijos potencialą, padarantį turtingą konkretų krikščionių ir Bažnyčios gyvenimą. Dėl tokios dinamikos, „Šventosios Dvasios globojama“, „pirmyn pažengia“ ir „apaštalų kilmės Tradicija Bažnyčioje“ (19).

Šventoji Dvasia, veikusi Jėzaus Kristaus įsikūnijimo metu Švč. Mergelės Marijos iščiose, gaivina motiniškąją Bažnyčios veiklą evangelizuojant kultūras. Nors Evangelija yra nepriklausoma nuo jokios kultūros, ji gali įsilieti į visas kultūras, nors niekuomet nebūna joms pavaldi (20). Šia prasme Šventoji Dvasia yra taip pat pagrindinė Evangelijos įkultūrinimo veikėja, vaisingai vadovaudama dialogui tarp Kristuje apreikšto Dievo žodžio ir giliausių klausimų, kylančių daugybei žmonių bei kultūrų. Šiuo būdu Sekminių įvykis tęsiasi istorijoje vieno ir to paties tikėjimo vienybėje, būdamas praturtintas kalbų bei kultūrų įvairovės.

7. Religijos požiūriu reikšmingų įvykių bei tiesų perteikimas kitiems, padedant tai priimti, ne tik giliai dera su žmogiškojo dialogo, skelbimo bei mokymosi prigimtimi, bet ir atitinka kitą svarbią antropologinę tikrovę: žmogui būdingas troškimas leisti kitiems dalytis savo gėrybėmis. Gerosios Naujienos priėmimas tikėjimu kaip tik į tai ir kreipia. Gyvenimą išgelbėjanti tiesa uždega ją priimančio širdį meile artimui, akinantį jį laisvai dovanoti kitiems tai, kas jam pačiam buvo dovanota.

Net jei nekrikščionys Dievo dovanojama malone „jam vienam žinomais keliais“ (21) gali būti išgelbėti, Bažnyčiai negali nerūpėti tai, kad jiems šiame pasaulyje trūksta didžiausios gėrybės – Dievo tikrojo veido pažinimo ir draugystės su Jėzumi Kristumi, Dievu-sumu. Iš tiesų, „nieko nėra gražesnio, kaip būti užklyptam Evangelijos, Kristaus. Nieko nėra gražesnio, kaip jį pažinti ir kitiems perteikti draugystę su juo“ (22). Pamatinių tiesų apie Dievą, apie žmogų ir apie pasaulį apreiškimas (23) kiekvienam žmogui yra didžiulis gėris; tuo tarpu gyventi tamsoje, nežinant tiesos apie galutinius dalykus, yra blogis, dažnai esantis kančios ir dramatiškų vergystės formų priežastis. Štai kodėl šventasis Paulius nesvyruodamas atsivertimą į

krikščioniškąjį tikėjimą nusako kaip išlaisvinimą „iš tamsybių valdžios“ ir įžengimą „į jo mylimojo Sūnaus Karalystę“ – Sūnaus, kuriame „mes turime atpirkimą, nuodėmių atleidimą“ (Kol 1, 13–14). Todėl visiškas priklausymas Kristui, kuris yra Tiesa, ir įstojimas į jo Bažnyčią žmogaus laisvės nemažina, bet ją didina ir kreipia į jos atbaigimą veltui dovanojamoje ir rūpinimosi kitų žmonių gerove kupinoje meilėje. Neįkainojama dovana gyventi visuotiniame Dievo draugų glėbyje, kylančiame iš bendrystės su gyvybę teikiančiu jo Sūnaus kūnu, iš Jo gauti tikrumą, kad nuodėmės atleistos, ir gyventi tikėjimo gimdoma meile. Bažnyčia trokšta, jog visi dalytųsi šiomis gėrybėmis, idant turėtų tiesos ir išganyto priemonių pilnatvę ir įgytų „Dievo vaikų garbės laisvę“ (Rom 8, 21).

8. Nuo evangelizacijos taip pat neatsiejamas nuoširdus dialogas, kuriuo stengiamasi suprasti kito argumentus ir jausmus. Mat žmogaus širdies neįmanoma pasiekti be nesavanaudiškumo, artimo meilės ir dialogo, be to, skelbiamas žodis turi būti ne tik siūlomas, bet ir tinkamai paliudijamas jo adresatų širdyje. Šitai reikalauja atsižvelgti į tų, į kuriuos kreipiamasi, viltis ir kančias, jų konkrečias situacijas. Be to, per dialogą geros valios žmonės noriau atveria širdį ir nuoširdžiai dalijasi savo dvasinėmis bei religinėmis patirtimis. Toks dalijimasis, tikros draugystės bruožas, yra vertinga proga liudijimui bei krikščioniškajam skelbimui.

Kaip į kiekvieną žmogaus veiklos sritį, taip ir į dialogą religiniais klausimais gali įsėlinti nuodėmė. Gali būti, kad dialogas palenktas ne jo tikrajam tikslui, bet apgavystei, savanaudiškiems interesams ar arogancijai ir dėl to stokoja pagarbos dialogo partnerių orumui ir religinei laisvei. Todėl „Bažnyčia griežtai draudžia ką nors versti arba nederamai įkalbinėti bei vilioti priimti tikėjimą, bet ji taip pat labai energingai pabrėžia, jog nė vienas žmogus neturi būti nuo tikėjimo atgrasomas neteisėtomis spaudimo priemonėmis“ (24).

Pirmutinis evangelizacijos motyvas yra visų amžinojo išganyto trokštančio Kristaus meilė. Vienintelis tikro evangelizuotojo troškimas yra neužtarnaujamai dovanoti tai, ką jis pats yra neužtarnaujamai gavęs: „Nuo pat pirmųjų Bažnyčios dienų Kristaus mokiniai stengėsi laimėti žmones Viešpačiui ne prievartos veiksmais ir ne Evangelijos nevertu gudravimu, bet pirmiausia Dievo žodžio galia“ (25). Apaštalų misija ir jos tąsa ankstyvojoje Bažnyčioje visiems laikams lieka pamatiniu evangelizacijos pavyzdžiu: ši misija, kaip rodo ką tik praėjusio amžiaus istorija, dažnai lydima kankinystės. Kaip tik kankinystė teikia liudytojams įtikimumo, nes jie ieško ne galios ar naudos, bet atiduoda savo gyvybę dėl Kristaus. Jie rodo pasauliui beginklę ir meilės žmonėms ku-

piną jėgą, dovanojamą tiems, kurie paskui Kristų seka iki visiško savo egzistencijos atidavimo. Tad krikščionys nuo krikščionybės ištakų iki mūsų dienų dėl Evangelijos persekioti taip, kaip buvo išpranašavęs pats Jėzus: „Jie persekiojo mane, tai ir jus persekios“ (Jn 15, 20).

III. Kai kurie ekleziologiniai momentai

9. Nuo Sekminių dienos kiekvienas, kuris priima visą tikėjimą, įrikiojamas į tikinčiųjų bendruomenę: „Kurie priėmė jo žodį, buvo pakrikštyti, ir tą dieną prisidėjo prie jų apie tris tūkstančius“ (Apd 2, 41). Evangelija nuo pradžių Dvasios galia skelbta žmonėms, idant jie įtikėtų ir taptų Kristaus mokiniais bei Bažnyčios nariais. Bažnyčios tėvų raštijoje irgi nuolatos pasitaiko raginimų vykdyti Kristaus mokiniams patikėtą misiją (26). Nurodant būtinybę įtraukti į Bažnyčią pagonis, paprastai vartojamas terminas „atsivertimas“. Tačiau atsivertimas (*metanoia*) savo tikrai krikščioniškąja reikšme žymi mąstymo ir elgesio pokytį, kuriuo reiškiasi tikėjimo skelbiamas naujas gyvenimas Kristuje: kalbama apie nuolatinį mąstymo bei darbų atnaujinimą, siekiant kuo labiau tapatintis su Kristumi (plg. Gal 2, 20), kam pašaukti pirmučiausia pakrikštytieji. Tokia yra pirmutinė paties Jėzaus kvietimo: „Atsiverskite ir tikėkite Evangelija!“ (Mk 1, 15; plg. Mt 4, 17) reikšmė.

Krikščioniškąją dvasią visada gaivino aistra vesti visą žmoniją pas Kristų Bažnyčioje. Naujų narių įtraukimas į Bažnyčią yra ne grupinės galios didinimas, bet įžengimas į draugystės su Kristumi tinklą, jungiantį dangų ir žemę, žemynus ir įvairias epochas. Tai bendrystės su Kristumi dovanos, meilės ir įsipareigojimo teisingumui gaivinamo „naujo gyvenimo“ priėmimas. Bažnyčia yra Dievo karalystės įrankis – „ūglis ir pradžia“ (27), bet ne politinė utopija. Ji jau yra Dievo buvimas istorijoje ir savyje nešioja ateitį, tą galutinę ateitį, kai Jis bus „viskas visame kame“ (1 Kor 15, 28); toks buvimas būtinas, nes tik Dievas gali atnešti pasauliui tikrą taiką ir teisingumą. Dievo karalystė yra ne – kaip kai kas šiandien teigia – neapibrėžta tikrovė, esanti viršum visų religinių patirčių bei tradicijų ir siektina kaip visuotinė bei skirtumus nutrinanti visų ieškančiųjų Dievo bendrystė, bet pirmiausia asmuo, turintis Jėzaus iš Nazareto veidą ir vardą ir esantis neregimojo Dievo paveikslu (28). Todėl kiekvienas laisvas žmogiškosios širdies judesys Dievo ir jo Karalystės link iš esmės turi vesti prie Kristaus ir akinti įstoti į jo Bažnyčią, kuri yra tos Karalystės veiksmingas ženklas. Tad Bažnyčia yra Dievo buvimo čia ir dabar priemonė ir todėl tikrosios žmogaus ir pasaulio humanizacijos įrankis. Bažnyčios plėtimas istorijoje – o tai ir yra misijos tikslas – yra tarnavimas Dievo buvimui čia ir dabar per jo Karalystę: mat Karalystė nuo Bažnyčios iš tiesų neatsiejama (29).

10. Tačiau šiandien Bažnyčios misijiniam skelbimui „grėsmę kelia reliatyvistinės teorijos, mėginančios religinį pliuralizmą pateisinti ne tik *de facto*, bet ir *de iure* (arba iš principo)“ (30). Jau ilgą laiką daugeliui tikinčiųjų nebėra aiškus tikrasis evangelizacijos tikslas (31). Netgi teigiama, jog pretenzijos, kad Dievo apreiškimo pilnatvė gauta kaip dovana, slepia nepakantumo nuostatą ir kelia grėsmę taikai.

Kas taip mano, nesuvokia, jog tiesos pilnatvė, kurią dovanoja Dievas apreikšdamas save žmogui, gerbia laisvę, kuri pati yra Jo sukurta kaip nesugriaunamas žmogaus prigimties bruožas, – laisvę, kuri yra ne abejingumas, bet tiesimasis gėrio link. Tokios pagarbos reikalauja pats katalikų tikėjimas ir Kristaus gailėstingoji meilė, ji yra esminis evangelizacijos dėmuo ir dėl to gėris, skatintinas neatsiejamai nuo pareigos supažindinti žmogų su Dievo žmogui Bažnyčioje siūloma išganyto pilnatve bei padėti jam tai laisvai priimti.

Pagarba religijos laisvei (32) ir jos skatinimas „jokiu būdu neturi mūsų padaryti abejingų tiesai arba gėriui. Priešingai, būtent meilė verčia Kristaus mokinius skelbti išganyto tiesą visiems žmonėms“ (33). Tokia meilė yra brangus Šventosios Dvasios, kuri, kaip pagrindinis evangelizacijos veikėjas (34), nepaliaujamai akina širdis skelbti Evangeliją bei jai atsiverti, antspaudas. Tokia meilė gyvena Bažnyčios širdyje, ir iš ten jos, žėruojančios gailėstingosios meilės, spinduliai pasiekia pačius žemės pakraščius, kiekvieno žmogaus širdį. Juk žmogus visa širdimi laukia susitikimo su Jėzumi Kristumi.

Tada pasidaro aišku, koks neatidėliotinas yra Kristaus kvietimas skelbti Evangeliją ir kokia svarbi visiems pakrikštytiesiems yra apaštalamis Viešpaties patikėta misija. Jėzaus žodžiai: „Eikite ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones, krikštydami juos vardan Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios, mokydami laikytis visko, ką tik esu jums įsakeęs“ (Mt 28, 19–20) skiriami visiems Bažnyčios nariams, kiekvienam pagal jo pašaukimą. Šią valandą, kai daugybė žmonių gyvena įvairaus pobūdžio *dykumose*, pirmiausia „Dievo tamsos, sielų, nebesuvokiančių žmogaus kilnumo bei kelio, tuštumos“ dykumoje (35), popiežius Benediktas XVI priminė pasauliui, kad „visa Bažnyčia ir ganytojai joje kaip tik turi leisti į kelią, kad vestų žmones iš dykumos gyvybės vietų link – draugystės su Dievo Sūnumi, tuo, kuris dovanoja gyvybę, apščiai gyvybės, link“ (36). Toks apaštališkasis įsipareigojimas yra neatimama pareiga ir teisė, religijos laisvės, kuriai būdingi etiniai-socialiniai ir etiniai-politiniai matmenys, apraiška (37). Ši teisė, deja, pasaulyje vienur įstatymiškai dar nepripažįstama, o kitur faktiškai negerbiama (38).

11. Kas skelbia Evangeliją, tas dalyvauja mus mylėjusio ir už mus savo gyvybę atidavusio Kristaus (plg. *Ef* 5, 2) gailėstingojame meilėje, yra jo pasiuntinys ir Kristaus vardu skelbia: susitaikinkite su Dievu! (plg. *2 Kor* 5, 20). Tokia meile išreiškiamas dėkingumas, besiliejančias iš žmogaus širdies, atsivėrusios Jėzaus Kristaus dovanotai meilei, paskleisti po visą visatą (39). Tai paaiškina uolumą, pasitikėjimą ir žodžio laisvę (*parrhesia*), ryškius apaštalų skelbime (plg. *Apd* 4, 31; 9, 27–28; 26, 26; ir t. t.) bei karaliaus Agripas pajautus klausantis Pauliaus: „Tuojau, žiūrėk, įtikinsi mane krikščionimi tapti“ (*Apd* 26, 28).

Evangelizuojama ne tik viešai skelbiant Evangeliją, ne vien atliekant svarbius viešus darbus, bet ir asmeniškai liudijant; tokiam liudijimui visada būdingas didelis evangelizacinis veiksmingumas. Iš tiesų, „greta šio Evangelijos skelbimo bendrąja forma galiojanti bei svarbi išlieka kita jos perdavimo forma, būtent asmens asmeniui... Neturėtų atsitikti taip, kad neatidėliotina būtinybė skelbti Gerąją Naujieną daugybei priverstų mus užmiršti šią skelbimo formą, kai žmogaus asmeninę sąžinę pasiekia ir sujaudina visiškai nepakartojamas pasaulis, gaunamas iš kieno nors kito“ (40).

Bet kuriuo atveju primintina, jog perteikiant Evangeliją žodis ir liudijimas gyvenimu vienas nuo kito neatsietini (41); kad tiesos šviesa apšviestų visus žmones, pirmiausia būtinas liudijimas šventumu. Kai žodį neigia gyvensena, juo vargiai galima patikėti. Bet nepakanka ir vien liudijimo, „nes net puikiausias liudijimas galiausiai pasirodys neveiksmingas, jei nebus paaiškintas, pagrįstas – Petras tai vadina atsakymu *kiekvienam klausiančiam apie jūmyse gyvenančią viltį* (*1 Pt* 3, 15) – ir išskleistas aiškiai ir nedviprasmiškai skelbiant Viešpatį Jėzų“ (42).

IV. Kai kurie ekumeniniai momentai

12. Nuo pat pradžių ekumeninis sąjūdis buvo artimai susijęs su evangelizacija. Vienybė yra misijos įtikimumo laidas, ir Vatikano II Susirinkimas apgailestaudamas pabrėžė, kad pasidalijimo papiktinimas „kenkia šventam uždaviniui skelbti Evangeliją visai kūriniųjai“ (43). Pats Jėzus savo mirties išvakarėse meldėsi: „teglu visi bus viena...“, kad pasaulis įtikėtų“ (*Jn* 17, 21).

Bažnyčios misija yra visuotinė ir neapsiriboja tam tikrais žemės regionais. Vis dėlto evangelizacija vykdoma įvairiai, atsižvelgiant į skirtingas aplinkybes, kuriomis ji plėtojasi. Tikrąja to žodžio prasme evangelizacija yra Kristaus nepažįstantiems skirta *missio ad gentes*. Plačiaja prasme kalbama apie „evangelizaciją“, skirtą įprastinei pastoracijai nusakyti, ir apie „naująją evangelizaciją“, adresuojamą tiems, kurie krikščioniškojo tikėjimo nebe-

praktikuoja (44). Be to, evangelizuojama šalyse, kuriose gyvena krikščionys nekatalikai, pirmiausia senos krikščioniškosios tradicijos bei kultūros šalyse. Čia būtina ir autentiška pagarba jų tradicijai bei dvasinimas turtams, ir nuoširdaus bendradarbiavimo dvasia. Katalikai turi, vengdami bet kokio indiferentizmo ir sąmyšio ar nesveiko lenktyniavimo, kartu su atsiskyrusiais broliais pagal pagalbines bendrai išpažinti žmonių akivaizdoje tikėjimą į Dievą bei Jėzų Kristų ir bendrai darbuotis tiek visuomenės ir technikos, tiek kultūros bei religijos srityse, laikydamiesi *Dekreto dėl ekumenizmo* nuostatų (45).

Ekumeninio įsipareigojimo lygmeniu skirtingi matmenys: *įsiklausymas* kaip pamatinė bet kokio dialogo sąlyga ir tada *teologinė diskusija*, kurios metu, stengiantis suvokti kitų išpažinimus, tradicijas bei įsitikinimus, galima surasti bendrų dalykų, kartais pridengtų nesutarimo. Nuo visa to neatsiejamas dar vienas esminis ekumeninių pastangų matmuo – elementų, kurie būtų ne dalinė tradicija ar teologinė subtilybė, bet priklausytų paties tikėjimo Tradicijai, *liudijimas* ir *skelbimas*.

Tačiau ekumenizmui būdingas ne tik institucinis matmuo, kurio tikslas, kad „dalinė krikščionių bendrystė išaugtų į visišką bendrystę tiesoje ir meilėje“ (46): tai taip pat kiekvienam pavieniam tikinčiajam tenkanti užduotis, įgyvendintina meldžiantis, atgailaujant, studijuojanti ir bendradarbiaujanti. Kiekvienas tikintis katalikas visada turi teisę ir pareigą visapusiškai liudyti bei skelbti savo tikėjimą. Su krikščionimis nekatalikais katalikui privalu užmegzti pagarbų, gailėstingosios meilės ir tiesos ženklinamą dialogą – dialogą, kuris būtų pasikeitimas ne tik mintimis, bet ir dovanomis (47), idant jiems būtų pasiūlyta išganymo priemonių pilnatvė (48). Taip esame vedami vis gilesnio atsivertimo į Kristų link.

Čia pabrėžtina, jog sąžinės akinamo bei katalikų tiesa įsitikinusio krikščionio nekataliko apsisprendimas įžengti į visišką bendrystę su Katalikų Bažnyčia gerbtinas kaip Šventosios Dvasios darbas ir sąžinės bei religijos laisvės apraiška. Šiuo atveju tai nėra prozelitizmas neigiama prasme, kokią šis terminas yra įgijęs (49). Vatikano II Susirinkimo *Dekrete dėl ekumenizmo* yra aiškiai pareikšta: „Aišku, kad parengiamasis sutaukinimo darbas su asmenimis, norinčiais visiškos bendrystės su Katalikų Bažnyčia, savo prigimtimi skiriasi nuo ekumeninio veikimo. Tačiau tarp jų nėra jokios priešybės, nes abu kyla iš nuostabaus Dievo patvarkymo“ (50). Todėl ekumeninė veikla nepanaikina teisės ir pareigos visapusiškai skelbti katalikų tikėjimą kitiems krikščionims, norintiems jį laisvai priimti.

Toks požiūris, savaime suprantama, neleidžia daryti nederamo spaudimo: „Skleidžiant tikėjimą ir įvedant jo

papročius visuomet vengtina bet kokių veiksmų, kurie dvelktų prievarta arba negarbingu, netinkamu įtikinėjimu, ypač kai kalbama apie mažiau apsišvietusius bei vargingesniusius“ (51). Tiesos liudijimu nieko nesiekama primesti per jėgą – nei prievartos veiksmais, nei Evangelijai prieštaraujančiu gudravimu. Meilė nereikalauja atlygio (52). Meilė ir tiesos liudijimas stengiasi įtikinti vien Dievo žodžio galia (plg. *1 Kor 2, 3–5; 1 Tes 2, 3–5*) (53). Krikščioniškoji misija remiasi Šventosios Dvasios ir pačios skelbiamos tiesos galia.

V. Pabaiga

13. Bažnyčios evangelizacinė veikla niekada negali liautis, nes Bažnyčioje niekada netrūks Viešpaties Jėzaus buvimo Šventosios Dvasios galia, kaip jis pats yra pažadėjęs: „Ir štai aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos“ (*Mt 28, 20*). Šiandien religinėje srityje paplitęs reliatyvizmas ir irenizmas neduoda galiojančio pagrindo atsisakyti šios sunkios, tačiau žavinčios pareigos, priklausančios Bažnyčios esmei ir esančios jos „pirmutine užduotimi“ (54). „*Caritas Christi urget nos* – Kristaus meilė valdo mus“ (*2 Kor 5, 14*): tai liudija daugybės tikinčiųjų gyvenimas – tikinčiųjų, kurie, valdomi Kristaus meilės, per visą istoriją imdavosi įvairiausių iniciatyvų ir darbų skelbti Evangeliją visam pasauliui ir kiekvienam visuomenės sektoriui, be perstojo akinti ir kviesti kiekvieną krikščionių kartą dosniai vykdyti Kristaus įsakymą. Todėl popiežius Benediktas XVI primena: „Evangelijos skelbimas ir liudijimas yra pirmutinė paslauga, kurią krikščionys gali padaryti kiekvienam asmeniui ir visai žmonių giminei, nes jie pašaukti perteikti visiems Dievo meilę, pilnatviškai apreikštą vienatiniame pasaulio Atpirkėjuje Jėzuje Kristuje“ (55). Meilė, ateinanti iš Dievo, suvienija mus su juo, „paversdama mus *Mes*, įveikiančiu mūsų susiskaldymus ir leidžiančiu mums tapti viena taip, kad galiausiai Dievas būtų viskas visame kame (plg. *1 Kor 15, 18*)“ (56).

Šią notą pasirašiusiam kardinolui prefektui 2006 m. spalio 6 d. suteiktoje audiencijoje popiežius Benediktas XVI šią minėtą Kongregacijos eilinėje sesijoje priimtą doktrininę notą patvirtino ir nurodė paskelbti.

Roma, Tikėjimo mokymo kongregacijos būstinė, 2007 m. gruodžio 3-ioji, misijų globėjo Šv. Pranciškaus Ksavero atminimo diena

Kardinolas William Levada

Prefektas

Angelo Amato

Titulinis Silos arkivyskupas

Sekretorius

Nuorodos

- (1) Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio* (1990 12 07), 47: AAS 83 (1991), 293.
- (2) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 14; plg. Dekretas *Ad gentes*; Dekretas *Unitatis redintegratio*, 3. Šis mokymas neprieštarauja Dievo, trokštančio, „kad visi žmonės būtų išganyti ir pasiektų tiesos pažinimą“ (*1 Tim 2, 4*), visuotinei išganingajai valiai; todėl „prieš akis būtina kartu turėti abi tiesas – realią išganymo Kristuje galimybę visiems žmonėms ir Bažnyčios būtinumą išganymui“ (Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio*, 9: AAS 83 [1991], 258).
- (3) Plg. Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Novo millennio ineunte* (2001 01 06), 1: AAS 93 (2001), 266.
- (4) Plg. Paulius VI. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nuntiandi*, 24: AAS 69 (1976), 22.
- (5) Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio*, 46: AAS 83 (1991), 293; plg. Paulius VI. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nuntiandi*, 53 ir 80: AAS 69 (1976), 41–42, 73–74.
- (6) Benediktas XVI. Homilija per šv. Mišias Müncheno *Neue Messe* teritorijoje (2006 09 10): AAS 98 (2006), 710.
- (7) Tomas Akvinietis. *Summa theologiae*, I-II, q. 109, a. 1, ad 1.
- (8) Plg. Jonas Paulius II. Enciklika *Fides et ratio* (1998 09 14), 44: AAS 91 (1999), 40.
- (9) Benediktas XVI. Kalba Romos vyskupijos bažnytiniame susirinkime, skirtame temai apie šeimą (2005 06 06): AAS 97 (2005), 816.
- (10) Jonas Paulius II. Enciklika *Fides et ratio*, 5: AAS 91 (1999), 9–10.
- (11) Ten pat, 31: AAS 91 (1999), 29; plg. Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 12.
- (12) Tokia teisė pripažinta ir įtvirtinta 1948 m. Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje (str. 18–19).
- (13) Jonas Paulius II. Enciklika *Fides et ratio*, 33: AAS 91 (1999), 31.
- (14) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Dei Verbum*, 5.
- (15) Vatikano II Susirinkimas. Deklaracija *Dignitatis humanae*, 3.
- (16) Ten pat, 1.
- (17) Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio*, 52: AAS 83 (1991), 300.
- (18) Plg. Jonas Paulius II. Enciklika *Slavorum apostoli* (1985 06 02), 18: AAS 77 (1985), 800.
- (19) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Dei Verbum*, 8.
- (20) Plg. Paulius VI. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nuntiandi*, 19–20: AAS 69 (1976), 18–19.
- (21) Vatikano II Susirinkimas. Dekretas *Ad gentes*, 7; plg. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 16; Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 22.
- (22) Benediktas XVI. Homilija per pontifikato pradžios šv. Mišias (2005 04 24): AAS 97 (2005), 711.
- (23) Plg. Vatikano I Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Dei*

Filius, 2: „Šis dieviškasis Apreiškimas lėmė, kad tai, kas iš dieviškųjų dalykų žmogiškajam protui, kaip tokiam, neprieinama, dabartiniame žmogaus giminės būvyje visų gali būti be vargo, patikimai ir neklaidingai pažinta (plg. Tomas Akvinietis. *Summa theologiae* I, q. 1, a. 1)“ (DH 3005).

(24) Vatikano II Susirinkimas. Dekretas *Ad gentes*, 13.

(25) Vatikano II Susirinkimas. Deklaracija *Dignitatis humanae*, 11.

(26) Plg., pavyzdžiui, Klemensas Aleksandrietis. *Protreptico* IX, 87, 3–4 (*Sources chrétiennes*, 2, 154); Augustinas. *Sermo* 14, D [= 352 A], 3 (*Nuova Biblioteca Agostiniana*, XXXV/1, 269–271).

(27) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 5.

(28) Plg. šiuo atžvilgiu: Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio*, 18: AAS 83 (1991), 265–266: „Atskyrus Karalystę nuo Jėzaus, daugiau nebegalima kalbėti apie apreikštąjį Dievo karalystę, ir tada arba Karalystės prasmė iškraipoma iki pavojaus virsti vien žmogišku ar ideologiniu objektu, arba Kristaus tapatybė suklaidinama taip, kad jis nebeatrodo Viešpats, kuriam viskas turi būti palenkta (plg. 1 Kor 15, 27)“.

(29) Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio*, 18: AAS 83 (1991), 266. Dėl Bažnyčios ir Karalystės santykio taip pat plg. Tikėjimo mokymo kongregacija. Deklaracija *Dominus Iesus* (2000 08 06), 18–19: AAS 92 (2000), 759–761.

(30) Tikėjimo mokymo kongregacija. Deklaracija *Dominus Iesus*, 4: AAS 92 (2000), 744.

(31) Plg. Paulius VI. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nuntiandi*, 80: AAS 69 (1976), 73: „Kam skelbti Evangeliją, jei visas pasaulis gali pasiekti išganyamą širdies tiesumų? Be to, ne paslaptis, kad pasaulis ir istorija yra kupini *Žodžio sėklų*; tad ar nebus iliuzija sakyti, jog Evangelija nešama ten, kur ji jau egzistuoja sėklose, pasėtose Viešpaties?“

(32) Plg. Benediktas XVI. Kreipimasis į Romos kurijos narius per kalėdinę audienciją (2005 12 22): AAS 98 (2006), 50: „Jei religijos laisvė laikoma žmogaus negebėjimo surasti tiesą išraiška ir dėl to virsta reliatyvizmo kanonizacija, tai tada ji iš visuomeninės ir istorinės būtinybės lygmens pakeikiama į jai neprideramą metafizinį lygmenį ir per tai netenka savo tikrosios prasmės, todėl negali būti priimtina tam, kuris tiki, jog žmogus geba pažinti Dievo tiesą ir dėl tiesai būdingo kilnumo yra to pažinimo saistomas. Tuo tarpu visiškai kas kita yra laikyti religijos laisvę žmonių sugyvenimo reikalaujama būtinybe, taip pat padariniu to, kad tiesos negalima primesti iš išorės, ir žmogus ją gali perimti tik per įsitikinimo procesą“.

(33) Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 28; plg. Paulius VI. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nuntiandi*, 24: AAS 69 (1976), 21–22.

(34) Plg. Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio*, 21–30: AAS 83 (1991), 268–276.

(35) Benediktas XVI. Homilija per pontifikato pradžios šv. Mišias (2005 04 24): AAS 97 (2005), 710.

(36) Ten pat.

(37) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Deklaracija *Dignitatis humanae*, 6.

(38) Kur religijos laisvė pripažįstama, ten paprastai pripažįstama ir kiekvieno žmogaus teisė perteikti savo įsitikinimus kitiems visiškai paisant jų sąžinės, taip pat skatinti įstoti į religinę bendriją; tai, be to, įtvirtinta daugelyje šiandien galiojančių teisinių nuostatų ir šiuo atžvilgiu jau plačioje jurisprudencijoje.

(39) Dante Alighieri. *La Divina Commedia*, Paradiso, XXXI-II, 87.

(40) Paulius VI. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nuntiandi*, 46: AAS 69 (1976), 36.

(41) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 35.

(42) Paulius VI. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nuntiandi*, 22: AAS 69 (1976), 20.

(43) Vatikano II Susirinkimas. Dekretas *Unitatis redintegratio*, 1; plg. Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio*, 1 ir 50: AAS 83 (1991), 249, 297.

(44) Plg. Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio*, 34: AAS 83 (1991), 279–280.

(45) Vatikano II Susirinkimas. Dekretas *Ad gentes*, 15.

(46) Jonas Paulius II. Enciklika *Ut unum sint* (1995 03 25), 14: AAS 87 (1995), 929.

(47) Plg. ten pat, 28: AAS 87 (1995), 939.

(48) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dekretas *Unitatis redintegratio*, 3 ir 5.

(49) Sąvoka „prozelitizmas“ kyla iš hebrajiškos aplinkos, kur „prozelitu“ buvo vadinamas asmuo, kuris, kilęs iš „pagonių“, prisijungė prie „išrinktosios tautos“. Tad sąvoka „prozelitizmas“ ir krikščioniškojoje aplinkoje dažnai vartojama kaip misijų veiklos sinonimas. Neseniai sąvoka įgijo neigiamą atspalvį, kaip verbavimas į savą religiją imantis priemonių bei motyvų, prieštaraujančių Evangelijos dvasiai ir pažeidžiančių asmens laisvę bei kilnumą. Šia prasme „prozelitizmas“ suprantamas ekumeninio sąjūdžio kontekste: plg. The Joint Working Group between the Catholic Church and the World Council of Churches. *The Challenge of Proselytism and the Calling to Common Witness* (1995).

(50) Vatikano II Susirinkimas. Dekretas *Unitatis redintegratio*, 4.

(51) Vatikano II Susirinkimas. Deklaracija *Humanitatis dignitate*, 4.

(52) Plg. Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est* (2005 12 25), 31c: AAS 98 (2006), 245.

(53) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Deklaracija *Dignitatis humanae*, 11.

(54) Benediktas XVI. Homilija lankantis Šv. Pauliaus bazilikoje už sienų (2005 04 25): AAS 97 (2005), 745.

(55) Benediktas XVI. Kalba tarptautiniame kongrese Vatikano II Susirinkimo dekreto *Ad gentes* 40 metų proga (2006 03 11): AAS 98 (2006), 334.

(56) Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est*, 18: AAS (2006), 232.

Pristatyti apaštalo Pauliaus metai

(KAP, KAI) Sausio 21 d. Vatikane surengtoje spaudos konferencijoje buvo pristatyta tautų apaštalo šv. Pauliaus gimimo dviejų tūkstančių metų minėjimo programa. Ją pristatė Romos Šv. Pauliaus bazilikos arkipresbiteris kardinolas Andrea Cordero Lanza di Montezemolo – Šv. Pauliaus metų sumanymo iniciatorius. Pasak kardinolo, popiežius Benediktas XVI birželio 28 d. iškilmingai pradės metų minėjimą Romos Šv. Pauliaus bazilikoje, kur palaidotas Tautų apaštalas. Kardinolas pabrėžė ekumeninį šio minėjimo pobūdį ir sakė, kad netrukus bus paskelbtas popiežiaus dokumentas apie jubiliejų. Krikšto koplyčioje bus įrengta ekumeninė maldos vieta: krikštas vienija visus krikščionis. Kardinolas išreiškė viltį, kad jubiliejaus programoje dalyvaus kitų konfesijų krikščionys. Konstantinopolio patriarchas Baltramiejus I savo Kalėdų žinioje paskelbė, kad bus minimi Šv. Pauliaus metai.

Drauge kardinolas Andrea Cordero Lanza di Montezemolo išskleidė lūkesčius dėl greito Pauliaus sarkofago atidarymo: popiežius Benediktas XVI nusprendė, kad apaštalo kape jubiliejiniais metais nebus vykdomi archeologiniai tyrinėjimai. Apaštalo Pauliaus sarkofagas 2002 m. rastas po didžiuoju Šv. Pauliaus bazilikos altoriumi. Kardinolas pridūrė, jog Pauliaus metai suteiks progą iš naujo pažinti apaštalo asmenį, susipažinti su jo raštais bei mokymu, prisiminti ankstyvosios Bažnyčios laikotarpį ir melstis dėl visų krikščionių vienybės. Šv. Pauliaus metų minėjimo programoje numatytos sielovadinio pobūdžio, religinės bei kultūrinės iniciatyvos, piligrimystės į Šv. Pauliaus baziliką, taip pat į vienuolika kitų vietų Romoje, susijusių su Tautų apaštalu. Apie jubiliejinis įvykius informuos interneto portalas www.annopaolino.org.

Benediktas XVI krikštijo k dikius

(KAP, KAI) Per Kristaus krikšto iškilmę Benediktas XVI pakrikštijo 13 kūdikių: tai buvo Vatikano darbuotojų vaikai. Siksto koplyčioje vykusiose pamaldose popiežius ragino, kad tėvai ir krikštatėviai būtų autentiški tikėjimo liudytojai. Popiežius aukojo šv. Mišias italų kalba pagal Pauliaus VI 1970 m. mišiola. Nepaisant ankstesnių žiniasklaidos paskleistų spėliojimų, tai nebuvo Mišios pagal liturgiją iki Vatikano II Susirinkimo. Pasak popiežiaus liturginių apeigų tvarkytojų, tokios interpretacijos galėjo kilti paskelbus žinią, kad Mišios aukotos prie senojo altoriaus po Mikelandželo „Paskutiniojo teismo“ freska. Popiežius buvo apsirengęs Jono Pauliaus II arnotu, kai kuriais liturgijos momentais stovėjo nugara į tikinčiuosius, o veidu į kryžių. Benediktas XVI savo pontifikato metu trečią kartą krikštijo vaikus Siksto koplyčioje per Viešpaties krikšto iškilmę. Jis tęsia Jono Pauliaus II 1983 m. įvestą tradiciją.

Popiežius iškėlė šv. Augustino reikšmingumą

(KAP, KAI) Sausio 9 ir 16 d. Benediktas XVI bendrosios audiencijos metu kalbėjo apie „didžiausią lotynų Bažnyčios tėvą“, šv. Augustiną. Pasak popiežiaus, šv. Augustino raštų palikimas pats gausiausias iš visų Bažnyčios tėvų. Augustino „Išpažinimai“, Dievo garbei parašyta autobiografija, sutelkta į vidinį gyvenimą ir psichologiją, tapo Vakarų – ne tik krikščioniškosios – literatūros kanonu. Popiežius pabrėžė šventojo Augustino „šiuolaikiškumą“. Apie Šiaurės Afrikoje gyvenusį teologą ir Bažnyčios tėvą Benediktas XVI sakė: „Augustinas yra šiandienos žmogus, bičiulis, amžininkas.“ Benediktas XVI pabrėžė, jog šventojo tikėjimas nėra vakarykštis, nors jis buvo skelbiamas prieš daug metų, tai šiandienos tikėjimas, nes Kristus vakar, šiandien ir visados

yra „kelias, tiesa ir gyvenimas“. Benediktas XVI kalbėjo apie paskutinį šventojo gyvenimo etapą, kai Romos imperijos teritorijoms Afrikoje grėsė barbarai iš Šiaurės ir Pietų. Per paskutinius ketverius savo gyvenimo metus didysis Bažnyčios tėvas tęsė ne tik vaisingą intelektualinę veiklą, bet taip pat nepaliaujamai darbavosi dėl taikos. Popiežius priminė Augustino žodžius, jog reikšmingiau yra stabdyti karą žodžiu, negu įveikti žmones kalaviju – jis siekė palaikyti taiką taikiomis priemonėmis.

Solidarumas su Šventuoju Tėvu

(KAP, KAI) Sausio 20 d. Šv. Petro aikštėje susirinko apie 200 tūkst. žmonių, atsiliepdami į Romos vikaro kardinolo Camillo Ruini kvietimą pareikšti solidarumą su Šventuoju Tėvu popiežiumi Benediktu XVI dėl to, kad jam teko atšaukti sausio 17 d. planuotą apsilankymą *La Sapienza* universitete. Tuo pat metu tūkstančiai žmonių buvo susirinkę ir Milano katedros aikštėje. Romoje, Šv. Petro aikštėje, susirinko gausybė studentų bei profesorų, taip pat politikos bei kultūros pasaulio atstovų. Benediktas XVI padėkojo visiems už jų solidarumą. Jis ragino nuolat gerbti kitų nuomonę, laisvės ir atsakomybės dvasia siekti tiesos bei gėrio. Gerai pažįstas ir vertinamas *La Sapienza* universiteta, popiežius apgailestavo, kad susidarys nepalankus klimatas sutrukdė jam dalyvauti akademinį metų atidarymo progą. Jis sakė, kad su universiteto aplinka jį sieja meilė tiesai, laisvo ir pagarbaus dialogo paieška. Baigdamas susitikimą, kurio metu nuolat skambėjo aplodismentai, Benediktas XVI visiems linkėjo toliau gyventi brolybės, meilės laisvei bei tiesai dvasia, bendrai įsipareigojant tolerantiškos visuomenės labui.

Sausio 16 d. buvo paskelbtas Vatikano valstybės sekretoriaus kardinolo Tarcisio Bertone laiškas *La Sapienza* universiteto rektoriui, kuriuo atšauktas planuotas popiežiaus Benedik-

to XVI vizitas į Romos universitetą. Drauge kardinolas nusiuntė popiežiaus planuotos pasakyti kalbos tekstą. Laiške paaiškinama, jog profesorių ir studentų mažumos veiksmai susilpnino prielaidas oriai ir garbingai priimti popiežių, todėl nutarta vizitą atidėti; jo kalbos tekstas skelbiamas atsižvelgiant į daugumos universiteto narių norą. Savo kalboje Benediktas XVI gina universiteto autonomiją ir teigia, kad jis turi likti laisvas nuo politinių bei bažnytinių įtakų. Vatikano valstybės sekretorius pabrėžė, jog priimdamas universiteto kvietimą ir asmeniškai parengdamas kalbos tekstą popiežius norėjo išreikšti savo ryšį su šiuo universitetu. Kardinolo Tarcisio Bertone laiške taip pat pabrėžiama, kad šį universitetą 1303 m. įkūrė vienas iš dabartinio popiežiaus pirmtakų – Bonifacas VIII.

Pagrindinė popiežiaus vizito atšaukimo priežastis buvo grupės *La Sapienza* dėstytojų ir studentų protestas prieš Šventojo Tėvo dalyvavimą akademinį metų inauguracijoje. Protestą pareiškė 67 universiteto dėstytojų ir kelių šimtų studentų grupė. *La Sapienza* yra didžiausias universitetas ne tik Italijoje, bet ir Europoje, jam priklauso 130 tūkst. studentų ir 4,5 tūkst. dėstytojų. Protestavusieji prieš Benedikto XVI dalyvavimą akademinį metų inauguracijoje savo argumentus grindė tuo, kad esą „pažeidžiamas Bažnyčios atskyrimo nuo valstybės principas“. Taip pat priekaištauta, jog praeityje kardinolas Josephas Ratzingeris „ne kartą išreiškė nepagarbą mokslo laimėjimams, tai pakartodamas taip pat enciklikoje *Spe salvi*“. Buvo minima ir viena iš konteksto ištraukta 1990 m. kardinolo J. Ratzingerio kalbos ištrauka, turėjusi iliustruoti, kad joje buvo ginamas bažnytinis procesas prieš Galilėjų.

Atšauktas Šventojo Tėvo apsilankymas *La Sapienza* universitete ypač Italijos visuomenėje sulaukė plačių komentarų. Italijos vysku-

pų konferencijos pareiškime trukdę popiežiaus vizitui agitatoriai kritikuojami už „antidemokratinę netoleranciją ir kultūrinį atsiribojimą“. Drauge Italijos vyskupų konferencijos pirmininkas kardinolas Angelo Bagnasco pareiškė, kad nei valstybė, nei Bažnyčia nenori pervertinti incidento, jis taip pat teigė, jog Bažnyčia nesiekia jėgos varžybų nei prieštarų. Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos pirmininkas kardinolas Zenonas Grocholewskis išreiškė nusistebėjimą dėl protestavusiųjų prieš Benedikto XVI vizitą universitete *La Sapienza* reikštų popiežiui kaltinimų. Jis priminė, jog kardinolas Josephas Ratzingeris, būdamas Tikėjimo mokymo kongregacijos prefektu, pirmininkas parėmė popiežiaus Jono Pauliaus II iniciatyvą anuliuoti bažnytinių nuosprendžių Galilėjui. Prezidentas Giorgio Napolitano asmeniniu laišku pareiškė Italijos valstybės apgailestavimą, kad popiežius turėjo atšaukti savo vizitą Romos universitete. Viešoje polemikoje popiežių gynė premjeras Romano Prodi, taip pat kai kurie Bažnyčiai kritiški intelektualai.

Dienraščio *Corriere della Sera* komentare rašyta, kad Benediktas XVI neketino būti nekviestas svečias ir norėjo apsaugoti Italijos valstybę nuo gėdingos pareigos saugoti jį Romos universitete. Pirmą kartą tai, ką iki tol galėjo daryti visi popiežiai, t. y. Italijos teritorijoje nevaržomi lankyti visose institucijose, net kalbėti Parlamente, tapo neįmanoma Benediktui XVI jo vadovaujamoje Romos vyskupijoje. Komentare pabrėžta, jog tai – „pasaulietiškumo karikatūra“. Dienraščio *La Repubblica* redaktoriaus komentare prognozuota, jog šis įvykis taps perversmu santykiuose tarp tikinčiųjų ir netikinčiųjų, tarp tikėjimo ir pasaulietiškumo, net tarp valstybės ir Bažnyčios. *La Sapienza* universiteto genetikas profesorius Bruno Dalla-piccola protestavusių kolegų iniciatyvą pavadino gėdingu išsišokimu.

Pasak italų genetiko, priešinimasis popiežiaus vizitui padiktuotas baiminimosi to, ką jis gali pasakyti.

Popiežius išskėlė maldos svarbą ekumenizmui

(KAP, KAI). Sausio 25 d. Romos Šv. Pauliaus bazilikoje per ekumenines pamaldas baigiant Maldos už krikščionių vienybę savaitę popiežius Benediktas XVI akcentavo esminę maldos svarbą siekiant atkurti krikščionių vienybę. Drauge su Šventuoju Tėvu pamaldose dalyvavo Pasaulinės Bažnyčių tarybos (PBT) generalinis sekretorius metodistų kunigas Samuelis Kobia ir bendros Vatikano ir PBT darbo grupės nariai. Pamaldų pradžioje PBT generalinis sekretorius padėkojo Benediktui XVI ir jo pirmtakams už „pagalbą ir padrašinimą“ ekumeniniame kelyje.

Pasak Benedikto XVI, vienybės atkūrimas reikalauja „kiekvieno energijos bei pastangų“, tačiau drauge pranoksta žmogaus jėgas. Popiežius pabrėžė, jog vienybė yra Dievo dovana: „Ne mūsų galia yra nuspręsti, kaip ir kada bus įgyvendinta pilnutinė vienybė“. Neveltui šiai Maldos už krikščionių vienybę savaitei buvo parinktas apaštalo Pauliaus paraginimas „Be paliovos melskitės“. Benediktas XVI priminė, kad 1908 m. anuomet dar episkopų kunigas Paulis Watsonas pradėjo pasaulinę Maldos už krikščionių vienybę savaitės iniciatyvą, o vėliau svarbiais impulsais prie jos plėtotės prisidėjo prancūzų katalikų kunigas Paulis Couturier. Anot Benedikto XVI, šandienos ekumenizmui taip pat reikia „nematomų vienuolynų“, apie kuriuos kalbėjo tėvas Couturier – visų tradicijų krikščionių bendruomenių, nepaliaujamai besimeldžiančių ir savo gyvenimu išipareigojančių krikščionių vienybės labui. Benediktas XVI priminė taip pat pal. trapistę Mariją Gabrielę Sagheddu ir Jono Pauliaus II jos beatifikacijos išskilme-se 1983 m. sausio 25 d. išskeltus tris

krikščionių vienybės siekio elementus: atsivertimą, kryžių ir maldą. Jau 40 metų temas krikščionių vienybės savaitei bendrai parengia Vatikanas ir Pasaulinė Bažnyčių taryba.

Kardinolas W. Kasperis apie ekumenizmo pereinamąją fazę

(KAP) Popiežiškosios krikščionių vienybės tarybos pirmininkas kardinolas Walteris Kasperis interviu katalikų naujienų agentūrai „Kathpress“ sakė, kad Maldos už krikščionių vienybę savaitė apskritai yra viena svarbiausių ekumeninių iniciatyvų. Pasak kardinolo, tuo laikotarpiu organizuojamos bendros pamaldos įrodo, kad susiskaldžiusių konfesijų vienybės neįmanoma pasiekti vien žmogiškomis jėgomis, o širdžių vienybė turi būti viršesnė už struktūrinę integraciją. Popiežiškosios krikščionių vienybės tarybos pirmininkas priminė, kad Katalikų Bažnyčia visiškai priėmė ekumeninį sąjūdį neatšaukiamu Vatikano II Susirinkimo nutarimu. Jis taip pat atkreipė dėmesį, kad, sugriuvus geležinei uždangai, ypač išaugo Rytų Bažnyčių dalyvavimas ekumeniniame judėjime. Kardinolas konstatavo, kad, palyginti su entuziazmo nuotaika, vyravusia po Vatikano II Susirinkimo, šiandienos krikščionys tapo racionalesni. Vatikano hierarchas pareiškė įsitikinimą, jog ekumenizmas dabar išgyvena pereinamąją fazę: daugybė maldos grupių reiškia perėjimą į dvasinį ekumenizmą. Anot kardinolo W. Kasperio, dialogą sunkina Bažnyčiose ir bendruomenėse tvyrančios vidinės įtampos bei konfliktai. Taip pat didelį iššūkį kelia greitai augančios sekmininkų bažnytinės bendruomenės, kuriose neretai reiškiasi fundamentalistinės tendencijos, o jų aktyvistai taiko agresyvią prozelitizmo taktiką. Pasak kardinolo, Europoje kol kas nepakankamai rimtai žvelgiama į šį reiškinį. Komentuodamas santykius su ortodoksais Popiežiškosios krikščionių vienybės tarybos pirmininkas sakė, kad

teisingas žingsnis buvo publikuoti Ravenos teologinio dialogo komisijos dokumentą, suteikiantį gerą pagrindą diskusijoms apie popiežiaus primatą. Anot kardinolo W. Kasperio, tikėjimo požiūriu katalikams artimiausi ortodoksai labiausiai skiriasi kultūros pobūdžiu ir mentalitetu. Kardinolas džiaugėsi nauja ortodoksų draugiškumo dvasia, kurią patyrė lapkričio mėnesį lankydamasis Konstantinopolyje. Dėl santykių su judaizmu kardinolas W. Kasperis pabrėžė augantį atskirų šalių vyskupų konferencijų vaidmenį sausio 17 d. minint Judaizmo dieną Austrijoje, Italijoje, Lenkijoje, Vokietijoje.

Kanonų teisės kodekso paskelbimo minėjimas

(KAP, KAI) Sausio 25 d. Benediktas XVI dalyvavo Popiežiškosios įstatyminių tekstų tarybos organizuotoje konferencijoje, kurioje minėtos Kanonų teisės kodekso paskelbimo 25-osios metinės. Popiežius sakė, kad bažnytinė teisė yra pirmiausia *lex libertatis* – teisė, daranti mus laisvus priklausyti Kristui. Kalbėdamas konferencijos tema apie kanonų teisės ryšį su Bažnyčios gyvenimu popiežius sakė: „Kodeksas – tai teisės normų visuma, susidedanti iš nuostabią mozaiką, kurioje apimamas visų tikinčiųjų, tiek pasauliečių, tiek ganytojų, taip pat visų bendruomenių – nuo visuotinės Bažnyčios iki dalinių Bažnyčių – veidas.“ Benediktas XVI pridūrė, kad Bažnyčios įstatymų normos nustatytos siekiant asmenų ir bendruomenių gėrio visame Mistiniame Kūne, todėl Bažnyčia į savo teisę žvelgia sielovados požiūriu, siekdama sielų išganymo. Popiežius pabrėžė, kad visiems, ypač jaunimui, reikia atskleisti bažnytinės teisės ryšį su Bažnyčios gyvenimu, siekiant atstovauti Dievo tiesoms ir ginti silpniausiųjų teises, taip pat saugant dovanai gautas gėrybes, pirmiausia iš Dievo malonės gautą tikėjimo dovaną; jos Bažnyčioje nedera palikti be tinkamos teisinės apsaugos.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122, Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

mons. Gintaras Grušas
kun. Lionginas Virbalas SJ

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / kun. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Rimantas Kaunietis
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vikaviškio vyskupija / mons. Arūnas Poniškaitis
Vilniaus arkivyskupija / diak. Saulius Bužas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų g. 48a, 51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2008, „Bažnyčios žinios“